

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

In opdracht van	gemeente Asten
Opgesteld door	Fred Stouthart en Frank Lathouwers Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Wal 28 5611 GG Eindhoven Postbus 8035, 5601 KA
Auteur	Fred Stouthart
Projectnummer	223389
Datum	5 juli 2016
Status	Definitief Vastgesteld in de gemeenteraadsvergadering van 5 juli 2016

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
1 Inleiding	15
1.1 Aanleiding	15
1.2 Opdracht	16
1.3 Leeswijzer	17
2 Milieu kaders.....	18
2.1 Landelijke kaders	18
2.1.1 Wet geurhinder en veehouderij	18
2.1.2 Activiteitenbesluit	21
2.1.3 Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)	21
2.1.4 Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en Actieplan ammoniak	22
2.2 Provinciale kaders	24
2.2.1 Verordening stikstof en Natura 2000	24
2.2.2 Verordening ruimte 2014	24
2.3 Gemeentelijk beleid	25
2.4 Toetsingskader volksgezondheid	27
3 Ruimtelijke kaders	28
3.1 Indeling gebieden gemeente Asten	28
3.2 Overschrijdingsgebied voor fijn stof.	30
3.2.1 NIBM (niet in betekende mate bijdragen) niet van toepassing	30
3.2.2 Effect Besluit NIBM en anti-cumulatieartikel voor de gemeente Asten	30
4 Uitgangspunten geuronderzoek en geurberekeningen.....	32
4.1 De gebruikte gegevens veehouderijen en geur gevoelige objecten.	32
4.1.1 Vergunningen bestand veehouderijen	32
4.1.2 Bestand geurgevoelige objecten (ggo's)	33
4.2 Uitgangspunten evaluatie geursituatie 2008 - 2015	33
4.3 Uitgangspunten onderzoek naar andere geurnomen intensieve veehouderij	34
4.3.1 Toekomstscenario's: zes sets met geurnormen	34
4.3.2 Toekomstscenario's: ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderijen	35
4.4 Uitgangspunten woon- en leefklimaat	36
4.4.1 Hinderpercentage bepaalt het woon- en leefklimaat	36
4.4.2 Geurbelasting en hinder volgens de handreiking bij de Wgv	37
4.4.3 Achtergrond geurbelasting en hinder volgens het GGD advies.....	37
4.5 Geurkaarten en analyse woon- en leefklimaat	39
4.5.1 Geurkaarten met geurcontouren woon- en leefklimaat	39

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

4.5.2	Analyse van de achtergrond geurbelasting aan de hand van indeling in geurklassen	39
4.6	Uitgangspunten om te komen tot andere afstanden	41
4.6.1	Methode om te komen tot andere afstanden	41
4.6.2	Uitgangspunten voor andere afstanden voor Melkvee	43
4.6.3	Uitgangspunten voor andere afstanden Nertsenhouderij	45
5	Proces en besluitvorming.....	47
5.1	De dialooggroep	47
5.2	De rol van het projectteam.....	48
5.3	Besluitvorming door de gemeenteraad	48
5.4	Afstemming met buurgemeenten	49
6	Resultaten evaluatie: geursituatie in 2008 vergeleken met 2015.....	50
6.1	Ontwikkeling van de veehouderijen sinds 2008 tot 2015	50
6.1.1	Aantal en omvang van de veehouderijen	50
6.1.2	Emissiearme huisvesting van de dieren	51
6.1.3	Geuremissie van de veehouderij	52
6.2	Gevolgen voor het woon- en leefklimaat	53
6.2.1	Achtergrond geurbelasting in 2008 en 2015	53
6.2.2	Achtergrond geurbelasting op geurgevoelige objecten (aantal per geurklasse).....	54
6.2.3	Visualisatie woon- en leefklimaat op geurkaarten 2 en 3	56
7	Resultaten gebiedsvisie: toekomstscenario's met andere geurnormen.....	57
7.1	Effect van geurnormen op de veehouderij	58
7.1.1	Effect op de ontwikkelingsmogelijkheden	58
7.1.2	Effect op de totale geuremissie	59
7.1.3	Effect op de geuremissie op bedrijfsniveau	60
7.1.4	Emissie standstil	62
7.2	Effect van geurnormen op het woon- en leefklimaat	63
7.2.1	Het effect op de achtergrond geurbelasting	63
7.2.2	Het effect van geurnormen op de geurgevoelige objecten: aantal woningen per geurklasse	64
8	Resultaten gebiedsvisie andere afstanden melkveehouderij	69
8.1.1	Andere afstanden bij emissiewaarde 165,5 odour units (traditionele ligboxenstal).....	69
8.1.2	Andere afstanden bij emissiewaarde 80 odour units (emissiearem ligboxenstal)	70
9	Andere afstanden nertsenhouderij.....	71
9.1.1	Andere afstanden bij emissiewaarde 4,9 odour units (emissiearme sheds)	71
9.1.2	Andere afstanden bij emissiewaarde 2,9 odour units (luchtwasser)	72
10	Conclusies uit de evaluatie en de geurgebiedsvisie	74
10.1	Conclusie uit de evaluatie 2008 - 2015	74

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

10.2 Conclusies gebiedsvisie andere geurnormen intensieve veehouderij	75
10.3 Opties en afwegingen voor andere geurnormen intensieve veehouderij	79
10.4 Gebiedsvisie en andere afstanden voor de melkveehouderij en nertsenhouderij	82
10.4.1 Andere afstanden melkveehouderij	82
10.4.2 Andere afstanden nertsen	83
10.4.3 Toepassen van andere afstanden	84
11 Verordening geurhinder en veehouderij.....	85

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Samenvatting

De gemeente Asten telt 241 veehouderijen, waarvan: 70 varkenshouderijen, 26 Pluimveehouderijen, 13 vleesveehouderijen, 90 melkveehouderijen, 38 bedrijven met paarden, 1 schapehouderij, 1 geitenhouderij, 1 nertsenhouderij, 1 konijnenhouderij.

Veehouderijen kunnen geurhinder veroorzaken voor omwonenden. Afhankelijk van de geurbelasting kan dit als overlast ervaren worden. Geuroverlast kan bij mensen leiden tot verstoring van gedrag en activiteiten, en stress gerelateerde gezondheidsklachten (zoals hoofdpijn en vermoeidheid).

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) stelt de gemeente in staat de geursituatie te reguleren. Met geurnormen zijn de geuremissies uit stallen van intensieve veehouderijen en de geurbelasting naar de omgeving te sturen. Dit geldt ook voor andere afstanden voor melkveehouderijen en nertsenhouderijen.

De gemeente Asten heeft in 2014 de geur en de fijn stof situatie in kaart gebracht. Dit met het oog op verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en het wegnemen van overbelaste situaties. Vooral de omgeving van de woonkern Heusden bevinden zich knelpunten als gevolg van cumulatie. De achtergrond geurbelasting en de fijn-stofconcentratie is op veel plaatsen te hoog. De normen voor de maximale belasting uit de Verordening ruimte worden overschreden. In het kader van de NSL aanpak van fijn stof is het gebied rond Heusden door het ministerie van Infrastructuur en Milieu aangewezen als overschrijdingsgebied. Op grond daarvan gelden beperkingen voor de bedrijfsontwikkeling.

Bij een analyse van de fijn stof situatie is gebleken dat het wegnemen van fijn stof overschrijdingen veel inspanning vergt en weinig rendement oplevert. Een aanpak via het gemeentelijk geurbeleid heeft meer kans van slagen. Als bijeenkomend effect zal het een eventuele daling van de achtergrond geurbelasting, ook leiden tot een lagere fijn-stofconcentratie in de buitenlucht.

Vanuit deze achtergrond heeft de gemeente in het gebied Heusden en omgeving een dialoog in gang gezet tussen veehouders en bewoners.

Opdracht

De gemeente Asten heeft de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant de opdracht gegeven om een geuronderzoek uit te voeren dat bestaat uit de volgende onderdelen.

- Een **evaluatie** uit te voeren van de geursituatie in 2015 vergeleken met 2008.
- Een **geurgebiedsvisie** opstellen met het oog op:
 - andere geurnormen voor de intensieve veehouderij die perspectief bieden op verbetering van het woon- en leefklimaat, met aandacht voor de gevolgen voor de veehouderij, de effecten op het woon- en leefklimaat en bij welke normen een emissie standstil wordt bereikt;
 - andere afstanden voor de melkveehouderij;
 - andere afstanden voor de nertsenhouderij.
- Een gemeentelijke **geurverordening** op te stellen.

Aanpak en proces

Bij de totstandkoming van de evaluatie geurgebiedsvisie heeft een dialooggroep van belanghebbenden gefunctioneerd als klankbord. Van de deelnemers werd geen standpunt verwacht, maar hen is gevraagd zich een mening te vormen over het (toekomstige) geurbeleid van de gemeente op grond van feiten en inzichten. Daarmee had de klankbordgroep een adviserende rol. In de klankbordgroep waren, naast de gemeente, vertegenwoordigd: de sector (ZLTO) en de dorsraad Heusden (beiden met 2 leden).

Een vertegenwoordiger van het Urgentieteam, de heer Peeters, fungeerde als onafhankelijk voorzitter

De dialooggroep is zes avonden bij elkaar geweest. De leden hebben bijgedragen aan de controle en vaststelling van de uitgangspunten en hebben hun advies gegeven over de geurnormen. Vragen die door de leden buiten de vergaderingen om aan de projectgroep werden gesteld, zijn beantwoord en verwerkt in

de overlegverslagen. Verslagen van de bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn, na goedkeuring door de klankbordgroep vastgesteld.

Besluitvormingsproces

De ontwerp geurgebiedsvisie en de ontwerp verordening zijn op 12 januari en 2 februari 2016 voor behandeling voorgelegd aan respectievelijk de commissie Ruimte en de gemeenteraad. Besloten is om de ontwerp "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Asten 2016" vast te stellen met daarin opgenomen:

- de norm 0,5 - 5 voor het zogenaamde fijnstofconcentratiegebied rondom Heusden zoals vastgesteld door het ministerie van I en M en aangeven op de bijgevoegde kaart
- de norm 1 - 10 voor de rest van het grondgebied van Asten

Na dit besluit zijn de ontwerpen gepubliceerd en ter inzage gelegd tot en met 24 maart 2016. ZLTO Heusden en de Dorpsraad Heusden hebben tot 28 april de tijd gekregen om hun inspraakreactie in te dienen zodat er nog meer tijd was voor overleg. Daarnaast is er op 18 februari een zogenaamde inloopavond gehouden.

In mei 2016 zijn de inspraakreacties samengevat in een nota en voorzien van een reactie van de gemeente. Op 14 juni 2016 zijn de inspraakreacties en het definitieve voorstel voor de geurgebiedsvisie en verordening in de commissie Ruimte behandeld. Op 5 juli 2016 heeft de gemeenteraad geurgebiedsvisie en de geurverordening vastgesteld. Ten opzichte van het ontwerp zijn de geurnormen ongewijzigd vastgesteld. Alleen het gebied rondom Heusden waarbinnen de normen van 0,5 – 5 gelden is verkleind in vergelijking met het ontwerpbesluit. Het gebied is begrensd en aangeven op de bij de geurverordening behorende kaart.

Kaders

De gebiedsvisie moet voldoen aan de eisen en randvoorwaarden die zijn gesteld door de wetgever, de provincie Noord-Brabant en de gemeente zelf. De landelijke kaders zijn opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij, het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit huisvesting veehouderij.

Vanuit de provincie zijn de relevante kaders de Verordening ruimte 2014 en de Verordening Stikstof en Natura 2000. De gemeente voert beleid ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkeling. De gemeente Asten heeft niet eerder een geurverordening vastgesteld, maar heeft met het oog op dit geuronderzoek op 2 februari een aanhoudingsbesluit genomen. Met deze kaders is rekening gehouden bij het vaststellen van de uitgangspunten voor deze geurgebiedsvisie. Met name de doorwerking van de 50% regeling van de Wet geurhinder en veehouderij en de regels uit de Verordening ruimte 2014 aangaande het beperken van de bijdrage van veehouderijen aan de achtergrond geurbelasting.

Uitgangspunten

Op basis van wensen en aandachtspunten zijn de uitgangspunten in overleg met een dialooggroep vastgelegd. Samengevat zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Gebiedsindeling.

Op basis van gewenste beeld is de gemeente ingedeeld in woonkernen en buitengebied. Voor het bepalen van de uitgangspunten is in het buitengebied het "Gebied beperkingen veehouderij" en het "Gemengd landelijk gebied", conform de Verordening ruimte 2014.

Woon- en leefklimaat.

De uitkomsten van de geurberekeningen zijn getoetst aan de normen uit de Verordening Ruimte 2014 van de provincie voor de achtergrond geurbelasting. Op grond daarvan is sprake van een overbelaste situatie als:

- de achtergrond geurbelasting hoger is dan 12% hinder, overeenkomend met 10 odour units achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten gelegen in een woonkern;

- de achtergrond geurbelasting hoger is dan 20% hinder, overeenkomend met 20 odour units achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied;

NB. De provinciale normen voor de achtergrondbelasting mogen niet worden verwart met de geurnormen voor de voorgrondbelasting. De voorgrondbelasting is de één op één geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelig object (meestal een woning). Bij de vergunningverlening mag enkel worden getoetst aan de geurnormen voor de voor de voorgrondbelasting. Deze zijn opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij of zijn vastgelegd in een gemeentelijke geurverordening. Bij de vergunningverlening mag niet worden getoetst aan de achtergrondbelasting, maar die is wel van belang voor het woon- en leefklimaat. De achtergrondbelasting is de cumulatieve geurbelasting, dus de optelsom van de geuremissies van alle veehouderijen. Door de geurnormen voor de voorgrondbelasting aan te scherpen worden de emissies van alle veehouderijen beperkt en zal de achtergrondbelasting niet te hoog oplopen.

Op geurkaarten is de achtergrond geurbelasting weergegeven: cumulatief als gevolg van alle veehouderijen in de gemeente Asten en alle veehouderijen tot 2 km daarbuiten in de omliggende buurgemeenten.

Het woon- en leefklimaat is inzichtelijk gemaakt met kleuren. De kleurcontouren rond de veehouderijen geven de hoogte van de achtergrond geurbelasting naar de omgeving weer: rood is hoog en staat voor een slecht woon- en leefklimaat, groen is laag en staat voor een goed woon- en leefklimaat (zie legenda bij de kaarten).

Indeling in geurklassen

Om de achtergrond geurbelasting in verband te brengen met de kwaliteit van het woon- en leefklimaat is een indeling gemaakt in geurklassen: de achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten is ingedeeld in de klassen:

- optimaal+: het woon- en leefklimaat is (zeer) goed;
- optimaal: het woon- en leefklimaat is goed tot redelijk goed;
- aanvaardbaar: het woon- en leefklimaat is redelijk goed tot matig. Een kans op geurhinder beleving is niet uit te sluiten (aandacht klasse);
- niet aanvaardbaar: het woon- en leefklimaat is matig tot slecht. Er is sprake van een overbelaste situatie omdat de achtergrond geurbelasting hoger is dan 10 odour units op geurgevoelige objecten gelegen in een woonkern (deze norm is opgenomen Vr2014) of de achtergrond geurbelasting hoger is dan 20 odour units op geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied (deze norm is opgenomen Vr2014). Een kans op geurhinder en beleving is reëel.

Op de geurkaart is het niveau van de achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten weergegeven, conform de hiervoor genoemde geurklassen. Zie hiervoor de legenda bij de kaart; bijvoorbeeld, met donker blauwe punten zijn de woningen weergegeven in de geurklasse niet aanvaardbaar met een achtergrond geurbelasting hoger dan de geurnormen uit de Verordening ruimte 2014 (10 en 20 odour units voor respectievelijk de woonkernen en het buitengebied).

Bovenstaande indeling in geurklassen is gebaseerd op de beoordelingssystematiek van het woon- en leefklimaat op grond van de handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Bij de indeling in geurklassen is geanticipeerd op de uitkomsten het GGD/IRAS¹ onderzoek, waar bij dezelfde geurbelasting hogere percentages geurhinder zijn gerapporteerd dan in het PRA² onderzoek het geval was (het PRA onderzoek is de basis voor de geur en hinder relatie welke is opgenomen in de handreiking bij de Wgv). De geurklasse aanvaardbaar is zo gekozen dat deze nagenoeg overeenkomt met de grenswaarden uit het GGD advies. Het voorgaande betekent dat de geurklasse aanvaardbaar in het licht van het GGD advies niet aanvaardbaar zou zijn. Bij de analyse van de resultaten wordt dit inzichtelijk gemaakt.

¹ GGD: Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland.
IRAS: Institute for Risk Assessment Sciences, Universiteit Utrecht.

² Project Research Amsterdam (PRA) Odournet.

GGD advies

In november 2015 heeft de GGD een advies uitgebracht om voor de achtergrond geurbelasting andere normen aan te houden dan in de verordening ruimte zijn opgenomen. Het advies van de GGD is om voor de woonkernen een maximale waarde van 4,7 odour units aan te houden en in het buiten gebied een maximale waarde van 10,3 odour units. Deze waarden zijn onder andere gebaseerd op het recente onderzoek naar geurhinder van veehouderijen. In dit GGD/IRAS onderzoek worden bij dezelfde geurbelasting hogere percentages geurhinder gerapporteerd dan in het PRA onderzoek het geval was. In opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) is van het verschil tussen beide onderzoeken nader onderzocht en is door het RIVM een duiding gegeven.

In de duiding wordt gesteld dat de GGD/IRAS studie het meest recente beeld geeft van de relatie tussen (ernstige) geurhinder en cumulatieve geurblootstelling afkomstig van stallen van veehouderijen in een concentratiegebied (het onderzoeksgebied in Noord-Brabant en Noord-Limburg). De gegevens uit de GGD/IRAS studie zijn niet te generaliseren naar nationaal niveau, vooral omdat het een onderzoekslocatie met specifieke kenmerken betreft. Daarbij wordt aangegeven dat de GGD/IRAS en PRA onderzoeken moeilijk met elkaar zijn te vergelijken. De oorzaken zijn van methodische aard.

Gelet op de verschillen tussen de onderzoeken is het voor veel deskundigen de vraag of de relaties tussen hinderpercentages en geurbelasting van de beide onderzoeken zondermeer naast elkaar kunnen worden gezet zoals in tabel 4.3. Gelet op de methodische verschillen tussen beide onderzoeken is het maar de vraag of de hinderpercentages met elkaar vergelijkbaar zijn.

Geurberekeningen

Voor het uitvoeren van de geurberekeningen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het veehouderijbestand met vergunde geuremissies (dit bestand is in de voorbereiding intensief met de ZLTO besproken, aangepast en geactualiseerd);
- in het vergunningenbestand bevinden zich naast de veehouderijen uit Asten ook de veehouderijen binnen een straal van 2 km in de naburige;
- de geurgevoelige objecten (gebouwen zoals woningen, kantoren, werkplaatsen, vakantiehuisjes etc.) zijn geïnventariseerd om in de analyses over de geurbelasting mee te nemen. Het totaal aantal geurgevoelige objecten in de gemeente Asten bedraagt 7416.

Evaluatie en geurgebiedsvisie intensieve veehouderij

Voor de *evaluatie* is gebruik gemaakt van het vergunningenbestand van veehouderijen 2008 en 2015.

Bij de *geurgebiedsvisie* is er vanuit gegaan dat de intensieve veehouderijen met meer dan 30% ruimte op het bouwblok nog een nieuwe stal (of meerdere) kunnen bouwen en hun ruimte op het bouwblok geheel opvullen, zover de geurnorm dat toelaat. Deze veehouderijen kunnen nog uitbreiden in aantallen dieren, afhankelijk van de geurnorm kan ook de geuremissie van het bedrijf toenemen. Een deel van deze veehouderijen overschrijden de geurnorm, dit is afhankelijk van de hoogte van de norm. Op die gevallen is de 50% regeling³ van de Wet geurhinder en veehouderij van toepassing en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage⁴ aan de afname van een overbelasting van de achtergrond geurbelasting.

³ De 50% regeling is van toepassing in gevallen dat de geurbelasting van de veehouderij hoger is dan de geurnorm. Zodra het bedrijf gaat ontwikkelen – een nieuwe stal bouwen voor het houden van meer dieren – dan is de 50% regeling van toepassing. Dit kan alleen door het toepassen van emissiearme systemen zoals luchtwassers. De 50% regeling van de Wgv werkt dan als volgt: 50% van de emissiereductie die wordt behaald door het toepassen van emissiearme systemen mag benut worden voor het houden van meer dieren en de andere 50% wordt benut om de geuremissie van het bedrijf te verlagen. Dit resulteert in een lagere bedrijfsemissie en dien ten gevolge een lager geurbelasting (NB. Aan de geurnorm hoeft niet persé voldaan te worden. De geurbelasting komt doorgaans uit op een niveau tussen de huidige geurbelasting en de geurnorm).

⁴ In het geval dat de achtergrond geurbelasting hoger is geurnormen uit de Verordening ruimte, kan de uitbreiding / bouw van een nieuwe stal worden toegestaan indien het bedrijf zijn bijdrage aan de overschrijding van de

Bij de overige veehouderijen is uitgegaan van emissiestandstil: bedrijven gelegen in het gebied beperkingen veehouderij, kleine intensive veehouderijen of met een kleine neventak. Daarnaast is rekening gehouden met een geuremissie reductie van stoppende veehouderijen, dit zijn 15 intensieve veehouderijen welke hebben aangegeven voor 1 januari 2020 de bedrijfsvoering te beëindigen. Deze bedrijven nemen deel aan het Actieplan ammoniak om met tijdelijk met alternatieve maatregelen te voldoen aan de ammoniakeisen van het Besluit huisvesting veehouderij. In een bedrijfsontwikkelplan hebben de bedrijven aangegeven welke maatregelen zij treffen. Op basis daarvan is de geurreductie bepaald.

Scenario met ander geurnormen

In de geurgebiedsvisie voor de intensieve veehouderij is het effect van andere geurnormen bepaald. De sets met geurnormen zijn vanuit gekozen vanuit de volgende denklijn:

- perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat, voorkomen van nieuwe knelpunten geuroverlast, inzicht in een geuremissie standstil (gelet op de geursituatie in Heusden is een aanscherping van de geurnormen nodig om de geuremissies te beperken en om zo nodig een emissiestandstil te bereiken);
- om de effectiviteit van de geurnormen te bepalen. Is het aanscherpen van normen in het buitengebied effectiever dan het aanscherpen van geurnormen op de woonkernen?
- een balans vinden tussen ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij en woon- en leefklimaat van omwonenden.

Om deze gewenste inzichten te verkrijgen zijn volgende sets van geurnormen onderzocht, dit worden toekomstscenario's genoemd:

Toekomstscenario's sets: geurnorm in ou_e/m^3						
	Huidig N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N0,5-5
woonkernen	3	2	1	1	2	0,5
buitengebied	14	10	10	8	7	5

In de zogenaamde toekomstscenario's is ervan uitgegaan dat alle bedrijven met meer dan 30% ruimte op het bouwblok, de ontwikkelingsruimte benutten (in de praktijk zal dit niet het geval zijn).

De toekomstscenario's zijn bedoeld voor het in beeld brengen van **potentiële knelpunten en locaties waar mogelijk een verbetering van de geursituatie kan optreden**. In het ontwikkelscenario is ervan uitgegaan dat alle bedrijven hun ontwikkelingsruimte benutten. Opgemerkt moet worden dat deze ook wel worstcase genoemde benadering inzichtelijk maakt waar de knelpunten met geur kunnen ontstaan en overwogen kan worden om andere geurnormen te gaan hanteren.

Het bepalen van andere afstanden voor de melkveehouderij en nertsenhouderij.

Voor de melkveehouderij en nertsenhouderij kent de wet geen emissiefactoren en hanteert de Wgv afstanden. Inmiddels zijn er wel emissiewaarden uit onderzoek van de Wageningen universiteit bekend (deze zijn echter niet wettelijk vastgelegd als emissiefactor). Op basis van de meest recente wetenschappelijke inzichten zijn de emissiewaarden van de Wageningen universiteit gebruikt om de afstanden te bepalen tot een geurgevoelig object (ten behoeve van de vergunningverlening).

achtergrondbelasting wegneemt (proportionele bijdrage van een veehouderij aan de afname van een overbelasting). Dit brengt met zich mee dat de emissies op deze bedrijven wordt verlaagd.

Conclusies geuronderzoek en voorstellen voor andere geurnormen en afstanden

Evaluatie 2008 - 2015

In 2015 zijn er minder bedrijven dan in 2008. Op de blijvende bedrijven is de omvang van de veestapel toegenomen. Daarbij zijn emissiearme stallen toegepast. Uit de vergelijking van de geursituatie van 2008 en 2015 blijkt dat de geuremissie met 3% is toegenomen (met zo'n 105.000 odour units).

Door de toename van de geuremissies is de achtergrond geurbelasting toegenomen, met name in het buitengebied en op de woonkernen Ommel en Heusden. Als gevolg daarvan is het woon- en leefklimaat op deze woonkernen verslechtert: in vergelijking met 2008 bevinden zich in 2015 meer woningen in de geurklassen aanvaardbaar (aandachtklasse) en niet-aanvaardbaar (overschrijding van de geurnorm uit de Verordening ruimte 2014). Het aantal woningen in de geurklassen optimaal en optimaal+ is minder. Op de woonkern Asten is achtergrond geurbelasting iets afgenomen. Het effect op het woon- en leefklimaat is beperkt tot enkele woningen in een andere geurklasse (met name in het goede woon- en leefklimaat optimaal+ en optimaal).

De geconstateerde verslechtering van het woon- en leefklimaat betreft de cumulatie van geur, de zogenaamde achtergrond geurbelasting in de gemeente. Er zijn meerdere redenen te noemen voor de verslechtering van het woon- en leefklimaat sinds 2008.

- Vanaf de jaren negentig lag de prioriteit bij de bescherming van de natuur tegen ammoniak uit stallen. Veehouderij dicht bij de natuur was onwenselijk. Het reconstructiebeleid heeft sinds het begin van deze eeuw de afwaartse beweging van veehouderijen gestimuleerd. Het gevolg was dat – zoals bijvoorbeeld in de omgeving van Heusden – de veehouderij zich richting de woonkernen verplaatste en concentreerde;
- Geur werd lange tijd niet als problematisch ervaren. Er was geen noodzaak tot geurreductie maar wel voor ammoniakreductie (zie eerste punt). Vanwege de ammoniakproblematiek werden emissiearme systemen ontwikkeld voor ammoniakreductie, geurreductie was een bijzaak.
- Om bedrijfsontwikkeling mogelijk te maken werden door het Rijk de voorwaarden voor vergunningverlening versoepeld. De toets op de cumulatie van geur kwam te vervallen, eerst onder de werking van een speciale richtlijn en later onder een geurwet voor de reconstructiegebieden. Ook onder de huidige Wet geurhinder en veehouderij kan bij de vergunningverlening niet worden getoetst aan de cumulatie van geur c.q. de achtergrondbelasting.

Andere geurnormen voor de intensieve veehouderij

Uit de vergelijking van de sets van geurnormen op de geuremissie en de effecten voor het woon- en leefklimaat blijkt het volgende.

1. Bij de huidige normen (N 3-14) is een toename van de geuremissie mogelijk, er vanuit gaande dat de veehouderijen de beschikbare bouwblokruimte volledig benutten (zie uitgangspunten). Dit kan leiden tot een hogere achtergrond geurbelasting in het buitengebied en op de woonkern Heusden (op de woonkernen Asten en Ommel is er geen effect of een lagere geurbelasting te verwachten). Het gevolg voor het woon- en leefklimaat zal dan zijn dat meer woningen terecht komen in de geurklassen aanvaardbaar (aandachtklasse) en niet-aanvaardbaar (overschrijding van de geurnorm uit de Verordening ruimte 2014). Het aantal woningen in de geurklassen optimaal en optimaal+ wordt minder. Met andere woorden, bij de huidige geurnormen zal het woon- en leefklimaat verslechteren en kunnen in de toekomst nieuwe knelpunten met geuroverlast ontstaan (achtergrondbelasting hoger dan de geurnorm uit de Verordening ruimte 2014).
2. Ook bij de geurnorm N 2-10 is een toename van de geuremissie mogelijk. Het effect is alleen anders dan besproken bij de huidige geurnormen. Het effect op de woonkernen Asten en Ommel is gering. In het buitengebied kan de achtergrondbelasting nog toenemen ten opzichte van 2015, maar minder toenemen dan bij de huidige geurnormen N 3-14. De achtergrondbelasting op de woonkern Heusden kan lager uitkomen dan in 2015. Deze effecten zijn het gevolg van toepassing van de Verordening

ruimte 2014 (proportionele bijdrage aan de achtergrondbelasting wegnemen) en de 50% regeling van de Wgv. Voor het woon- en leefklimaat in het buitengebied kan dit een lichte verbetering betekenen: in vergelijking met 2015 komen enkele woningen minder terecht in de geurklassen aanvaardbaar (aandachtklasse) en niet-aanvaardbaar (overschrijding van de geurnorm uit de Verordening ruimte 2014 en enkele woningen meer in de geurklassen optimaal en optimaal+. Ook voor de woonkern Heusden kunnen deze geurnormen een (lichte) verbetering van het woon- en leefklimaat betekenen. Er zal een verschuiving op treden: enkele woningen minder in de geurklasse niet-aanvaardbaar en enkele meer in de geurklasse aanvaardbaar en optimaal+.

3. Bij de geurnormen N 1-10 is ook nog toename van de geuremissie van de veehouderij te verwachten. Het effect van de achtergrond geurbelasting en het woon- en leefklimaat is vergelijkbaar met de hiervoor besproken geurnorm N 2-10.

Met andere woorden, de geurnormen N 2-10 en N 1-10 bieden een licht perspectief op verbetering van de geursituatie. De kans dat in de toekomst nieuwe knelpunten met geuroverlast kunnen ontstaan is beperkt (knelpunt: achtergrondbelasting hoger dan de geurnorm uit de Verordening ruimte 2014).

4. Bij de geurnormen N 1-8 is een afname van de geuremissies te verwachten. Daardoor kan achtergrond geurbelasting in het buitengebied en de woonkern Heusden redelijk beperkt blijven (althoewel deze in het buitengebied hoger zal zijn dan in 2015). Voor de woonkern Heusden bieden deze geurnormen perspectief op een verbetering van het woon- en leefklimaat.
5. Bij de scherpere geurnormen N 2-7 en N 0,5-5 is een redelijk tot grote afname van de geuremissie van veehouderijen te verwachten. Dit biedt perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat.

Bij de norm 2-7 kan de achtergrondbelasting in het *buitengebied* nog enigszins toenemen ten opzichte van 2015 (maar is wel lager dan onder de geurnormensets N 1-10 en N 2-10). Bij de normen N 0,5 – 5 zal de achtergrondbelasting in het buitengebied gelijk blijven aan die in 2015. Voor het woon- en leefklimaat in het buitengebied kan dit enige verbetering betekenen: in vergelijking met 2015 komen minder woningen terecht in de geurklassen aanvaardbaar (aandachtklasse) en niet-aanvaardbaar (overschrijding van de geurnorm uit de Verordening ruimte 2014) en komen meer terecht woningen in de geurklassen optimaal+.

Het effect op de woonkernen Asten en Ommel is gering.

Voor de woonkern *Heusden* kunnen de geurnormensets N2-7 en N 0,5 een perspectiefvolle verbetering van het woon- en leefklimaat betekenen. Het meest perspectief biedt de geurnormenset N 0,5 – 5. De achtergrondbelasting op de woonkern Heusden kan een stuk lager uitkomen dan in 2015. Er zal een verschuiving op treden: (veel) minder woningen in de geurklasse niet-aanvaardbaar en aanvaardbaar en meer in de geurklasse en optimaal en optimaal+.

Deze effecten zijn het gevolg van toepassing van de Verordening ruimte 2014 (proportionele bijdrage aan de achtergrondbelasting wegnemen) en de 50% regeling van de Wgv, onder de aanname dat de bedrijven zich ontwikkelen en hun bouwblok benutten met toepassing van (vergaande) emissiearme technieken.

Opties voor andere geurnormen.

Opties zijn in eerste instantie de onderzochte geurnormen sets N 3-14, N 2-10, N 1-10, N 1-8, N 2-7 en N 0,5-5. Ook is differentiatie mogelijk, bijvoorbeeld door in het NSL overschrijdingsgebied voor fijn stof een scherpere norm te kiezen dan in de rest van de gemeente.

Waar het gaat om het maken van een keuze voor de ene of de andere set geurnormen spelen een aantal afwegingen een rol, zoals:

- effecten op de intensieve veehouderij: geuremissies, emissieruimte, standstil;

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

- de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij. Deze zijn niet onderzocht en onzeker. Bij scherpere normen kunnen de bedrijven minder uitbreiden in dieren aantallen en wordt het moeilijker om de investeringskosten in de noodzakelijk geurreductie terug te verdienen. Het kan zijn dat de lat te hoog komt te liggen, de voor verbetering van het woon- en leefklimaat gewenste bedrijfsontwikkeling stilvalt, met als gevolg dat geursituatie niet verbetert en blijft op het niveau van 2015. Uit dit onderzoek blijkt weliswaar het effect van de geurnormen op de emissies, de emissieruimte, het bereiken van een standstil en of de bedrijven die overschrijden te maken krijgen met de 50% regeling van de Wgv en de regels Vr 2014. Niet bekend is of de veehouderijen daadwerkelijk gaan ontwikkelen, ook bij de scherpe geurnormen. Hiervan kan alleen een inschatting worden gemaakt;
- het woon- en leefklimaat en het perspectief op een verbetering van de geursituatie;
- nieuwe knelpunten of minder knelpunten;
- de balans tussen ontwikkelingsmogelijkheden veehouderij en verbetering van het woon- en leefklimaat. Omdat de perspectieven op bedrijfsontwikkeling lastig in te schatten zijn (zie aandachtspunt 2), is het lastig een balans te vinden. Differentiëren van geurnormen naar gebied kan wellicht bijdragen aan het vinden van de balans.

In het schema hieronder worden deze afwegingsaspecten per optionele set geurnormen inzichtelijk gemaakt. De situatie in 2015 is daarbij de referentie. Aan de hand van dit schema worden hieronder de opties besproken.

Opties: sets geurnormen						
Afwegingsaspecten	N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Intensieve veehouderij						
potentiële geuremissie (saldo toe- of afname)	+10%	+6%	+2%	-3%	-5%	-10%
vrije emissieruimte (totaal)	429.567	272.970	237.263	132.139	117.260	81.286
aantal bedrijven met vrije emissieruimte	25	12	12	12	10	7
standstil op bedrijfsniveau (aantal bedrijven)	12	29	29	29	30	35
perspectief op bedrijfsontwikkeling	++	++	+	+/-	+/-	- (?)
prikkel tot innovatie (emissiearme systemen)	0	0	0/+	+	++	++
Woon en leefklimaat						
perspectief op verbetering geursituatie in de woonkernen Asten en Ommel	0	0	0	0	0	0/+
perspectief op verbetering geursituatie in Heusden	-	0/+	0/+	+	++	+++
perspectief op verbetering geursituatie in het buitengebied	-	0	0	0/+	0/+	+
nieuwe knelpunten	ja	nee *	nee *	nee *	nee *	nee *
minder knelpunten	nee	enkele	meerdere	meerdere	redelijk veel	veel
* nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten, tenzij zich bijzondere situaties voordoen, zoals ophogen emissiefactoren (bijvoorbeeld bij vleeskuikens of luchtwassers) of onvoorziene lokale effecten.						

- Optie N 3-14* *Huidige geurnormen: 3 ou op de woonkernen en 14 ou in het buitengebied*
Deze optie lijkt niet reëel. De geuremissies kunnen zodanig toenemen dat nieuwe knelpunten met geuroverlast zullen optreden. Vanwege de huidige geurbeleving van inwoners van de woonkern Heusden is een mogelijk toename van de geurhinder niet acceptabel.
- Optie N 2-10* *Andere geurnormen: 2 ou op de woonkernen en 10 ou in het buitengebied*
Deze optie biedt de intensieve veehouderijen nog redelijk veel vrije emissieruimte. Het biedt perspectief voor bedrijfsontwikkeling. Voor het woon- en leefklimaat biedt deze optie weinig tot geen perspectief op verbetering van de geursituatie. Deze zal gelijkwaardig blijven aan die in 2015. Nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.
- Optie N 1-10* *Andere geurnormen: 1 ou op de woonkernen en 10 ou in het buitengebied*
Overwegend gelijkwaardig aan optie N 2-10. Het perspectief op bedrijfsontwikkeling is wellicht iets meer beperkt. Het woon- en leefklimaat kan op sommige punten beter doorwerken, zoals de vermindering van het aantal knelpunten.
- Optie N 1-8* *Andere geurnormen: 1 ou op de woonkernen en 8 ou in het buitengebied*
Het perspectief op bedrijfsontwikkeling is min of meer beperkt. Bij bedrijfsontwikkeling gaan de emissies afnemen. Dit biedt enig perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat, met name voor de woonkern Heusden. Het aantal knelpunten met geur kan verminderen en nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.
- Optie N 2-7* *Andere geurnormen: 2 ou op de woonkernen en 7 ou in het buitengebied*
Het perspectief op bedrijfsontwikkeling is redelijk beperkt. Bij bedrijfsontwikkeling gaan de emissies in belangrijke mate afnemen. Dit biedt een redelijk goed perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat, met name voor de woonkern Heusden. Het aantal knelpunten met geur kan flink verminderen en nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.
- Optie N 0,5-5* *Andere geurnormen: 0,5 ou op de woonkernen en 5 ou in het buitengebied*
Het hanteren van de geurnormen N 0,5-5 biedt voor de woonkern Heusden het beste perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat. In minder mate gaat dit ook op voor het buitengebied. Het aantal woningen in een goed woon- en leefklimaat (geurklassen optimaal(+)) kan flink toenemen. Het aantal knelpunten met geur kan fors verminderen en nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.
- Daar tegenover staat dat de scherpste van de normstelling de veehouders aanzienlijk beperkt in de ontwikkelingsmogelijkheden. De kans is dan aanwezig dat de ontwikkeling van de veehouderijen stil valt en de geursituatie niet verbetert (blijft zoals in 2015). Of dit te verwachten is hangt af van:
- de bedrijfssituatie. Dit kan van bedrijf tot bedrijf verschillen. De ervaring uit andere gemeenten leert dat bedrijven ontwikkelen, ondanks (heel) scherpe. Het zijn vaak de betere bedrijven met goede technische en economische resultaten;
 - de innovatiekracht van de sector om nieuwe emissiearme systemen te ontwikkelen en toepasbaar te maken.

Geurnormen differentiëren naar gebied

Uit de resultaten is aangaande de woonkernen Asten en Ommel is duidelijk geworden dat aanscherpen van de geurnormen geen tot weinig effect heeft en geen perspectief biedt op verbetering voor het woon- en leefklimaat. De veehouderijen rond deze woonkernen worden bij het aanscherpen van de normen steeds meer beperkt in hun ontwikkelingsmogelijkheden. Andersom, het toepassen van soepelere normen heeft geen nadelige gevolgen voor deze woonkernen.

Anders ligt dit voor de woonkern Heusden en omgeving (het buitengebied rond Heusden). Aanscherping van geurnormen biedt een duidelijk perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat.

Vanuit deze achtergrond kan worden overwogen om de geurnormen naar gebied te differentiëren. Met het hanteren van naar gebied gedifferentieerde normen kan een balans wordt gevonden:

- scherpere normen worden gehanteerd in een deelgebied om perspectief te bieden op verbetering van het woon- en leefklimaat. Het NSL overschrijdingsgebied voor fijn stof (paragraaf 3.2) is een al aangewezen en een begrepsd gebied dat zich hiervoor leent;
- omdat hogere emissies buiten het NSL overschrijdingsgebied niet leiden tot nadelige gevolgen voor het woon- en leefklimaat en scherpere normen geen perspectief bieden op verbetering, kunnen soepelere geurnormen worden gehanteerd voor de rest van het grondgebied. Dit biedt de veehouderijen op het overig grondgebied een beter perspectief op bedrijfsontwikkeling.

Gebiedsvisie en andere afstanden voor de melkveehouderij en nertsenhouderij

Voorgaande geurnormen hebben betrekking op de milieuvergunningverlening voor de intensieve veehouderij (varkens, kippen en vleesvee). Voor andere diercategorieën zijn geen geuremissiefactoren beschikbaar en biedt de Wgv geen mogelijkheid om met geurnormen vergunning te verlenen. Vergunningen worden dan verleend met in achtneming van (vaste) afstanden. Andere dan de intensieve diercategorieën kunnen deze lokaal een belangrijke bijdrage leveren aan de achtergrond geurbelasting. Om rekening te houden met invloed van de geuremissies van melkveehouderijen en nertsenhouderijen zijn voorstellen opgenomen voor het hanteren van andere, grotere afstanden.

Andere afstanden melkveehouderij

Omerekend op basis van de beschikbare gemeten emissiewaarden, zijn de aan te houden afstanden tot een melkveehouderij groter dan de standaard vaste afstanden uit de Wgv. Dit geldt vooral bij grotere omvang van de bedrijven, gemiddeld vanaf zo'n 100 tot stuks melkvee. De aan te houden afstanden zijn ook groter bij huisvesting in een traditionele ligboxenstal met hogere emissie per melkkoe. Bij toepassing van emissiearme ligboxenstallen zijn de afstanden kleiner. Onderstaande tabellen geven in samenvatting een indruk van de verschillen en verhoudingen weer.

	Aantal volwassen melkkoeien								
	50	100	150	200	300	600	900	1200	1500
Afstand tot de bebouwde kom (max. geurbelasting 3 ou) bij:									
- traditionele ligboxenstal, emissiewaarde 165,5 ou	176	275	353	426	555	888	1167	1409	1621
- emissiearme ligboxenstal, emissiewaarde 80 ou	108	173	224	270	347	543	715	869	1010
- Vaste afstand Wgv	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Aantal volwassen melkkoeien								
	50	100	150	200	300	600	900	1200	1500
Afstand in het buitengebied (max. geurbelasting 10 ou) bij:									
- traditionele ligboxenstal, emissiewaarde 165,5 ou	108	173	224	270	347	543	715	869	1010
- emissiearme ligboxenstal, emissiewaarde 80 ou	11	72	101	124	161	252	326	392	450
- Vaste afstand Wgv	50	50	50	50	50	50	50	50	50

Geconcludeerd kan worden dat het realistisch is om bij grotere omvang van melkveebedrijven ook een grotere afstand tot geur gevoelige objecten aan te houden. Het voorstel is om:

- De afstanden te baseren op de emissiewaarden van 80 ou voor emissiearme stallen, omdat het Besluit huisvesting sinds eind juni van 2015 het emissiearm bouwen verplicht stelt. Deze verplichting geldt alleen voor de nieuwbouw van stallen.
- In onderstaande tabel is het voorstel uitgewerkt voor opname in de geurverordening. Tot een omvang van 200 melkkoeien wordt de afstand uit de Wgv en veehouderij aangehouden (doorgaans wordt bij melkveehouderijen tot deze omvang geen geuroverlast ervaren) Vanaf een omvang van 200 melkkoeien worden grotere afstanden gehanteerd, waarbij deze zijn afgerond op een werkbare waarden.

- *Aan te houden afstanden melkveehouderijen tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en in het buitengebied. De andere afstanden zijn van toepassing bij de bouw van nieuwe stallen.*

	Aantal volwassen melkkoeien				
	0-200	201- 300	301-600	601-900	>900
Afstand tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom	100	250	350	550	700
Afstand tot geurgevoelige objecten in het buitengebied	50	125	150	250	300

Andere afstanden pelsdierhouderij

In omliggende gemeenten bevindt zich een concentratie van nertsenbedrijven. Omliggende gemeenten ontvangen regelmatig klachten over geuroverlast van nertsenbedrijven. Bij die gemeenten komen vergunningaanvragen binnen voor uitbreiding van bestaande bedrijven of omschakeling van een andere intensieve veehouderij naar het houden van nertsen. De sector anticipeerde op het vervallen van de Wet verbod pelsdierhouderij. Deze was namelijk sinds de uitspraak van 21 mei 2014 door de rechtbank Den Haag buiten werking gesteld. Op 10 november 2015 is duidelijk geworden dat het verbod door de Raad van State in stand is gehouden en weer van kracht is. De sector heeft aangekondigd door te gaan met procederen het verbod aan te gaan vechten tot aan de Hoge Raad en het Europese Hof. Het kan nog enige jaren duren voordat deze procedures zijn doorlopen.

De genoemde ontwikkelingen en het mogelijk vervallen van het verbod op de pelsdierhouderij baren de gemeente Asten zorgen. De gemeente wil met het oog op de toekomst nieuwe geurhinder voorkomen en wil geen risico lopen dat als gevolg van toekomstige uitbreidingen of omschakelingen nieuwe knelpunten zullen ontstaan. Verondersteld wordt dat bij grotere omvang van de bedrijven de wettelijke vaste afstanden niet toereikend zijn om geurhinder te voorkomen. Dit kan wel door de afstand te vergroten en afhankelijk te maken van de omvang van de veestapel. De onderbouwing daarvoor wordt geleverd in hoofdstuk 9 van deze geurgebiedsvisie.

- Omgerekend op basis van emissiewaarde van 4,9 odour units zijn de aan te houden afstanden van een emissiearme Groen Label nertsenhouderij tot de bebouwde kom, groter dan de standaard vaste afstanden uit de Wgv. Vanaf een omvang van zo'n 4000 fokteven geldt dit ook in het geval van het toepassen van een luchtwasser bij een emissiewaarde van 2,9 odour units.
- In het buitengebied zijn de aan te houden afstanden bij een emissiewaarde van 4,9 odour units van een emissiearme Groen Label nertsenhouderij vanaf zo'n 4000 fokteven groter dan de vaste afstand uit de Wgv. Bij een emissiewaarde van 2,9 odour units voor het toepassen van een luchtwasser is de aan te houden afstand tot 10.000 fokteven kleiner dan de vaste afstand uit de Wgv.

Onderstaande tabellen geven in samenvatting een indruk van de verschillen en verhoudingen weer.

	Aantal fokteven					
	2000	4000	6000	8000	10000	12000
Afstand tot de bebouwde kom						
(max. geurbelasting 3 ou) bij:						
- emissiewaarde 4,9 ou	205	313	403	485	556	632
- emissiewaarde 2,9 ou	139	229	283	350	400	445
- Vaste afstand Wgv	200	250	250	275	275	275
	Aantal fokteven					
	2000	4000	6000	8000	10000	12000
Afstand in het buitengebied (max. geurbelasting 10 ou) bij:						
- emissiewaarde 4,9 ou	87	140	194	231	263	286
- emissiewaarde 2,9 ou	47	103	133	162	193	212
- vaste afstand Wgv	125	175	175	200	200	200

Geconcludeerd kan worden dat het realistisch is om bij grotere omvang van nertsenhoudertijen ook een grotere afstand tot geur gevoelige objecten aan te houden.

Het voorstel is om:

- De afstanden te baseren op de emissiewaarden van 4,9 ou voor emissiearme stallen, omdat de emissiewaarde van 2,9 odour units voor het toepassen van luchtwassers niet is gemeten (maar herleid van andere sectoren) en het niet aannemelijk is dat de luchtwassers op grote schaal toegepast gaan worden.
- In onderstaande tabel is het voorstel uitgewerkt voor opname in de geurverordening. Tot een omvang van 4000 fokteven wordt voor het buitengebied de afstand uit de Wgv en veehouderij aangehouden. Daarboven en voor de afstand naar de bebouwde kom zijn de berekende waarden aangehouden, waarbij deze zijn afgerond op een werkbare waarden.
- *Aan te houden afstanden melkveehouderijen tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en in het buitengebied. De andere afstanden zijn van toepassing bij de bouw van nieuwe stallen.*

	Aantal fokteven					
	0-2000	2001-4000	4001-6000	6001-8000	8001-10000	meer dan 10000
Afstand tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom	200	300	400	500	550	650
Afstand tot geurgevoelige objecten in het buitengebied	125	175	200	225	250	300

1 Inleiding

De gemeente Asten telt 241 veehouderijen, waarvan: 70 varkenshouderijen, 26 Pluimveehouderijen, 13 vleesveehouderijen, 90 melkveehouderijen, 38 bedrijven met paarden, 1 schapenhouderij, 1 geitenhouderij, 1 nertsenhouderij, 1 konijnenhouderij.

Veehouderijen kunnen geurhinder veroorzaken voor omwonenden. Afhankelijk van de geurbelasting kan dit als overlast ervaren worden. Geuroverlast kan bij mensen leiden tot verstoring van gedrag en activiteiten, en stress gerelateerde gezondheidsklachten (zoals hoofdpijn en vermoeidheid).

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) stelt de gemeente in staat de geursituatie te reguleren. Met geurnormen zijn de geuremissies uit stallen van intensieve veehouderijen en de geurbelasting naar de omgeving te sturen. Dit geldt ook voor afstanden voor bijvoorbeeld de melkveehouderijen en de nertsenhouderijen.

In verband met nieuwe ontwikkelingen en inzichten vindt de gemeente Asten het wenselijk om het gemeentelijke geurbeleid te evalueren en zo nodig te actualiseren. Een nieuw geurbeleid bestaat uit een geurgebiedsvisie en een geurverordening. De geurgebiedsvisie is een onderzoek naar passende geurnormen en afstanden. In de geurverordening worden de normen en afstanden vastgelegd om te kunnen worden gebruikt bij de vergunningverlening.

Deze (ontwerp)geurgebiedsvisie met (ontwerp)geurverordening is tot stand gekomen door de samenwerking van de gemeente met geurspecialisten van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) en vertegenwoordigers van de ZLTO en de dorpsraad Heusden.

1.1 Aanleiding

De gemeente Asten heeft in 2014 de geur en de fijn stof situatie in kaart gebracht. Dit met het oog op verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en het wegnemen van overbelaste situaties. Vooral de omgeving van de woonkern Heusden heeft de aandacht. Voor dit gebied heeft de gemeente een dialoog in gang gezet tussen veehouders en bewoners van het gebied. Het is ook een door het NSL aangewezen aandachtsgebied met overschrijdingen van de fijn-stofnormen. De overschrijdingen zijn het gevolg van de gezamenlijke emissies van veehouderijen in en rond het gebied (cumulatief).

Bij een analyse van de fijn stof situatie door de gemeente en de ODZOB is gebleken dat het wegnemen van fijn stof overschrijdingen veel inspanning vergt en weinig rendement oplevert. Hiervoor is een gebiedsaanpak nodig waarbij alle veehouderijen in het gebied de fijn stof emissies met zo'n 25% reduceren. Ondanks beschikbare subsidiemogelijkheden hebben maar een beperkt aantal veehouderijen van de mogelijkheid gebruik gemaakt om te investeren in emissiearme technieken⁵. In voorkomende gevallen is de achtergrondconcentratie in verhouding tot de individuele bijdrage van een veehouderij zo hoog dat het toepassen van emissiearme technieken op een locatie vaak niet leidt tot wegnemen van de overbelasting. Kortom, het is maar zeer de vraag of een aanpak gericht op het wegnemen van overbelasting door fijn stof effectief zal zijn. Een aanpak via het gemeentelijk geurbeleid heeft meer kans van slagen. Als bijeenkomend effect zal een strenger geurbeleid ook leiden tot lagere fijn stof emissies; zie paragraaf 2.1.2.

⁵ Plan van aanpak fijn stof gemeente Asten. Oktober 2013. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Naar aanleiding van het voorgaande heeft de gemeente het voornemen om andere dan de wettelijke standaardnormen en afstanden te gaan hanteren. Dit voornemen houdt ook verband met de uitkomsten van het GGD onderzoek⁶ dat in Oost-Brabant en Noord-Limburg meer geurhinder wordt ervaren dan de geurhinderbeoordeling onder de systematiek van de Wet geurhinder en veehouderij aangeeft. Met het oog op het voorkomen van toenemende of nieuwe geuroverlast adviseert de GGD de gemeenten om een emissie standstil te overwegen⁷.

1.2 Opdracht

De gemeente Asten heeft in 2014 de geursituatie in beeld gebracht. Het blijkt dat in verschillende deelgebieden of locaties sprake is van overbelasting. De vraag is:

- of de geursituatie sinds 2008 is verslechtert, verbetert of gelijk gebleven;
- of ongewijzigd beleid (huidige wettelijke standaard geurnormen) kan leiden tot verslechtering van de geursituatie en nieuwe overbelaste situaties zal doen ontstaan;
- of het aanscherpen van geurnormen een eventuele verslechtering van de geursituatie kan voorkomen of kan bijdragen aan een verbetering van de geursituatie en nieuwe overbelaste situaties kan doen voorkomen;
- bij welke geurnormen een emissie standstil kan worden bereikt;
- wat de effecten zijn voor de veehouderij.

Uit onderzoek (geurgebiedsvisie) moet dus blijken of andere geurnormen voor de maximaal geurbelasting nodig zijn. Bij het gebied passende normen worden vervolgens vastgelegd in een gemeentelijke Verordening geurhinder en veehouderij.

De opdracht omvat alle technische, inhoudelijke en procesmatige aspecten die van belang zijn voor het opstellen van een geurbeleid en bestaat uit de volgende onderdelen.

- **Evaluatie en vergelijking geursituatie 2008 – 2015.**

De huidige geursituatie (april 2015) wordt vergeleken met de geursituatie in 2008. De evaluatie geeft inzicht in de veranderingen sinds 2008, van het woon- en leefklimaat (beter, slechter, gelijk) en van de ontwikkelingen in de veehouderijen (aantal bedrijven, gestopte bedrijven).

- **Een geurgebiedsvisie opstellen.**

In de gebiedsvisie wordt een doorkijk gemaakt naar de toekomst. Het is een onderzoek naar de mogelijke ontwikkeling van de veehouderij en de mogelijke effecten op het woon- en leefklimaat. De geurgebiedsvisie bestaat uit 3 onderdelen:

- Onderzoek naar andere geurnormen voor de intensieve veehouderij

Voor de intensieve veehouderij worden verschillende scenario's met sets van normen doorgerekend die perspectief bieden op verbetering van het woon- en leefklimaat. Daarbij wordt gekeken naar het effect van ongewijzigd beleid (huidige wettelijke standaard geurnormen). De effecten worden in beeld gebracht voor zowel voor het woon- en leefklimaat als voor de veehouderij. De gebiedsvisie moet een voorstel opleveren voor geurnormen die het beste passen bij de wensen van de gemeente met betrekking tot een mogelijk emissiestandstil,

⁶ Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden? Actualisatie blootstellingresponsrelatie tussen gemodelleerde cumulatieve geurbelasting en geurhinder in Noord-Brabant en Limburg-Noord. Loes Geelen, Daisy Boers, Bert Brunekreef, Inge Wouters. Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland en Institute for Risk Assessment Sciences, Universiteit Utrecht. Tilburg, 23 maart 2015.

⁷ Brief aan de wethouders Volksgezondheid en wethouders Milieu van de gemeenten in Noord-Brabant. Resultaten onderzoek geurhinder van veehouderijen L. Geelen. Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland. Kenmerk: UIT-15033471 Z-14016606. Datum: 10 maart 2015

het verbeteren van het woon- en leefklimaat en de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij. De geurnormen kunnen naar gebiedstype worden gedifferentieerd (bijvoorbeeld bebouwde kom, buitengebied of delen daarvan zoals Ommel en Heusden en omgeving).

- Onderzoek naar andere afstanden voor de melkveehouderij
In het onderzoek aangaande de melkveehouderij wordt gekeken of met andere afstanden de mogelijke geuroverlast van grote melkveehouderij kan worden voorkomen.
- Onderzoek naar andere afstanden voor de nertsenhouderij
In het onderzoek aangaande de nertsenhouderij wordt gekeken of met andere afstanden de mogelijke geuroverlast van uitbreiding, vestiging en/of omschakeling kan worden voorkomen.
- **Een gemeentelijke geurverordening opstellen.**
Op basis van de gebiedsvisie wordt een (ontwerp)verordening opgesteld (een voorstel voor het hanteren van andere geurnormen en afstanden). Deze gaat vergezeld van een kaart waarop de gebieden zijn aangegeven waarbinnen een bepaalde normstelling zal gaan gelden.
- **Procesbegeleiding.**
Gelet op de maatschappelijke discussies en de dialoog in het gebied Heusden en omgeving is het wenselijk om de belanghebbenden actief te betrekken in het proces dat leidt tot een gemeentelijke geurverordening.

1.3 Leeswijzer

De volgende hoofdstukken in dit rapport zijn geheel gewijd aan de geurgebiedsvisie. Hierin is de onderbouwing voor de geurverordening te vinden.

Hoofdstuk 2 behandelt de relevante kaders waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van een geurgebiedsvisie. Het betreft onder andere de wet- en regelgeving en de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen op grond van bestemmingsplan of structuurvisie.

Hoofdstuk 3 behandelt de uitgangspunten waarbinnen de geurgebiedsvisie is opgesteld, zoals de waarden voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, de ontwikkelingen in de veehouderij (stoppers, afbouwers, blijvers, toepassen van emissiearme systemen) en bevat technische informatie voor het berekenen van geurbelasting.

Hoofdstuk 4 beschrijft het doorlopen proces en het besluitvormingstraject.

Hoofdstuk 5 betreft de evaluatie en vergelijkt de geursituatie in 2015 met die in 2008.

Hoofdstuk 6, 7 en 8 zijn behandelen de resultaten van de gebiedsvisie. Respectievelijk de resultaten van het onderzoek naar andere geurnormen voor de intensieve veehouderij, ander afstanden voor de melkveehouderij en andere afstanden voor de nertsenhouderij.

Hoofdstuk 9 bevat de conclusies van het onderzoek en een voorstel voor andere geurnormen en afstanden.

Hoofdstuk 10 bevat aanbevelingen voor aanvullend beleid.

Hoofdstuk 11 is het voorstel voor de (ontwerp)geurverordening, met bijbehorende kaart.

2 Milieu kaders

De geurgebiedsvisie moet aan verschillende eisen voldoen die gesteld zijn door de wetgever, de provincie en de gemeente zelf. In dit hoofdstuk zijn de kaders beschreven waarbinnen de gebiedsvisie is opgesteld. Het betreft de ruimtelijke plannen, het huidige geurbeleid en de ambities van de gemeente. Voorafgaand aan het gemeentelijk beleid worden de landelijke kaders geschetst vanuit de Wet geurhinder en veehouderij, de provinciale kaders vanuit de reconstructie, de Verordening ruimte en de Verordening stikstof en Natura 2000.

2.1 Landelijke kaders

2.1.1 Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden. Vergunningaanvragen worden onder de Wgv beoordeeld aan de hand van de berekende geurbelasting (odour units) of vaste afstanden.

2.1.1.1 Geurnormen (odour units)

De emissie van geurstoffen uit een veehouderijbedrijf wordt berekend in geureenheden: odour units (ou_e/s)⁸. Hiervoor zijn emissiefactoren opgenomen in de regeling⁹ bij de Wgv. Deze emissiefactoren zijn in 'proefstallen' gemeten volgens een vastgesteld meetprotocol.

De emissiefactor per dier en het aantal dieren bepaalt de emissie van geurstoffen van het bedrijf. De verspreiding van de geurstoffen in de omgeving bepaalt vervolgens de geurbelasting op een nabij gelegen gevoelig object, bijvoorbeeld op een burgerwoning.

Voor veel dieren zijn geuremissiefactoren beschikbaar: vleesvarkens, zeugen, biggen, opfok- en leghennen, (groot)ouderdieren, vleeskuikens, kalkoenen, eenden, parelhoenders, vleeskalveren, vleesstieren, schapen en geiten). Voor deze diercategorieën wordt de vergunningaanvraag beoordeeld aan de hand van de met V-Stacks-vergunning berekende geurbelasting.

De berekende geurbelasting wordt getoetst aan de norm (de maximale waarde voor de belasting die per bedrijf mag worden veroorzaakt op een voor geur gevoelig object). De geurbelasting en de normen in de wet zijn geurconcentraties en worden uitgedrukt in odour units per kubieke meter (ou/m³).

De wet kent standaard geurnormen met een onderscheid tussen de bebouwde kom en het

Tabel 2.1: Wettelijke standaard geurnormen en bandbreedte voor concentratiegebieden veehouderij waarin de gemeente Asten is gelegen. Tussen haakjes zijn de wettelijke standaard geurnormen vermeld. De waardes rechts en links van de standaardnormen geven de bandbreedte aan waarbinnen de gemeente mag afwijken.

Gebied	Geurnorm voor concentratiegebieden veehouderij
Bebouwde kom (max. geurbelasting op geurgevoelige objecten gelegen in de bebouwde kom)	0,1 – (3) – 14 odour units (ou/m³)
Buitengebied (max. geurbelasting op geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied)	3 – (14) – 35 odour units (ou/m³)

⁸ Sinds de invoering van een Europese standaard voor het uitvoeren van geurmetingen zijn de Nederlandse geureenheden vervangen door odour units.

⁹ De emissiefactoren worden opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij, een lijst met geuremissiefactoren per diercategorie en huisvestingssysteem. De minister van Infrastructuur en Milieu stelt de emissiefactoren vast op advies van de Technische adviescommissie Regeling ammoniak en veehouderij (Tac-Rav). De Regeling geurhinder en veehouderij maakt onderdeel uit van de Wet geurhinder en veehouderij.

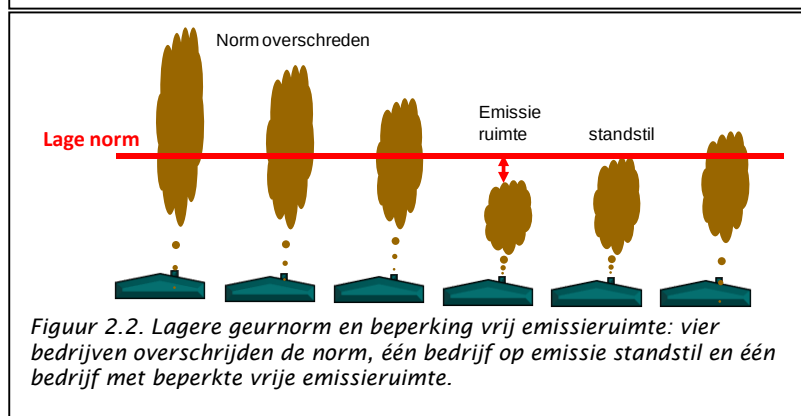
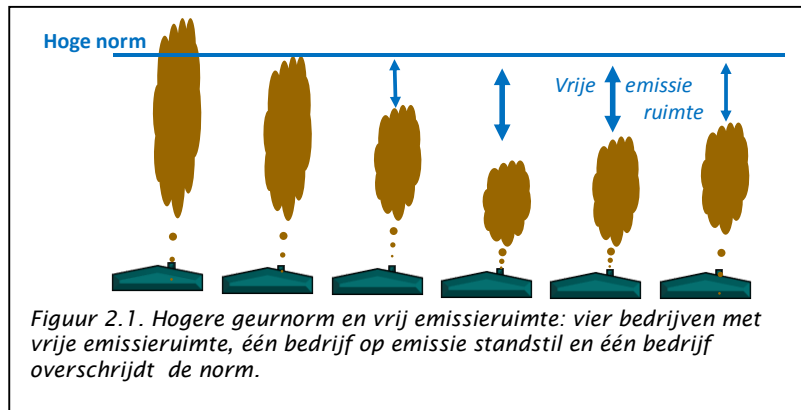
buitengebied. Op grond van artikel 6 van de Wgv mogen gemeenten van de standaardnormen afwijken. Hiervoor is in de wet een brandbreedte aangegeven (zie tabel 2.1).

2.1.1.2 Geurnormen aanscherpen of verruimen

De Wet geurhinder en veehouderij biedt de gemeente de mogelijkheid om af te wijken van de wettelijke standaard geurnormen en afstanden. Daarmee heeft de gemeente een sturingsinstrument in handen.

Met de geurnormen zijn de geuremissies van de veehouderijen te limiteren. Dat wordt geïllustreerd in de figuren 2.1 en 2.2.

- Bij *hogere geurnormen* is (vrije)emissieruimte op de individuele veehouderijen groot. Als deze ruimte wordt benut kan de cumulatieve geurbelasting (te) hoog oplopen en nieuwe knelpunten met geuroverlast tot gevolg hebben.
- *Lagere geurnormen* verkleinen de (vrije) emissieruimte op de individuele veehouderijen. Afhankelijk van de ligging van veehouderijen ten opzichte van woningen kan een emissie standstil worden bereikt. De cumulatieve geurbelasting kan dan niet of niet te hoog oplopen. Nieuwe knelpunten met geuroverlast zijn dan grotendeels te voorkomen.

Het effect van lagere geurnormen

is dat de veehouderijen die ontwikkelen c.q. voor het houden van meer dieren nieuwe stallen bouwen:

- daarbij emissiearme systemen moeten gaan toepassen:
 - om te voldoen aan de eisen voor de ammoniakreductie in de Verordening stikstof en Natura 2000;
 - om binnen de geurnorm te blijven, of ...
 - om bij overschrijden van de norm, de bedrijfsemissie te verlagen om aan de wettelijke bepalingen voor overschrijders te voldoen (50% regeling van de Wet geurhinder en veehouderij en de regels uit de Verordening ruimte voor het proportioneel verlagen van de bijdrage aan de achtergrondbelasting; zie hoofdstuk 2).

Bijkomend effect van lagere geurnormen is dat het toepassen van emissiearme technieken, naast de geuruitstoot ook de fijn-stofemissie uit stallen beperkt.

2.1.1.3 Vaste afstanden

Voor meerdere diercategorieën zijn tot nu toe geen geurmetingen uitgevoerd en daarom zijn er voor die groepen géén emissiefactoren beschikbaar. Het betreft onder andere melkkoeien en vrouwelijk jongvee,

zoogkoeien, paarden, nertsen¹⁰, struisvogels en andere diersoorten. Voor deze diercategorieën gelden vaste afstanden. In het tabel 2.2 zijn de wettelijke standaardwaarden voor de vaste afstanden weergegeven. Op grond van artikel 6 van de Wgv mogen gemeenten van de standaardafstanden afwijken. In tegenstelling tot de geurnormen geeft de wet voor de afstanden geen bandbreedte aan.

Tabel 2.2: In de Wgv opgenomen vaste afstanden van een veehouderij naar een geurgevoelig object.

Gebied	Vaste afstanden (meters)					
	Melkkoeien, jongvee, zoogkoeien e.a.*	Nertsen**				
		1-1000 dieren	1001-1500 dieren	1501-3000 dieren	3001-6000 dieren	6001-9000 dieren
Bebouwde kom	100	175	200	225	250	275
Buitengebied	50	100	125	150	175	200

* andere diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren voor bekend zijn.
 ** indien de nertsen in emissiearme huisvesting worden gehouden dan worden de afstanden uit de tweede rij van de tabel (buitengebied) met 25 meter verkleind.

2.1.1.4 Gebiedsvisie en andere waarden voor de geurnormen of afstanden

De geurgebiedsvisie levert de onderbouwing voor het al dan niet hanteren van andere waarden voor de geurnormen of vaste afstanden. In artikel 8 van de Wgv zijn de eisen vastgelegd die de gemeente moet betrekken bij het vaststellen van andere normen of afstanden. Deze eisen luiden als volgt.

1. Bij het bepalen van de andere waarde of afstand, bedoeld in artikel 6, betreft de gemeenteraad in elk geval:
 - a. de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied.
 - b. het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging, en
 - c. de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu.
2. Bij het bepalen van de andere waarde of afstand betreft de gemeenteraad tevens:
 - a. de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied, of
 - b. de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

2.1.1.5 Bevoegdheid gemeenteraad

Uit artikel 6 van de Wgv volgt expliciet dat de andere normstelling ‘bij gemeentelijke verordening’ wordt bepaald. De gemeenteraad is dus bevoegd om bij gemeentelijke verordening een andere waarde of afstand vast te stellen, in plaats van de wettelijke waarden en afstanden uit de artikelen 3 en 4 van de Wgv. In verschillende documenten van de rijksoverheid wordt uiteengezet, dat ter ontwikkeling of verbetering van de vitaliteit van het landelijk gebied een integrale aanpak van doelstellingen nodig is. Afstemming tussen geurregelgeving (die direct gekoppeld is aan woningbouw en bedrijfsuitbreiding) en gewenste ontwikkelingen in het ruimtelijk beleid is dan vanzelfsprekend.

Aan de basis van een verordening ligt dan ook een gemeentelijke visie op de gewenste ontwikkeling van een gebied. De gemeenteraad bepaalt de nieuwe maximaal toegestane waarden en afstanden, en daarmee de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen én de geurhinder¹¹ die ter plaatse van geurgevoelige objecten wordt verwacht. De nieuwe waarden en afstanden treden in de plaats van de wettelijke normstelling en worden bij vergunningverlening gehanteerd.

¹⁰ Voor nertsen is de geuremissie inmiddels wel gemeten, maar dit heeft nog niet geleid tot het opnemen van een emissiefactor in de Regeling geurhinder en veehouderij (zoals bedoeld in voetnoot 2). Dit betekent dat de bij de vergunningverlening nog niet aan odour units mag worden getoetst, maar dat de vaste afstanden gelden.

¹¹ Voor de mate van geurhinder geeft de wet geen waarden of bandbreedten. De gemeenteraad beoordeelt of de geurhinder past bij de doelstellingen voor het gebied en of hij de mate van geurhinder acceptabel acht.

2.1.1.6 Overleg met buurgemeenten

De gemeentelijke beslissing om een bepaald gebied een alternatief beschermingsniveau te geven, kan effecten hebben op de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen in nabijgelegen (Nederlandse) gemeenten. Een relatief hoog beschermingsniveau voor geurgevoelige objecten in een gemeente vermindert immers de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen direct buiten de gemeentegrens. Om die reden is overleg voorgeschreven met de nabijgelegen gemeenten voorafgaande aan de definitieve besluitvorming over de andere waarde of de andere afstand (artikel 9 van de Wgv). Buurgemeenten kunnen zienswijzen indienen naar aanleiding van het ter inzage leggen van de ontwerp geurverordening en bijbehorende gebiedsvisie. De buurgemeenten worden hier actief van in kennis gesteld.

2.1.1.7 Aanhoudingsbesluit

Zoals gezegd kan de gemeente op grond van artikel 6 van de Wgv per gemeentelijke verordening afwijken van standaard geurnormen of afstanden uit de Wgv. In afwachting van een verordening biedt de Wgv de mogelijkheid om vergunningaanvragen van veehouderijen tijdelijk aan te houden. De gemeente moet dan op grond van artikel 7 Wgv een aanhoudingsbesluit nemen. Hiermee kan worden voorkomen dat veehouderijen ontwikkelingsmogelijkheden op ongewenste locaties gaan benutten. Tegelijk krijgt de gemeente tijd om zorgvuldig te bepalen of zij met een verordening een ander beschermingsniveau wil stellen. Zie paragraaf 2.3 over het aanhoudingsbesluit van de gemeente Asten.

In artikel 7 van de Wgv is opgenomen dat het aanhoudingsbesluit vervalt op het moment waarop de verordening in werking treedt. Binnen één jaar moet de ontwerpverordening voor het bepalen van andere waarden en afstanden aan de gemeenteraad zijn aangeboden (aanhangig gemaakt), anders vervalt het aanhoudingsbesluit. Als de verordening nog niet in werking is getreden, maar het ontwerp wel binnen een jaar aan de raad is voorgelegd, werkt het aanhoudingsbesluit dóór tot de verordening in werking treedt (publicatie). Dat kan dus langer zijn dan een jaar.

2.1.2 Activiteitenbesluit

Op 1 januari 2013 is een nieuwe wijziging van het Activiteitenbesluit in werking getreden. Deze regelt dat voor de kleinere en middelgrote veehouderijen de vergunningplicht vervalt. Deze bedrijven zijn dan meldingsplichtig. Afhankelijk van de wijzigingen die de veehouder op zijn bedrijf wil doorvoeren, kan het zijn dat met de melding ook een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (de zogenoemde obm) doorlopen moet worden. Een obm is voor geur verplicht.

Ook bedrijven die onder het Activiteitenbesluit vallen moeten voldoen aan de geurnormen uit de gemeentelijke verordening. Het aanhoudingsbesluit is na de invoering ook van toepassing verklaard op de bedrijven die onder het Activiteitenbesluit vallen en een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets nodig hebben.

2.1.3 Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

De PAS vindt zijn wettelijke basis in de Natuurbeschermingswet 1998 en is op 1 augustus 2015 in werking getreden.

De Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt dat nieuwe economische activiteiten (of uitbreiding van bestaande) in en rond Natura 2000-gebieden moeten worden getoetst op hun effect op de natuur. De effecten van stikstof zijn een belangrijk aspect. Vaak kan niet worden aangetoond dat bedrijfsontwikkeling geen significante negatieve gevolgen heeft voor de natuur. Vanaf 2008 is de vergunningverlening moeizaam verlopen.

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is er voor om de vergunningverlening weer vlot te trekken. In de PAS werken overheden en maatschappelijke partners samen om de stikstofuitstoot te verminderen en daarmee ook economische ontwikkelingen mogelijk te maken.

De PAS combineert twee strategieën om de natuurdoelen van Natura 2000 zeker te stellen:

- het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie door het nemen van maatregelen aan de bron.
Met betrekking tot veehouderij is een pakket maatregelen dat moeten zorgen voor een extra vermindering van de uitstoot, oplopend tot 10 kiloton stikstof per jaar in 2030. Het gaat om aanpassingen in mestaanwending, voer en management en de huisvesting (stallen). Voor dit laatste zijn op 1 augustus 2015 verscherpte eisen aan de ammoniakemissie opgenomen in het Besluit emissiearme huisvesting veehouderij.
- het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur.
De maatregelen kunnen erop zijn gericht de stikstof die zich in de loop der jaren in de bodem heeft opgehoopt, versneld te verwijderen door bijvoorbeeld maaien of plaggen. Ze kunnen ook dienen om de algehele toestand van de habitats te verbeteren, zodat ze beter bestand zijn tegen te hoge depositie. Denk aan het weer laten stuiven van duinen of aan hydrologische maatregelen binnen en buiten de gebieden.

Op deze manier blijft de stikstofdepositie dalen, terwijl er ook ruimte is voor de gewenste economische ontwikkeling die gepaard gaat met investeringen in schonere productietechnieken, zoals emissiearme stalsystemen in de veehouderij. Zo ontstaat een evenwichtige benadering, waarbij economische activiteiten mogelijk blijven onder voorwaarde dat de gestelde natuurdoelen worden gehaald.

Ontwikkelruimte

De PAS bepaalt ook dat een deel van de daling van de stikstofdepositie mag worden ingezet voor nieuwe projecten of projecten waarin uitbreiding van bestaande stikstofemissie aan de orde is. Dit is de zogenaamde ontwikkelingsruimte. Veehouders kunnen een beroep doen op de ontwikkelruimte. Mede door provinciale beleidsregels die betrekking hebben op de toedeling van de ontwikkelruimte, is de ontwikkelruimte (zeer) beperkt, vooral rond De Peel gebieden. Veehouders die willen ontwikkelen zullen moeten investeren in (vergaande) emissiearme systemen.

2.1.4 Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en Actieplan ammoniak

In het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij zijn maximale waarden opgenomen voor de emissies van ammoniak en fijn stof. Voor geur zijn geen maximale waarden opgenomen. Bij het bouwen van een nieuwe stal moet aan de maximale waarden worden voldaan. Op 1 augustus 2015 is het nieuwe Besluit in werking getreden met aangescherpte emissie-eisen. Hierover zijn afspraken gemaakt in het kader van de PAS (zie voorgaande paragraaf 2.1.3).

Emissiearme stallen en uitstel eisen

Stallen moeten emissiearm zijn. Iedere stal moet voldoen aan de ammoniakemissie-eisen van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting). Het bouwen van emissie arme stallen was al sinds 2007 verplicht voor de grotere veehouderijen (de zogenaamde IPPC bedrijven). De kleinere en middelgrote veehouderijen hadden tot 2010 de tijd om de bestaande stallen emissiearm te maken. Dit bleek niet haalbaar en in overleg met de Tweede Kamer heeft de minister destijds uitstel van de verplichting verleend tot 1 januari 2013. De groep veehouderijen die onder de werking van het gewijzigde Activiteitenbesluit vallen zijn in de gelegenheid gesteld om de inwerkingtreding daarvan af te wachten en moeten sinds 1 juli 2013 voldoen aan de eisen van het besluit huisvesting. Er is een zogenaamd Actieplan ammoniak opgesteld om actief aan de slag te gaan met het aanpassen van het bedrijf.

Actieplan ammoniak

De ministeries van VROM en LNV, de provincies en de VNG zijn het op 22 oktober 2009 eens geworden over het Actieplan ammoniak. Dit Actieplan heeft de veehouders verplicht om in de periode 2010 - 2013 te

voldoen aan de maximale ammoniakemissiewaarden van het Besluit huisvesting door de stallen emissiearm te maken. Op termijn (2020) stoppende bedrijven wordt de mogelijkheid geboden om het bedrijf nog enkele jaren voort te zetten, onder de voorwaarde dat zogenaamde stoppersmaatregelen worden toegepast. Dit zijn maatregelen aan de stal, het voer, management en het houden van minder dieren. Deze stoppersmaatregelen leiden niet alleen tot een reductie van de ammoniakemissie, maar vaak ook tot een lagere geuruitstoot.

Veehouderijen hebben tot de zomer van 2010 de gelegenheid gehad om een "bedrijfsontwikkelingsplan" in te dienen (BOP). Daarin konden de veehouders aangegeven welke emissiearme technieken men wilde toepassen om te voldoen aan de eisen van het Besluit huisvesting. Ook kon men aangeven te willen stoppen, met de mogelijkheid om het bedrijf nog enkele jaren voort te zetten. Dit laatste onder de voorwaarde dat eenzelfde (ammoniak)emissiereductie wordt behaald als onder het Besluit huisvesting, maar dan door het toepassen van snel inzetbare en tijdelijke maatregelen (zie stoppersregeling hieronder).

Stoppersregeling voor veehouderijen

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft de inhoud van de stoppersregeling voor veehouderijen bekend gemaakt. Veehouders die op 1 januari 2013 nog niet voldoen aan de ammoniakemissie-eisen wordt de mogelijkheid geboden de bedrijfsvoering na 2013 af te bouwen tot 2020 (uiterlijk op 31 december 2019 stoppen). Deze toekomstige stoppers 2020 moeten sinds 1 april 2013 emissie reducerende maatregelen hebben gerealiseerd. De betreffende maatregelen zijn alleen voor de stoppers toegestaan.

Stoppers kunnen de volgende maatregelen toepassen: het aanbrengen van een stankslot, het aanbrengen van een schuine plaat in de mestkelder, mest verdunnen met water, het houden van minder dieren, veevoer met minder eiwit, veevoer met benzoëzuur en de combinatie met balansballen (zie bijlage 2 over de geurreductie van deze maatregelen).

2.2 Provinciale kaders

Het provinciaal beleid kent een tweetal kaders, die van belang zijn voor het opstellen van een geurgebiedsvisie, de Verordening ruimte 2014 en de Verordening stikstof en Natura 2000.

2.2.1 Verordening stikstof en Natura 2000

De Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant is aanvullend op de PAS (zie paragraaf 2.1.3). In de Verordening stikstof en Natura 2000 is bepaald dat nieuwe stallen aan strengere ammoniakemissie-eisen moeten voldoen dan het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (zie paragraaf 2.1.4). De emissie-eisen zijn vastgelegd in bijlage 2 bij de verordening stikstof. De geactualiseerde bijlage 2 van 15 juni 2015 bevat de meest recente maximale emissiewaarden voor nieuwe stallen (zie bijlage 3 bij deze gebiedsvisie). In de praktijk betekenen deze maximale emissiewaarden dat in de varkenshouderij bij nieuwbouw van stallen luchtwassers moeten worden toegepast. Voor de pluimveehouderij geldt dit (nog) niet, maar ook hier geldt dat vergaande emissie reducerende huisvestingssystemen moeten worden toegepast.

Afwaartse beweging

Het beleid van de provincie om nabij natuur en woonkernen een afwaartse beweging van veehouderijen op gang te brengen en het oprichten van een depositiebank in het kader van de Verordening stikstof en Natura 2000, heeft er toe geleid dat gemeenten de afgelopen jaren actief lege vergunningen hebben ingetrokken. Bij het in werking treden van de PAS is de depositiebank komen te vervallen.

2.2.2 Verordening ruimte 2014

Brabant streeft naar een Zorgvuldige Veehouderij in 2020 volgens het principe 'Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd'. Ontwikkelruimte wordt geboden aan bedrijven die zich ontwikkelen tot een zorgvuldige veehouderij. Deze transitie naar een zorgvuldige veehouderij is verankerd Verordening Ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant. Provinciale Staten hebben op 7 februari 2014 de Verordening ruimte 2014 vastgesteld, op 19 maart 2014 is deze in werking getreden.

In de Verordening ruimte 2014 (Vr2014) staan regels waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan bepaalt welke ontwikkelingen al dan niet zijn toegestaan en onder welke voorwaarden. Daartoe wordt het bouwvlak vastgelegd en bepaalt welke bebouwingsmogelijkheden zijn toegestaan, zoals een nieuwe stal. Wanneer een nieuwe stal wordt gebouwd stelt de Vr2014 voorwaarden, ook voor geur.

Met betrekking tot de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij onderscheid de Vr2014 twee gebieden: het "Gebied beperkingen veehouderij"¹² en het "Gemengd landelijk gebied"⁵.

Gebied beperkingen veehouderij

Voor gebieden rondom woonkernen en natuur gelden beperkingen. Het oppervlak aan bedrijfsgebouwen mag niet toenemen (slot op de muur). In beginsel kunnen veehouderijen gelegen in het gebied beperkingen veehouderijen niet uitbreiden, tenzij het bedrijf over voldoende grond beschikt c.q. grondgebonden is waarvan sprake is bij een veebezetting van 2 GVE¹³ per hectare grond of minder.

¹² Bij besluit van 22 maart 2012 hebben Provinciale Staten besloten de reconstructieplannen in te trekken. De integrale zonering met extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden is vervallen met de inwerkingtreding van de Verordening 2014 (19 maart 2014). Het extensiveringsgebied is vervangen door Gebied beperkingen veehouderij. Landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden zijn opgegaan in het Gemengd landelijk gebied

¹³ GVE = grootvee eenheden: optelsom van het aantal landbouwdieren op een bedrijf omgerekend naar de fosfaatproductie van één melkkoe. Om grondgebonden te zijn moet een veehouder met 100 melkkoeien minimaal over 50 ha land beschikken.

Gemengd landelijk gebied

Hoofregel is dat veehouderijen een maximale omvang van 1,5 hectare hebben. Daarop bestaan twee uitzonderingen: de veehouderij beschikt blijvend over voldoende grond voor een veebezetting van 2 GVE per hectare grond of minder of de uitbreiding van het bouwvlak draagt bij aan het oplossen van een zogenaamd knelpunt¹⁴.

Om te komen tot een zorgvuldige veehouderij wordt bij de aanvraag om een omgevingsvergunning voor de bouw van een nieuwe stal getoetst aan de volgende regels uit de Vr 2014.

- ✓ Is dialoog met de omgeving zorgvuldig gevoerd?
- ✓ Is de uitkomst Brabantse zorgvuldigheidsscore veehouderij (BZV) correct ingevuld en is de score 7 punten of meer?
- ✓ Is het plan inpasbaar in de omgeving?
- ✓ Wordt voldaan aan norm geur?
- ✓ Wordt voldaan aan norm fijn stof?
- ✓ Is er sprake van één bouwlaag? (volière en scharrelstallen: twee bouwlagen toegestaan)

Geurnormen

Met name de geurnormen uit de Vr 2014 zijn belangrijk bij het opstellen van deze geurgebiedsvisie:

- de kans op geurhinder in de bebouwde kom als gevolg van de achtergrondbelasting mag niet hoger zijn dan 12%;
- de kans op geurhinder in het buitengebied als gevolg van de achtergrondbelasting mag niet hoger zijn dan 20%;
- in het geval dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemd percentage, kan de uitbreiding / bouw van een nieuwe stal enkel worden toegestaan indien het bedrijf zijn bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting wegneemt (proportionele bijdrage van een veehouderij aan de afname van een overbelasting).

2.3 Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid kent de volgende kaders die van belang zijn bij het opstellen van een geurgebiedsvisie: het bestemmingsplan buitengebied en de Plattelandsnota 2013. In de Plattelandsnota 2013 heeft de gemeente haar keuzes voor het toekomstig beleid vastgelegd en haar ambitie geformuleerd ten aanzien van het toekomstig geurbeleid.

Verplaatsen, saneren en afwaartse beweging

Het provinciaal beleid voor de afwaartse beweging (zie paragraaf 2.2.1) is gericht op het beëindigen of verplaatsen van (hinderlijke) bedrijven vlak bij woonkernen en natuurgebieden. Het is door de gemeente Asten actief opgepakt. In de afgelopen jaren is 17% van het totale vergunningenbestand ingetrokken, vergunningen die feitelijk niet werden benut.

Op dit moment is het moeilijk om bedrijven te laten verplaatsen of te laten stoppen. De financiële middelen hiervoor zijn beperkt. De aanpak van de knelpunten in samenwerking met het urgentieteam kan ervoor zorgen dat meer knelpunten alsnog worden opgelost. De gemeente Asten is met het urgentieteam in gesprek met twee veehouders en omwonenden over het wegnemen van het knelpunt.

Huidig geurbeleid

In 2008 heeft de gemeenteraad van Asten besloten om geen andere geurnormen of afstanden vast te leggen in een gemeentelijke geurverordening. Dit betekent dat de landelijk standaard geurnormen en afstanden van toepassing zijn bij de vergunningverlening (zie paragraaf 2.1.1).

¹⁴ Van het 'oplossen van een knelpunt' is sprake indien elders feitelijk en juridisch een veehouderij wordt opgegeven en sprake is van sanering van een overbelaste situatie en per saldo geen groei plaatsvindt van het vergunde aantal dieren.

Aanhoudingsbesluit

De gemeenteraad heeft op 3 februari 2014 besloten om ingevolge artikel 7 van de Wet geurhinder en veehouderij een aanhoudingsbesluit te nemen. Het aanhoudingsbesluit is op 4 februari 2014 in werking getreden (datum van publicatie). Hiermee wordt voorkomen dat tijdens het proces van aanpassing van de geurverordening zich ongewenste ontwikkelingen voordoen. Op grond van het aanhoudingsbesluit worden alle aanvragen omgevingsvergunning en meldingen Activiteitenbesluit tijdelijk (minimaal één jaar) buiten behandeling gelaten. Gedurende deze periode krijgt de gemeenteraad de mogelijkheid om een nieuwe geurverordening vast te stellen.

Denklijn van de gemeente

Bij behandeling van de fijn stof en geursituatie in de commissie ruimte en de gemeenteraad is duidelijk geworden dat er met de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) een sturingselement aanwezig is om de geurhinder in de gemeente te beperken door in de geurverordening strengere normen te stellen (zie hoofdstuk 1 Inleiding). De denklijn is de volgende:

- voorkomen van nieuwe knelpunten geuroverlast;
- perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat;
- inzicht in de effecten van een geuremissie standstil;
- een balans vinden tussen ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij en woon- en leefklimaat van omwonenden.

2.4 Toetsingskader volksgezondheid

Een toetsingskader voor intensieve veehouderij en de effecten op de volksgezondheid ontbreekt. Er bestaan geen concrete normen of aan te houden afstanden die in acht genomen moeten worden bij de vergunningverlening en/of bij de ruimtelijke planning. Verschillende gemeenten werken samen met de GGD aan een toetsingskader om zo rekening te kunnen houden met de gezondheidsaspecten van intensieve veehouderijen. Oirschot, Gemert en Reusel-De Mierden zijn hierbij direct betrokken. De gemeente Asten sluit daarbij aan zodra er concrete mogelijkheden zijn.

De GGD heeft vorig jaar geadviseerd om een afstand van 250 meter aan te houden tot intensieve veehouderijen. Er zijn binnen deze afstand hogere concentraties fijn stof, endotoxinen en veespecifieke MRSA-bacterie meetbaar met mogelijk negatieve gezondheidseffecten. Dit betekent dat binnen een straal van 250 meter van intensieve veehouderijbedrijven geen gevoelige bouwwerken en bestemmingen kunnen worden gerealiseerd. Andersom geldt dat binnen een straal van 250 meter rond gevoelige bestemmingen of bouwwerken de ontwikkelingsruimte van intensieve veehouderijen wordt beperkt. De GGD sluit ontwikkeling van veehouderijen binnen 250 meter echter niet uit en ziet de geurnorm en de achtergrond geurbelasting als het toetsingskader om ontwikkelingen toe te staan.

In het rapport van de Gezondheidsraad van november 2012 is geen advies opgenomen over aan te houden afstanden tot de intensieve veehouderij. Het rapport van de Gezondheidsraad beveelt aan om beleid op lokaal niveau op te stellen en om minimumafstanden tussen veehouderijen en woningen vast te stellen. Het aanscherpen van geurnormen is zo'n maatregel, welke ook in overeenstemming is met het advies van de Gezondheidsraad. Deze adviseert de gemeente namelijk om haar geurbeleid te evalueren en zo nodig aan te scherpen. Dit is op 14 juni 2013 bevestigd door het kabinetsstandpunt over gezondheid en veehouderij.

In het (concept) Basisdocument van het Kennisplatform veehouderij en humane gezondheid wordt het volgende gesteld: "Het bepalen van de veilige afstand tussen veehouderijen en bewoning is door het gebrek aan betrouwbare informatie over de risico's voor omwonenden en de grote variatie aan lokale omstandigheden zeer lastig. Het is met de huidige informatie niet mogelijk om een minimale afstand te bepalen die voor alle situaties (diersoorten, huisvestingstypes etc) en de veelvoud aan zoönoseverwekkers toepasbaar is."

Het rapport van de Gezondheidsraad bevat wel een blootstellingnorm voor endotoxinen¹⁵, maar deze kan in praktijk nog niet gemeten worden en is dus (nog) niet toepasbaar. Verschillende onderzoeksinstanties werken nu een systematiek om de blootstelling te bepalen. Het zal de nodige tijd vergen om de systematiek bruikbaar te maken voor de gemeentelijke praktijk.

Effecten van geurhinder voor omwonenden.

Geur is de eigenschap van (een combinatie van) organische stoffen om met behulp van zintuigen in de neus te worden waargenomen. Geurhinder treedt op als de herhaaldelijk waargenomen geur als onaangenaam wordt beoordeeld, het welbevinden daardoor negatief wordt beïnvloed en als onttrekking aan die waarneming niet eenvoudig mogelijk is. Geurhinder leidt tot gewijzigd gedrag of gedragsaanpassing en leidt daarmee tot beperking van mogelijkheden van gehinderden. Een directe relatie tussen geurwaarneming en ziekte is niet aangetoond, maar geurhinder kan lichamelijke processen op gang brengen die leiden tot ziekte. Geurhinder veroorzaakt bij de mens verschillende reacties en effecten, die bij toenemende blootstelling kunnen leiden tot lichamelijke klachten (hoofdpijn, misselijkheid, verstoorde ademhaling en verstoorde hartslag) en/of psychische klachten (spanningen, structurele onvrede over het woon- en leefklimaat, vermindering van activiteiten buitenshuis). De mate van geurhinder wordt mede bepaald door aspecten als het hedonisch karakter van de geur ('geurbeleving') en de kenmerken en eigenschappen van de gehinderde (zoals karakter en lichamelijke gezondheid).

¹⁵ Endotoxinen zijn bouwstenen van de celwand van (Gram-negatieve) bacteriën die toxische effecten kunnen hebben. Het zijn dode deeltjes, die geen infectie kunnen veroorzaken. Endotoxinen kunnen net als stofdeeltjes ingeademd worden en tot allerlei gezondheidsklachten leiden. Naast endotoxinen komen ook andere bouwstenen van celwanden van micro-organismen voor in fijnstof. Omdat endotoxine als een van de meest schadelijke toxines wordt gezien ligt de nadruk vaak op het voorkomen van endotoxinen.

3 Ruimtelijke kaders

3.1 Indeling gebieden gemeente Asten

Binnen de gemeente zijn deelgebieden met een specifieke (en/of gewenste) functie. In de woonkernen Asten, Heusden en Ommel is de belangrijkste waarde 'wonen' en moeten de bewoners zoveel mogelijk beschermd worden tegen invloeden die het woon- en leefklimaat negatief beïnvloeden. In het buitengebied is sprake van een menging van functies, zoals (agrarische) bedrijvigheid, wonen, recreatie, landschap en natuur. De gemeente Asten kent in het zuiden het Natura 2000 gebied De Groote Peel. Ten oosten liggen de Deurnse Peel en Maria Peel. In het noorden en zuiden van het buitengebied van de gemeente Asten – in de omgeving van Pierdonk en De Groote Peel – is naast veehouderij de recreatie een functie. De gemeente heeft daarnaast een aantal bedrijventerreinen.

Voor elk gebied met zijn eigen kenmerkende functies en historie kan een andere mate van acceptatie van agrarische geur optreden. Daarnaast kan in een bepaald gebied op grond van het gewenste beeld van het gebied, meer of minder ruimte voor de agrarische sector gewenst zijn. De gemeente heeft de beleidsvrijheid om gebieden aan te wijzen en de mate van de aanvaardbaarheid van geur te definiëren. Zo ontstaat een gebiedsgericht geurbeleid.

Onderzoek

De gemeente Asten onderzoekt op dit moment met enkele andere gemeenten en met ondersteuning van het Urgentieteam van de provincie hoe de risico's op nieuwe knelpunten met betrekking tot geuroverlast en de daarmee gepaard gaande gezondheidsklachten zoveel als mogelijk kunnen worden voorkomen. Het resultaat van dat onderzoek wordt bij de behandeling van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied aan de commissie Ruimte voorgelegd met als voorstel om de meest adequate oplossingen in het ontwerpbestemmingsplan op te nemen.

Waarom bepalingen in het bestemmingsplan?

Het verminderen van de fijn stof overschrijdingen ten zuiden van Heusden door extra maatregelen bij agrarische bedrijven blijkt uitermate moeilijk te zijn, temeer ook door de bestaande hoge achtergrondconcentraties door verkeer en industrie. Een geurverordening met scherpere normen zal op de langere termijn zeker leiden tot een beter woon- en leefklimaat, minder geuroverlast en wellicht zelfs minder fijn stof, maar het voorkomt niet dat er geen nieuwe knelpunten in de gemeente kunnen ontstaan. Het gaat dan om knelpunten die veelal ontstaan door geuroverlast en vrees voor volksgezondheid. Een bijkomend effect is dat de verhouding in zo'n omgeving onder druk komt te staan of zelfs na een poos verstoord raakt. Dit maakt het vaak heel lastig om bestaande knelpunten nog weg te nemen of te verminderen. Dit veroorzaakt frustratie bij alle partijen. Het is een illusie om te veronderstellen dat alle knelpunten in de toekomst kunnen worden voorkomen, maar we kunnen wel de nodige maatregelen (proberen) te treffen om deze zoveel als mogelijk te voorkomen.

Situatie waardoor knelpunten ontstaan

Knelpunten ontstaan vaak op plekken waar buiten de verwachting van de omgeving een bedrijfsuitbreiding of omschakeling ontstaat of de bedrijfsuitbreiding of omschakeling leidt tot meer overlast dan op basis van de vergunning door de omgeving werd verondersteld.

Denk daarbij aan:

- de omschakeling van een ivh (intensieve veehouderij)-bedrijfstak naar een andere ivh-bedrijfstak die in de praktijk meer overlast/geurhinder geeft, bijvoorbeeld vleeskuikens of nertsen. De diersoort, maar ook de bedrijfsvoering kan daarvan de oorzaak zijn;
- een klein agrarisch bedrijf met traditionele (lees: verouderde) stallen met nog uitbreidingsruimte op basis van de Natuurbeschermingswet (veel ammoniakrechten) en waarvan de omgeving denkt dat de

agrarische activiteiten worden afgebouwd. Een nieuwe ondernemer (veelal van buiten het gebied) koopt echter de locatie en de activiteiten worden juist fors uitgebreid;

- een gemengd bedrijf (grondgebonden bedrijfstak met een kleine ivh als neventak) met nog ruimte op het bouwblok dat voor de ivh-tak wordt gebruikt;
- een ivh met nog ruimte op het bouwblok met oude (nog onbenutte) bouw- en milieuvergunningen die voor de omgeving onbekend zijn tot dat ze worden gebruikt;
- het ontstaan van nieuwe functies in de omgeving zoals recreatie/wonen die zich minder goed verdragen met de agrarische functies in combinatie met schaalvergroting in de agrarische sector;
- het gebrek aan communicatie over uitbreidingsplannen met de omgeving. Het uit de weg gaan van wellicht moeilijke gesprekken met de omgeving.

Hoe voorkom je dergelijke situaties zoveel als mogelijk?

Er zijn meerdere opties waaruit de gemeente Asten een keuze kan maken of waarvan wordt ingeschat dat deze het meeste resultaat hebben. De mogelijkheden met betrekking tot onderstaande opties worden momenteel verder uitgewerkt. Het gaat in geen geval om gangbare bepalingen in het bestemmingsplan. Het blijft experimenteren en het kan nodig zijn om vooraf een planschaderisicoanalyse te laten maken.

Aan de volgende opties kan worden gedacht (geen limitatieve opsomming).

- de gewenste milieukwaliteit in streefwaarden opnemen in het bestemmingsplan voor een verbetering van het woon- en leefklimaat;
- door op een andere manier met vergunningaanvragen om te gaan en meer te sturen op gewenste en/of juist het voorkomen van ongewenste ontwikkelingen in het buitengebied;
- zorgen voor perspectief voor stoppende agrariërs in een overbelast gebied door meer en andere economische ontwikkelingen toe te staan dan elders in het buitengebied. In het voorontwerp is hiertoe al een aanzet gedaan, doch dit moet in samenhang met andere opties worden gezien;
- gesprekken voeren met de eigenaren van kleinere agrarische bedrijven met traditionele stallen over hun toekomstplannen; en daarin waar mogelijk te faciliteren;
- het actief intrekken van ongebruikte oudere bouw- en milieuvergunningen en eventueel daarop het agrarische bouwblok aan te passen (verkleinen);
- het meer frequent actualiseren van vergunningen (regelmatig);
- verdergaande eisen stellen in het bestemmingsplan ten aanzien van BBT (Best Beschikbare Technieken) en/of eisen stellen aan de wijze van bedrijfsvoering;
- het voorkomen/verbieden in het bestemmingsplan van ongewenste omschakelingen naar meer overlast gevende diersoorten (of omschakeling onder strengere voorwaarden) in een overbelast gebied. Zo heeft de buurgemeente Deurne bijvoorbeeld een algemeen omschakelingsverbod naar nertsen opgenomen dat bij de Raad van State in stand is gebleven.

3.2 Overschrijdingsgebied voor fijn stof.

In een aantal gebieden in Nederland worden de grenswaarden voor fijn stof (PM_{10}) nog steeds overschreden of zijn de concentraties zo hoog dat vrijwel iedere nieuwe activiteit leidt tot nieuwe overschrijdingen. Het gaat vooral om gebieden met veel intensieve veehouderij. Met name de pluimvee- en varkenshouderij. Aangewezen zijn: gebieden gelegen in de gemeenten Asten, Nederweert, Deurne, en een gebied in delen van de gemeenten Barneveld, Ede, Renswoude en Scherpenzeel.

- Het gebied in de gemeente Asten is aangegeven op de kaart op de volgende pagina.

3.2.1 NIBM (niet in betekende mate bijdragen) niet van toepassing

In gebieden waar (nog) grenswaarden worden overschreden, moet verdere verslechtering van de luchtkwaliteit worden voorkomen. Daarom is in de overschrijdingsgebieden de NIBM-grondslag niet meer van toepassing voor veehouderijen.

Wat is NIBM?

NIBM staat voor “niet in betekende mate bijdragen” en betekent dat de bijdrage van een project of activiteit aan de luchtverontreiniging beperkt is. Dit betekent dat de fijn stof concentratie maximaal 3% mag toenemen, hetgeen overeenkomt met $1,2 \mu g/m^3$. In die gevallen is toetsing aan de grenswaarden fijn stof niet nodig¹⁶.

Dit geldt ook als door het toepassen van NIBM de grenswaarde wordt overschreden en ook als de grenswaarde al is overschreden en de overschrijding hoger wordt. Door opeenvolgend gebruik van NIBM door individuele en meerdere veehouderijen bestaat het gevaar dat door cumulatie (te) hoge concentraties fijn stof in een gebied kunnen ontstaan.

Anti-cumulatie artikel NIBM

Om meer overschrijdingen van de grenswaarden voor PM_{10} door herhaald gebruik van NIBM te voorkomen, is in het Besluit NIBM een anti-cumulatieartikel opgenomen.

- ❖ NIBM mag niet worden toegepast door veehouderijen in gebieden waar de jaargemiddelde achtergrondconcentratie PM_{10} hoger is dan 30 microgram per m^3 . Dit geldt voor de hiervoor aangehaalde gebieden in Nederland, waaronder een gebied in de gemeente Asten. Het betreft het gebied rondom Heusden (zie figuur 3.1 op de volgende pagina).
- ❖ Deze regel geldt alleen voor bedrijven met een totale emissie van meer dan 800 kg PM_{10} per jaar¹⁷.

3.2.2 Effect Besluit NIBM en anti-cumulatieartikel voor de gemeente Asten

Het anti-cumulatieartikel is van toepassing op de 13 (pluim)veehouderijen in Asten met de grootste emissies fijn stof (meer dan 800 kg/jaar). Deze 13 bedrijven kunnen:

- de grenswaarden voor de fijn-stofbelasting niet overschrijden;
- de fijn stof emissie niet laten toenemen als de grenswaarde al is overschreden.

Het anti-cumulatieartikel voorkomt dat door cumulatieve achtergrondconcentratie van fijn stof in de buitenlucht in het gebied verder oploopt.

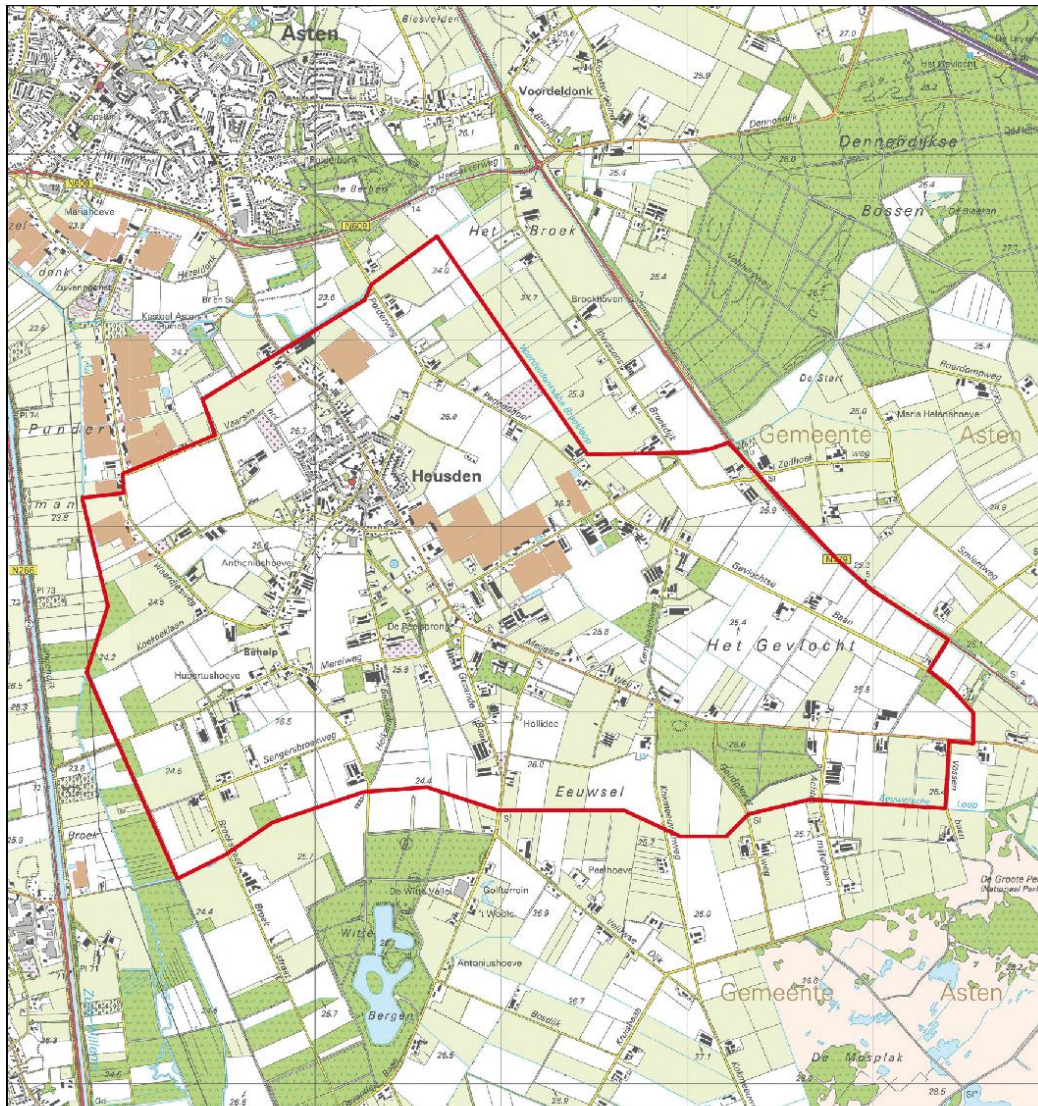
¹⁶ NIBM: voorwaarde is dat de bijdrage maximaal 3% van de jaargemiddelde grenswaarde voor de concentraties fijn stof is (1% van de grenswaarde van $40 \mu g/m^3$ komt overeen met $0,4 \mu g/m^3$). In die gevallen is toetsing aan de grenswaarden fijn stof niet nodig. Dit betekent dat een vergunningaanvraag van een veehouderij niet op overschrijding van de grenswaarden hoeft te worden getoetst als de toename van fijn stof in de buitenlucht minder is dan $1,2 \mu g/m^3$ fijn stof.

¹⁷ NB. Bedrijven met een totale emissies van PM_{10} van 800 kg/jaar of minder zijn uitgezonderd. Bij uitbreidingen of aanpassingen van deze bedrijven is de bijdrage aan de achtergrondconcentraties relatief klein. Daarom blijft voor deze bedrijven de mogelijkheid om uit te breiden met toepassing van NIBM bestaan.

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Figuur 3.1. In het Besluit NIBM aangewezen gebied waar NIBM niet van toepassing voor bedrijven met een fijn-stofemissie van meer dan 800 kg per jaar.

0 2km

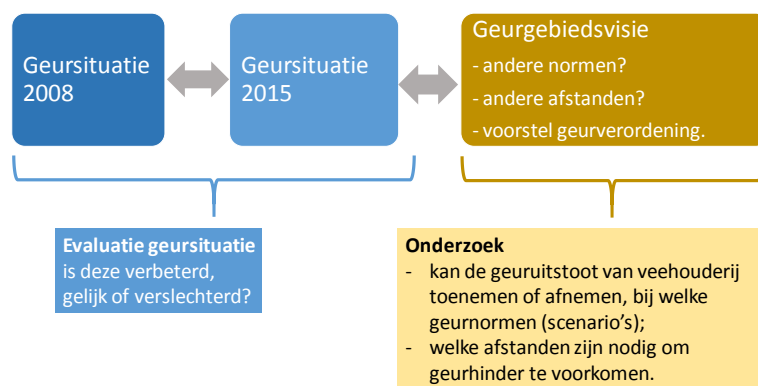
4 Uitgangspunten geuronderzoek en geurberekeningen

In dit hoofdstuk worden de verschillende uitgangspunten voor het geuronderzoek en de geurberekeningen besproken.

Het eerste deel van het onderzoek betreft de evaluatie waarbij de geursituatie in 2015 is vergeleken met die in 2008.

Het tweede deel betreft de geurgebiedsvisie, het onderzoek naar andere geurnormen voor de intensieve veehouderij en het onderzoek naar andere afstanden voor de melkveehouderij en de nertsenhouderij. Zie figuur 4.1 hiernaast.

Figuur 4.1. Weergave van het uitgevoerde geuronderzoek

4.1 De gebruikte gegevens veehouderijen en geur gevoelige objecten.

Om voor de evaluatie en geurgebiedsvisie de gewenste geurberekeningen uit te voeren is gebruik gemaakt van bestanden met gegevens over de veehouderijen en de gegevens over geurgevoelige objecten.

4.1.1 Vergunningen bestand veehouderijen

Voor de geurberekeningen is gebruik gemaakt van het vergunningenbestand uit 2008 en het vergunningenbestand van april 2015. De vergunningenbestanden bevatten alle veehouderijen, zowel de intensieve veehouderijen waarvoor geuremissiefactoren beschikbaar zijn alsmede de veehouderijen waarvoor afstanden gelden omdat geen geuremissiefactoren beschikbaar zijn. In de vergunningenbestanden zijn de veehouderijen in naburige gemeenten binnen een straal van 2 km meegenomen. Dit zijn de gemeenten Someren, Deurne, Heeze-Leende, Nederweert, Cranendonck.

Het vergunningenbestand 2008 is aangemaakt tijdens het geuronderzoek in 2008 (Quickscan). Dit bestand uit 2008 is gebruikt voor herberekening van de geursituatie. De herberekening was noodzakelijk omdat in juni 2010 een nieuwe versie van V-Stacks-gebied (het verspreidingsmodel voor geur) is uitgekomen.

Het vergunningenbestand 2015 is door de gemeenten geheel geactualiseerd en aangepast. Daarbij is de ZLTO intensief betrokken geweest.

De verzamelde vergunningenbestanden zijn ingevoerd in het rekenbestand (databases) voor de bronnen (veehouderijen). Voor de parameters van de bronnen zijn onderstaande defaultwaarden ingevoerd:

- Vergunde emissie (E-vergund): op basis van de vigerende vergunning en door de gemeente Asten is aangeleverd.
- Emissiepunt hoogte (ST-HOOGTE) 6,0 m.;
- Gemiddelde gebouwhoogte (GEMGEBH): 6,0 m.;
- Emissiepunt binnendiameter (ST-BINDIAM): 0,5 m.;
- Emissiepunt uittreesnelheid (ST-UITTREE): 4,0 m/s.

Alle berekeningen zijn uitgevoerd met het verspreidingsmodel V- stacks gebied, versie 2010.

4.1.2 Bestand geurgevoelige objecten (ggo's)

Op de geurgevoelige objecten is een geurnorm voor de maximale geurbelasting van toepassing of een aan te houden afstand. De norm of de afstand op of tot een geurgevoelig object bepaalt of de geuremissie van een veehouderij kan toenemen. Met andere woorden, de ligging van veehouderijen ten opzichte van geurgevoelige objecten is bepalend voor:

- de geuremissie per individueel bedrijf. Gegeven een bepaalde geurnorm wordt de geuremissie hoger naarmate de afstand tussen de veehouderij en het geurgevoelig object groter is;
- de cumulatieve (achtergrond)geurbelasting. Bij hogere geuremissies van individuele bedrijven is de achtergrondgeurbelasting ook hoger;
- de geurcontouren rond melkveehouderijen, netsenhouders en andere diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren (odour units) beschikbaar zijn.

Voor de geurberekening zijn alle geurgevoelige objecten (ggo) in de gemeente Asten in het ggo-bestand opgenomen. Omdat ook de geur afkomstig van veehouderijen uit de buurgemeenten bijdraagt aan de cumulatieve (achtergrond) geurbelasting in Asten, zijn ook alle ggo's uit de buurgemeenten tot een straal van 2 km rond Asten, in het ggo-bestand opgenomen.

De verzamelde gegevens zijn ingevoerd in het rekenbestand (databases) voor de receptoren (geurgevoelige objecten). Het rekenbestand van de receptoren is als volgt samengesteld en gebruikt:

- het bevat de locaties van geurgevoelige objecten afkomstig uit het coördinatenbestand Nederland van het kadaster (ACN). Daaruit zijn de niet-gevoelige locaties verwijderd, zoals voormalige veehouderijen;
- het bevat per object de verplichte parameters: een uniek identificatienummer, de x- en y-coördinaten en de geurnorm. In dit bestand zijn tevens niet verplichte parameters opgenomen zoals postcode en huisnummer indien beschikbaar;
- het bevat de normen voor de geurbelasting vanuit de intensieve veehouderij. De geurgevoelige objecten gelegen binnen de bebouwde kom zijn bijvoorbeeld voorzien van de norm 1, 2 of 3 odour units ($\text{ou}_\text{e}/\text{m}^3$), de objecten in het buitengebied hebben bijvoorbeeld de norm 7, 10 of 14 odour units ($\text{ou}_\text{e}/\text{m}^3$) meegekregen;
- een deel van de geurgevoelige objecten is in eerste instantie uit het rekenbestand verwijderd. Het betreft een groot deel van de objecten binnen de bebouwde kom. Daarvoor in de plaats zijn op representatieve locaties op de rand van deze clusters (bijv. bebouwde kom) een beperkt aantal receptoren opgenomen. Omdat het representatieve punten betreft aan de rand van de bebouwingsclusters zijn deze eerst beperkend voor de mogelijkheden van een veehouderij. Het weglaten van de gevoelige objecten binnen de rand van de bebouwingsclusters heeft daarom geen gevolgen voor de nauwkeurigheid van de berekeningen. Het voordeel is dat de rekentijd aanzienlijk wordt verkort omdat het programma V-Stacks-gebied niet alle relaties tussen veehouderijen en geurgevoelige objecten hoeft door te rekenen (de niet relevante zijn dus weggelaten);
- bij de analyse van de achtergrond geurbelasting zijn de geurgevoelige objecten weer 'teruggeplaatst' zodat het geurbelasting per geurgevoelig object kan worden bepaald.

Het totaal aantal geurgevoelige objecten in de gemeente Asten is 7416. Deze zijn in de analyses van de achtergrond geurbelasting op de ggo's meegenomen. De ggo's van de buurgemeenten zijn niet in de analyses meegenomen (zoals gezegd zijn deze wel meegenomen voor de berekening van de geuremissie van de veehouderijen in de buurgemeenten).

4.2 Uitgangspunten evaluatie geursituatie 2008 – 2015

Voor het evalueren en vergelijken van de geursituatie in 2015 met die in 2008 wordt uitgegaan van de vergunde situatie, de (vigerende) vergunning op peildatum april 2015, respectievelijk april 2008.

De belangrijkste reden om uit te gaan van de vergunde situatie is dat met de vergunning een bepaald 'recht' op het houden van een aantal dieren in een bepaald (emissie)arm stalsysteem is vastgelegd. Ook al houdt de veehouder door omstandigheden minder dieren of is het voornemen om het bedrijf te beëindigen, de vergunde 'rechten' kunnen toch worden benut: als de veehouder besluit om alsnog door te gaan of besluit om het bedrijf te verkopen waardoor de vergunning overgaat op de nieuwe eigenaar.

Noot

De vergunde geursituatie kan een overschatting zijn van de feitelijke geursituatie. Door tijdelijke leegstand of omdat een vergunde nieuwe stal nog niet is gerealiseerd, is het aantal dieren dat wordt gehouden vaak minder dan het aantal dat is vergund. Omgekeerd, wanneer de vergunde maar nog niet gerealiseerde stal een emissiearme stal betreft, kan de vergunde geursituatie ook lager zijn dan de feitelijke.

4.3 Uitgangspunten onderzoek naar andere geurnormen intensieve veehouderij

In het onderzoek naar andere geurnormen zijn zes scenario's met geurnormen op hun effecten doorgerekend. Daarbij zijn uitgangspunten gehanteerd wat betreft de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen.

4.3.1 Toekomstscenario's: zes sets met geurnormen

In deze geurgebiedsvisie zijn voor het onderdeel intensieve veehouderij zes sets met geurnormen doorgerekend op hun effecten op de veehouderij en voor het woon- en leefklimaat. Het betreft de huidige geurnormen en de vijf sets met andere geurnormen, zie tabel 4.1 hieronder.

De sets met geurnormen zijn vanuit de denklijn van de gemeente (zie paragraaf 2.3):

- perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat, voorkomen van nieuwe knelpunten geuroverlast, inzicht in een geuremissie standstil (gelet op de geursituatie in Heusden is een aanscherping van de geurnormen nodig om de geuremissies te beperken en om zo nodig een emissiestandstil te bereiken);
- om de effectiviteit van de geurnormen te bepalen. Is het aanscherpen van normen in het buitengebied effectiever dan het aanscherpen van geurnormen op de woonkernen?
- een balans vinden tussen ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij en woon- en leefklimaat van omwonenden.

Om deze gewenste inzichten te verkrijgen zijn volgende sets van geurnormen onderzocht:

Tabel 4.1. Toekomstscenario's met zes sets van geurnormen.

Naam normenset	Geurnorm odour units (ou _E /m ³)		Toelichting
	Bebouwde kom	Buitengebied	
N 3-14	3	14	De huidige geurnormen (wettelijke standaard, de gemeente Asten heeft geen geurverordening).
N 2-10	2	10	Vijf sets met andere geurnormen. Aanscherpen t.o.v. de huidige geurnormen voor de bebouwde kom en in het buitengebied. Normen zijn stapsgewijs scherper gekozen om het effect te bepalen en om na te gaan bij welke norm een emissiestandstil wordt bereikt
N 1-10	1	10	
N 1-8	1	8	
N 2-7	2	7	
N 0,5-5	0,5	5	

Bovenstaande zes sets met geurnormen worden gebruikt om een doorkijk te maken naar de toekomstige geursituatie. Dit zijn de toekomstscenario's waarvoor is aangenomen dat een deel van de veehouderijen ontwikkeld en het beschikbare bouw wordt benut voor het bouwen van een nieuwe stal en daarmee de omvang van de veestapel uitbreid.

4.3.2 Toekomstscenario's: ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderijen

Het is wettelijk verplicht (zie paragraaf 2.1.1.3) om in de geurgebiedsvisie de (verwachte) toekomstige geursituatie inzichtelijk te maken. Om aan deze voorwaarde te voldoen is rekening is gehouden met de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen: de ontwikkelaars, de standstil bedrijven en de stoppende bedrijven. In figuur 4.2 is aangegeven om hoeveel intensieve veehouderijen het gaat.

De toekomstscenario's zijn bedoeld voor het in beeld brengen van **potentiële knelpunten en locaties waar mogelijk een verbetering van de geursituatie kan optreden**. In het ontwikkelscenario is ervan uitgegaan dat alle bedrijven hun ontwikkelingsruimte benutten. Opgemerkt moet worden dat deze ook wel worstcase genoemde benadering inzichtelijk maakt waar de knelpunten met geur kunnen ontstaan en overwogen kan worden om andere geurnormen te gaan hanteren.

- De ontwikkelaars (46 intensieve veehouderijen, zie figuur 4.2)

Er zijn 79 bedrijven met bouwblokruimte, waarvan 33 met minder dan 30%. Voor de bedrijven is aangenomen dat de bouwblokruimte te klein is voor ontwikkeling (standstil). De 46 intensieve veehouderijen met meer dan 30% ruimte op het bouwblok kunnen nog een nieuwe stal (of meerdere) bouwen en hun ruimte op het bouwblok geheel opvullen, zover de geurnorm dat toelaat. Deze veehouderijen kunnen nog uitbreiden in aantallen dieren, afhankelijk van de geurnorm kan ook de geuremissie van het bedrijf toenemen. Een deel van deze veehouderijen overschrijden de geurnorm, dit is afhankelijk van de hoogte van de norm. Op die gevallen is de 50% regeling¹⁸ van de Wet geurhinder en veehouderij van toepassing en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage¹⁹ aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting.

- Standstil bedrijven

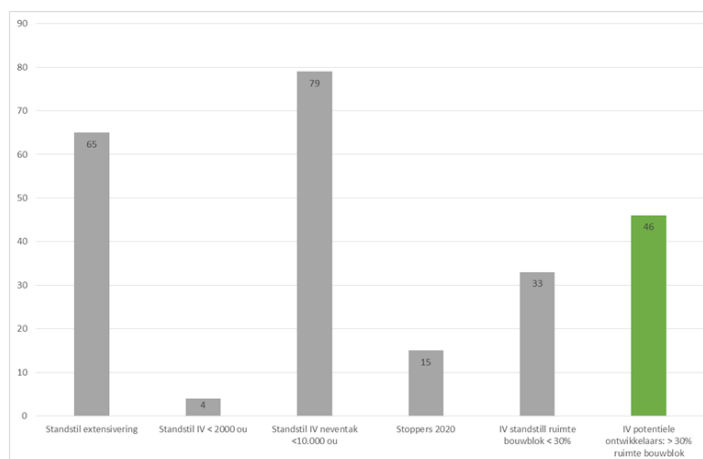
Voor de volgende intensieve veehouderijen is uitgegaan van emissiestandstil:

- 65 bedrijven gelegen in het gebied beperkingen veehouderij;
- 4 kleine intensieve veehouderijen;
- 79 bedrijven met een kleine neventak;
- 33 intensieve veehouderijen met minder dan 30% beschikbare ruimte op het bouwblok

- Stoppende bedrijven

15 intensieve veehouderijen hebben aangegeven voor 1 januari 2020 de bedrijfsvoering te beëindigen in het kader van het Actieplan ammoniak en veehouderij. Rekening is gehouden met een geuremissie reductie van deze

Figuur 4.2. aantal intensieve veehouderij waarvoor een standstil is aangenomen, stoppende bedrijven en ontwikkelaars (groene kolom).

¹⁸ De 50% regeling is van toepassing in gevallen dat de geurbelasting van de veehouderij hoger is dan de geurnorm. Zodra het bedrijf gaat ontwikkelen – een nieuwe stal bouwen voor het houden van meer dieren – dan is de 50% regeling van toepassing. Dit kan alleen door het toepassen van emissiearme systemen zoals luchtwassers. De 50% regeling van de Wgv werkt dan als volgt: 50% van de emissiereductie die wordt behaald door het toepassen van emissiearme systemen mag benut worden voor het houden van meer dieren en de andere 50% wordt benut om de geuremissie van het bedrijf te verlagen. Dit resulteert in een lagere bedrijfsemissie en dien ten gevolge een lager geurbelasting (NB. Aan de geurnorm hoeft niet voldaan te worden. De geurbelasting komt uit op een niveau tussen de huidige geurbelasting en de norm).

¹⁹ In het geval dat de achtergrondbelasting hoger is geurnormen uit de Verordening ruimte, kan de uitbreiding / bouw van een nieuwe stal worden toegestaan indien het bedrijf zijn bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting wegneemt (proportionele bijdrage van een veehouderij aan de afname van een overbelasting).

stoppende veehouderijen, welke is bepaald op grond van de ammoniakreductie maatregelen van het bedrijfsontwikkelplan.

4.4 Uitgangspunten woon- en leefklimaat

Een hoge geurbelasting geeft meer hinder in de omgeving dan een lage. Met andere woorden, om uitspraken te kunnen doen over het woon- en leefklimaat moet de relatie tussen geurbelasting en hinder bekend zijn (ook wel dosis-effectrelatie). Deze worden doorgaans vastgesteld middels een telefonisch leefbaarheidsonderzoek (TLO). In een TLO worden bewoners van een gebied gevraagd naar de leefbaarheid, waaronder een aantal vragen over geurhinder. De respons op de vragen - de ervaren geurhinder - wordt gerelateerd aan de (berekende) geurbelasting te plaatse van de respondent. Zo wordt een tabel of grafiek verkregen waarin de geurbelasting en de hinder met elkaar in relatie zijn gebracht.

Op een dergelijke wijze is de geur-hinderrelatie in de handreiking bij de Wgv²⁰ tot stand gekomen. Deze is gebaseerd op het onderzoek van PRA Oudournet 2001 en 2007²¹. Tot het voorjaar van 2015 was het gangbaar om de geurhinder c.q. het woon- en leefklimaat te beoordelen aan de hand van de handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij. Sinds de publicatie van een geuronderzoek van de GGD²² in maart 2015, is beoordeling van het woon- en leefklimaat in een ander daglicht komen te staan. Het GGD onderzoek is ook een leefbaarheidsonderzoek, maar uitgevoerd met een schriftelijke enquête binnen de kaders van het onderzoek naar "Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO)".

In dit hoofdstuk wordt het beoordelen van het woon- en leefklimaat zowel volgens de systematiek van de Wgv als ook die van de GGD behandeld. Bij de analyse en weergave van de onderzoeksresultaten is met beide rekening gehouden. De manier waarop wordt in de laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk behandeld.

4.4.1 Hinderpercentage bepaalt het woon- en leefklimaat

Er is sprake van geurhinder, als iemand herhaaldelijk geur waarneemt, deze onaangenaam vindt, deze negatief is voor zijn welbehagen en hij zich er niet makkelijk er aan kan onttrekken.

De mate waarin mensen geur als hinderlijk ervaren, hangt af van de mate van blootstelling, maar ook van bijvoorbeeld de onaangenaamheid van de geur (hedonisch karakter van de geur, de geurbeleving), de kenmerken en eigenschappen van de mensen (zoals karakter en lichamelijke gezondheid) en de binding die de mensen hebben met het bedrijf dat de geur veroorzaakt.

De geurhinder wordt uitgedrukt als percentage. Een geurhinderpercentage van bijvoorbeeld 12% betekent dat 12% van de inwoners in een telefonische enquête heeft aangegeven 'soms of vaak last van geur van stallen van veehouderijen' te ondervinden²³.

²⁰ Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij. Aanvulling: Bijlagen 6 en 7. InfoMil, in samenwerking met het Ministerie van VROM, het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) en de Provincie Noord-Brabant, 1 mei 2007.

²¹ Geurhinderonderzoek stallen intensieve veehouderij. PRA Odournet. Maart 2001.

²² Relatie tussen geurimmissie en geurhinder in de intensieve veehouderij VROM07A3, april 2007 PRA Odournet bv
Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?
Actualisatie blootstellingresponsrelatie tussen gemodelleerde cumulatieve geurbelasting en geurhinder in Noord-Brabant en Limburg-Noord. Loes Geelen, Daisy Boers, Bert Brunekreef, Inge Wouters. Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland en Institute for Risk Assessment Sciences, Universiteit Utrecht. Tilburg, 23 maart 2015.

²³ Het is belangrijk om geurhinderpercentages met voorzichtigheid te interpreteren. De percentages geven een indicatie. Aan de ene kant zijn ze gebaseerd op een omvangrijke representatieve steekproef, en gaat de hindermeting volgens de geldende voorschriften (de NEN-EN 13725:2003). Aan de andere kant gaat het om gemiddelde relaties. Het is mogelijk dat in bepaalde gebieden de werkelijke geurhinderpercentages afwijken van deze gemiddelde relaties, bijvoorbeeld hoe hinderlijk men de geur vindt.

Wat wel of niet aanvaardbaar is wordt door bepaald door het hinderpercentage.

- een hinderpercentage tot 12% binnen de bebouwde kom wordt aanvaardbaar bevonden (dit houdt in: 10 ou_E/m³ aan achtergrondbelasting in concentratiegebied veehouderij);
- in het buitengebied (gemengd landelijk gebied en gebied beperkingen veehouderij) is een hinderpercentage van 20% aanvaardbaar (dit houdt in: 20 ou_E/m³ aan achtergrondbelasting in concentratiegebied veehouderij).

Deze maximale waarden worden algemeen aanvaard en zijn daarom in de provinciale Verordening ruimte 2014 opgenomen (zie paragraaf 2.2.2).

4.4.2 Geurbelasting en hinder volgens de handreiking bij de Wgv

In bijlage 6 en 7 van de handreiking bij de Wgv wordt de relatie tussen geurbelasting en hinder gelegd. Ook wordt de kwaliteit van het woon- en leefklimaat aangegeven. In tabel 4.2 zijn deze relaties samengevat. Tussen haakjes zijn de maximaal aan te houden waarden opgenomen behorende bij 10% en 20% hinder voor de geurbelasting (zie vorige paragraaf).

Tabel 4.2. De achtergrondbelasting in verband gebracht met de mogelijke kans op geurhinder en een beoordeling van het leefklimaat. Dit is een samenvatting van bijlage 6 en 7 van de handreiking bij de Wgv (Infomil 1 mei 2007).

Milieukwaliteit	Kans op geurhinder (%)	voorgondbelasting ou _E /m ³	achtergrondbelasting ou _E /m ³
zeer goed	< 5	< 1,5	< 3
goed	5 - 10	1,5 - 3,7	3 - 7
redelijk goed	10 - 15 (12)	3,7 - 6,5 (5)	7 - 13 (10)
matig	15 - 20 (16)	6,5 - 10 (7)	13 - 20 (14)
tamelijk slecht	20 - 25 (20)	10 - 14 (10)	20 - 28 (20)
slecht	25 - 30	14 - 19	28 - 38
zeer slecht	30 - 35	19 - 25	38 - 50
extreem slecht	> 35	> 25	> 50

4.4.3 Achtergrond geurbelasting en hinder volgens het GGD advies

De GGD²⁴ geeft sinds kort advies over de waarden voor de maximale achtergrond geurbelasting, zie onderstaande tabel 4.3. Het advies heeft geen betrekking op de voorgond geurbelasting c.q. de geurnormen.

Het advies van de GGD is gebaseerd op verschillende onderzoeken. Het GGD/IRAS onderzoek naar "Geurhinder van veehouderij" ²⁵ concludeert dat er meer geurhinder is dan op grond van de handreiking bij de Wgv wordt verondersteld. In het rapport over "Geur en gezondheid, onderdeel Veehouderij en geur"²⁶ wordt op onderzoeksresultaten ingegaan en worden deze vergeleken met het PRA onderzoek dat ten grondslag ligt aan de handreiking bij de Wgv. Echter de onderstaande tabel 4.3 is niet opgenomen. Wel wordt geconstateerd dat circa anderhalf tot vier keer zoveel hinder wordt ervaren in vergelijking tot het

²⁴ Bron: Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland. R. Nijdam en M. Scholtes.

²⁵ Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden? Actualisatie blootstellingresponsrelatie tussen gemodelleerde cumulatieve geurbelasting en geurhinder in Noord-Brabant en Limburg-Noord. Loes Geelen, Daisy Boers, Bert Brunekreef, Inge Wouters. Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland en Institute for Risk Assessment Sciences, Universiteit Utrecht. Tilburg, 23 maart 2015.

²⁶ Geur en gezondheid. Onderdeel Veehouderij en geur. GGD-richtlijn medische milieukunde. Dit onderdeel hoort bij: RIVM Rapport 2015-0106. M. Venselaar-Mooij et al.

onderzoek van PRA bij een gelijke geurbelasting. Het Bureau GMV heeft op basis daarvan gemeend het onderstaand advies uit te moeten brengen.

In het rapport over "Geur en gezondheid, onderdeel Veehouderij en geur" wordt ook verwezen naar het duidingsonderzoek aangaande de resultaten van het GGD/IRAS onderzoek naar geurhinder en veehouderij.

Tabel 4.3. Advies GGD (november 2015)

Achtergrondbelasting		
Geurhinder percentage	Oud (afgeleid van GGD richtlijn 2002) Handreiking bij de Wgv op basis van PRA	Nieuw (n.a.v. diverse onderzoeken)
12%	10 Ou	4,7 Ou
20%	20 Ou	10,3 Ou

Duidingsonderzoek

In het GGD/IRAS onderzoek worden bij dezelfde geurbelasting hogere percentages geurhinder gerapporteerd dan in het PRA onderzoek het geval was. In opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) is van het verschil tussen beide onderzoeken²⁷ nader onderzocht en is door het RIVM een duiding gegeven in een oplegnotitie²⁸.

In de oplegnotitie wordt gesteld dat de GGD/IRAS studie het meest recente beeld geeft van de relatie tussen (ernstige) geurhinder en cumulatieve geurblootstelling afkomstig van stallen van veehouderij in een concentratiegebied (het onderzoeksgebied in Noord-Brabant en Noord-Limburg). De gegevens uit de GGD/IRAS studie zijn niet te generaliseren naar nationaal niveau, vooral omdat het een locatie met specifieke kenmerken betreft.

Daarnaast wordt aangegeven dat de GGD/IRAS en PRA onderzoeken moeilijk met elkaar zijn te vergelijken. De oorzaken zijn van methodische aard: verschillen in aantallen deelnemers, andere vraagstelling, andere context van het onderzoek, verschillende modellen voor het bepalen van de geurbelasting en toepassen van luchtwassers. Een aantal contextuele en persoonlijke factoren zoals bijvoorbeeld houding ten opzichte van de geurbron en bezorgdheid over de gezondheid door de aanwezigheid van de bron verklaren mede of de geurbelasting als hinderlijk wordt ervaren. Het kan niet worden uitgesloten, maar ook niet worden bevestigd, dat bijvoorbeeld door de uitbraak van Q-koorts of het beleid van ontwikkeling van LOGs, contextuele factoren in de loop der jaren zijn veranderd en/of per regio verschillen. Ook kan de context een rol hebben gespeeld bij de beslissing van respondenten al dan niet mee te doen aan het PRA of GGD/IRAS onderzoek. Deze — mogelijk selectieve - deelname kan verschillen tussen de onderzoeken veroorzaken. Beide mechanismen kunnen leiden tot een verschil in de geurhindercurve.

Gelet op de verschillen tussen de onderzoeken is het voor veel deskundigen de vraag of de relaties tussen hinderpercentages en geurbelasting van de beide onderzoeken zondermeer naast elkaar kunnen worden gezet zoals in tabel 4.3. Gelet op de methodische verschillen tussen beide onderzoeken is het maar de vraag of de hinderpercentages met elkaar vergelijkbaar zijn.

²⁷ Verschillen tussen twee studies naar geurbelasting-geurhinderrelaties nader onderzocht. Inge M. Wouters, Frans Vossen, Loes Geelen in samenspraak en met input van de expert bijeenkomsten. Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS), divisie environmental epidemiology, Universiteit Utrecht, Utrecht; PRA Odournet, Amsterdam; Bureau Gezondheid Milieu en Veiligheid (GMV) GGD'en Brabant/Zeeland, Tilburg. Juli 2015.

²⁸ OPLEG NOTITIE - 30 September 2015. Danny Houthuijs, Ric van Poll en Joost van der Ree (allen RIVM) en afgestemd met de Expertgroepleden.

4.5 Geurkaarten en analyse woon- en leefklimaat

In deze paragraaf wordt aangegeven hoe in deze gebiedsvisie rekening is gehouden met de verschillen in beoordeling van het woon- en leefklimaat bij toepassing van de handreiking bij de Wgv en het GGD advies over de achtergrondbelasting.

4.5.1 Geurkaarten met geurcontouren woon- en leefklimaat

Nadat de geurberekeningen met V-Stacksgebied zijn uitgevoerd, worden de resultaten daarvan op geurkaarten weergegeven: kaarten met geurcontouren woon- en leefklimaat (milieukwaliteit). Op de geurkaarten is de achtergrond geurbelasting weergegeven (cumulatief als gevolg van alle veehouderijen in de gemeente en alle veehouderijen tot 2 km in de omliggende buurgemeenten).

Deze zijn gebaseerd op de handreiking bij de Wgv.

Het woon- en leefklimaat komt overeen met de milieukwaliteit uit tabel 4.2 en is inzichtelijk gemaakt met kleuren. De contouren rond de veehouderijen geven de hoogte van de achtergrond geurbelasting naar de omgeving weer: rood is hoog en staat voor een slecht woon- en leefklimaat, groen is laag en staat voor een goed woon- en leefklimaat (zie legenda bij de kaart, zoals hiernaast is weergegeven).

In licht van het GGD advies zou de kleurstelling van de kaarten anders zijn. De lichtgroene, oranje en rode kleuren zouden naar boven opschuiven. Vanaf zo'n 5 tot 10 odour units achtergrondbelasting is de kwaliteit van het woon- en leefklimaat dan matig tot tamelijk slecht (zie tabel 4.3 in de vorige paragraaf). Omdat de GGD recent met haar advies is gekomen, is deze niet meer in de kleurstelling van de kaarten verwerkt.

kwaliteit leefomgeving

	zeer goed 0-3
	goed 3-7
	redelijk goed 7-13
	matig 13-20
	tamelijk slecht 20-28
	slecht 28-35
	zeer slecht 35-50
	extreem slecht 50->

4.5.2 Analyse van de achtergrond geurbelasting aan de hand van indeling in geurklassen

Volgens de normen uit de Verordening ruimte 2014 (VR2014) is sprake van een overbelaste situatie als de achtergrond geurbelasting op geurgevoelige objecten gelegen in een woonkern hoger is dan 10 odour units of als de achtergrond geurbelasting hoger is dan 20 odour units op geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied. Volgens het advies van de GGD is dit respectievelijk 5 en 10 odour units.

Voor de analyse van het woon- en leefklimaat is een nieuwe systematiek gebruikt om verschuivingen in het woon- en leefklimaat beter zichtbaar te maken, om de trends 2008 en 2014 beter te herkennen. Voor de geursituatie is per gebied een onderverdeling gemaakt in de volgende categorieën:

- *optimaal+*: het woon- en leefklimaat is (zeer) goed. Het geurhinderniveau is laag, de kans op geurklachten is daarom gering;
- *optimaal*: het woon- en leefklimaat is goed tot redelijk goed. Het geurhinderniveau is redelijk laag, de kans op geurklachten is daarom beperkt;
- *aanvaardbaar*: het woon- en leefklimaat is redelijk goed tot matig. Het geurhinderniveau is redelijk, de kans op geurklachten is aanwezig (aandacht klasse);
- *niet aanvaardbaar*: het woon- en leefklimaat is matig tot slecht. Het geurhinderniveau is hoger dan de normen uit de Vr2014. De kans op geurklachten is daarom aannemelijk.

In tabel 4.4 is samengevat hoe inhoud is gegeven aan de indeling in geurklassen: van optimaal⁺ ⇒ optimaal ⇒ aanvaardbaar ⇒ niet aanvaardbaar. Daarbij zijn de waarden in odour units vermeld en de bijbehorende milieukwaliteit (zeer goed-goed-redelijk-matig-slecht). Deze indeling wordt gebruikt bij de analyse van effecten en is ook op de geurkaarten weergegeven. Daarmee is een goed beeld te schetsen of de geursituatie verbetert, verslechtert of gelijk blijft ten opzichte van de huidige situatie.

Tabel 4.4: Overzicht met gehanteerde gebiedsindeling, streefwaarden met geurklassen en geurhinderniveaus met kwaliteit van het woon- en leefklimaat.

Gebied	Achtergrondbelasting in odour units (ouE/m ³), percentage geurhinder, milieukwaliteit											
	optimaal +			optimaal			aanvaardbaar			niet aanvaardbaar		
	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit
Woonkernen	0-3	0-5	zeer goed	3-6	5-8	goed	6-10	8-12	goed-redelijk	>10	>12	redelijk ⇨ slecht
Buitengebied	0-10	0-12	redelijk	10-14	12-16	redelijk-matig	14-20	16-20	matig	>20	>20	matig ⇨ slecht

Bovenstaande indeling in geurklassen is gebaseerd op de beoordelingssystematiek van het woon- en leefklimaat op grond van de handreiking bij de Wgv. Bij de indeling is geurklassen is geanticipeerd op de uitkomsten het GGD/IRAS onderzoek, waar bij dezelfde geurbelasting hogere percentages geurhinder zijn gerapporteerd dan in het PRA onderzoek het geval was (het PRA onderzoek is de basis voor de geur en hinder relatie welke is opgenomen in de handreiking bij de Wgv). De geurklasse aanvaardbaar is zo gekozen dat deze nagenoeg overeenkomt met de grenswaarden uit het GGD advies (tabel 4.3). Nagenoeg, maar niet helemaal overeenkomend met het GGD advies, omdat het GGD advies van recente datum en tijdens het anticiperen nog niet bekend was.

Het voorgaande bekend dat de geurklasse aanvaardbaar in het licht van het GGD niet aanvaardbaar zou zijn. Bij de analyse van de resultaten wordt dit inzichtelijk gemaakt.

Weergave op geurkaarten

Zoals gezegd, de bovenstaande indeling in geurklassen wordt gebruikt bij de analyse van effecten en op kaart weergegeven. De geurkaarten geven de mate van achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten weer conform de hiervoor genoemde geurklassen. Niet alle geurklassen zijn op de geurkaart weergegeven, alleen de geurklassen aanvaardbaar en niet-aanvaardbaar. Deze zijn met licht en donker blauwe stippen weergegeven:

- lichtblauw: geurklasse aanvaardbaar. Deze geurklasse voldoet aan de normen voor de achtergrondbelasting van de Vr 2014, maar niet aan de normen van het GGD advies;
- donker blauw: geurklasse niet aanvaardbaar, voldoet niet aan de normen voor de achtergrondbelasting van de Vr 2014 en ook niet aan de normen van het GGD advies.

4.6 Uitgangspunten om te komen tot andere afstanden

De Wet geurhinder veehouderij (Wgv) is het exclusieve toetsingskader bij de vergunningverlening aan veehouderijen. Voor meerdere diercategorieën - zoals voor melkkoeien en nertsen - gelden vaste afstanden aan te houden tot een geurgevoelig object (zie tabel 4.5). Aan deze afstanden wordt getoetst de vergunningverlening.

Vaste afstanden van 50 en 100meter gelden ongeacht de omvang van het bedrijf (melkvee) of zijn tot een bepaald omvang gestaffeld (nertsen). Met de vaste afstanden is (overmatige) geurhinder als gevolg van (forse) uitbreiding van de omvang van de veestapel niet te voorkomen. Dit kan wel door de afstand te vergroten en afhankelijk te maken van de omvang van de veestapel.

De Wgv biedt de mogelijkheid om de afstand te vergroten en afhankelijk te maken van de omvang van de veestapel (er moet wel een onderbouwing worden geleverd in de geurgebiedsvisie).

Tabel 4.5. In de Wgv opgenomen standaard waarden voor de aan te houden afstand van een veehouderij naar een geurgevoelige object.

	Vaste afstanden (meters)					
	Melkkoeien, jongvee, zoogkoeien, paarden e.a.*	Nertsen				
		1-1000 dieren	1001-1500 dieren	1501-3000 dieren	3001-6000 dieren	6001-9000 dieren
Bebouwde kom	100	175	200	225	250	275
Buitengebied	50	100	125	150	175	200

* andere diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren bekend zijn.

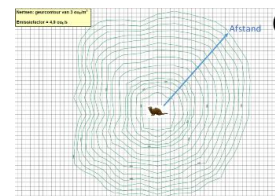
NB. Indien de nertsen in emissiearme huisvesting worden gehouden dan worden de afstanden uit de tweede rij van de tabel (buitengebied) met 25 meter verkleind.

4.6.1 Methode om te komen tot andere afstanden

Voor het vergroten (of verkleinen) van de wettelijke vaste afstanden moet een onderbouwing worden geleverd in de geurgebiedsvisie. Het is gebruikelijk dat daarvoor de meest recente wetenschappelijke inzichten worden gebruikt. Bij melkvee en nertsen kan gebruik worden gemaakt van de resultaten van emissiemetingen welke zijn uitgevoerd door de Wageningen Universiteit (WUR - Livestock Research). Let op: de wet staat niet toe dat de gemeten emissiewaarden worden gebruikt om bij de vergunningverlening rechtstreeks te toetsen aan de geurbelasting. Dit zou in strijd zijn met de wettelijke systematiek die voor melkvee en nertsen nu eenmaal gebaseerd is op afstanden. De gemeten emissiewaarden worden daarom gebruikt om te komen tot andere afstanden en daarmee aan te sluiten bij de wetssystematiek.

De methode om op basis van de emissiemetingen te komen tot afstanden is de volgende²⁹.

1. De emissiewaarde³⁰ in odour units wordt ontleend uit de beschikbare meetrapporten van de WUR - Livestock Research.

²⁹ Deze methode om op basis van emissiemetingen de afstand te bepalen is ook door andere gemeenten gebruikt en in heeft bij beroepszaken stand gehouden (Afdeling bestuursrechtspraak, 20101151 3/1/M2).

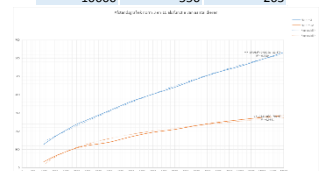
³⁰ De term emissiefactor wordt in deze rapportage gebruikt wanneer geuremissie van een stalsysteem is vastgesteld en opgenomen in de Rgv. Dit in tegenstelling tot wanneer de term emissiewaarde wordt gebruikt; deze is niet vastgesteld en opgenomen in de Rgv, maar is de uitkomst van emissiemetingen die zijn beschreven in een meetrapport.

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

2. Met deze emissiewaarde wordt de geuremissie van het bedrijf berekend afhankelijk van de bedrijfsomvang (aantal dieren). De uitkomst wordt in een GIS omgeving gevisualiseerd als geurcontour* die overeenkomt met een bepaalde geurbelasting naar de omgeving (bijvoorbeeld 3 of 10 odour units of de geurnormen die gelden voor varkens- of pluimveehouderijen voor max. geurbelasting op de woonkernen of op gevoelige objecten in het buitengebied).
3. Voor iedere bedrijfsomvang wordt de (grootste) afstand van de stal naar de geurcontour bepaald en in een tabel gezet*.
4. De tabel met omvang en afstanden wordt omgezet in een grafiek. Voor deze grafiek wordt de regressieformule bepaald.
5. Met de regressieformule kan voor iedere omvang van de afstand worden bepaald, bijv. die uit de grafiek voor een max. belasting van 3 odour units (bebouwde kom): $y = -1E-06x^2 + 0,0622x + 82,374$ (y is de afstand; x is de omvang). Bijvoorbeeld: bij een omvang van 5500 dieren is de aan te houden afstand 394 meter. Bij 7100 dieren is de aan te houden afstand 474 meter.
6. De verordening kan vervolgens worden voorzien van een tabel of grafiek /formule**.

Emissiefactor nertsen = 4,9 ouE/s		
Berekend (Vstacks)		
Aantal diere	Norm = 3	Norm = 10
1000	129	33
1500	170	63
2000	205	87
2500	238	108
3000	263	122
4000	313	140
5000	363	170
6000	403	194
7000	441	210
8000	485	231
9000	524	249
10000	556	263

** Merk op dat deze methode een vergelijkbaar resultaat heeft emissiefactoren door het ministerie van lenM: realistische geurbeoordeling op grond van odour units, in deze via een omweg vertaald naar afstanden. Althans, zo realistisch mogelijk. Er vindt geen geurberekening plaats die per bedrijf rekening houdt met de lokale omstandigheden (lokale ruwheid van het gebied, stalparameters als emissiepunt hoogte, uittreesnelheid en dergelijke). Zie punt hieronder.

* De omvang van de contour is afhankelijk van de structuur van het gebied: de zogenaamde ruwheid van het gebied (aanwezigheid van bomen en gebouwen) bepaalt in belangrijke mate de verspreiding van geur. In een open gebied verspreidt de geur zich verder dan in bebost gebied en is de contour derhalve groter. Omdat de ruwheid van grondgebied per gemeente kan verschillen, moeten de contouren voor iedere gemeente op maat worden bepaald om afstanden te kunnen herleiden.

4.6.2 Uitgangspunten voor andere afstanden voor Melkvee

Met het rekenprogramma V-stacks gebied zijn bij verschillende dieren aantallen van 50 tot 1500 stuks melkvee de geurcontouren bepaald, conform paragraaf 4.6.1. De afstand van het emissiepunt tot aan de geurcontour is de aan te houden afstand. Deze afstand behoort bij een bepaalde geurbelasting of geurnorm.

In deze paragraaf worden de gehanteerde uitgangspunten besproken.

4.6.2.1 Emissiewaarden

Voor de geuremissie van melkrundvee zijn twee varianten doorgerekend:

- A. De emissiewaarde van 165,5 ou_E/s voor traditionele huisvesting³¹ van melkvee in een ligboxenstal met betonnen roostervloer. Deze emissiewaarde is overgenomen uit het rapport 296 "Fijnstofemissie uit stallen: melkvee" van maart 2010 dat is opgesteld door WUR Livestock Research, zie tabel 4.3.
- B. De emissiewaarde van 80 ou_E/s voor emissiearme huisvesting van melkvee in een ligboxenstal met betonnen roostervloer. Deze emissiewaarde is gebaseerd op 4 meetrapporten van de WUR Livestock Research, zie tabel 2.

Toelichting

De melkveehouderij kent traditionele en emissiearme stalsystemen. Bij de bouw van nieuwe stallen moeten emissiearme systemen worden toegepast op grond van de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie en sinds 1 juli 2015 ook op grond van het nieuwe Besluit huisvesting. De Wgv maakt voor de vaste afstanden geen onderscheid tussen traditionele en emissiearme stallen. Echter, wanneer voor het huisvesten van melkvee emissiearme stallen worden toegepast, dan is de geuremissie lager en kan de afstand kleiner zijn (in vergelijking met een traditionele stal). Het ligt in de rede om het toepassen van emissiearme stallen te 'belonen' met een kleinere afstand. Zo worden bedrijven gestimuleerd emissiearme stallen toe te passen en is het voor melkveebedrijven met een traditionele ligboxenstal mogelijk om te ontwikkelen in het geval de afstand een beperkende factor is.

Huisvestingsystemen voor melkvee zijn in de Regeling ammoniak en veehouderij opgenomen onder categorie A. Categorie A 1.100 betreft de traditionele ligboxenstal. Er zijn 26 emissiearme huisvestingssystemen voor de melkveehouderij beschikbaar. Hiervan zijn 4 huisvestingssystemen gemeten door de WUR Livestock Research. Bij 2 van deze metingen is voldaan aan het meetprotocol dat geldt voor het vaststellen van een verantwoorde emissiewaarde. De spreiding over de gemeten resultaten is groot. Er is dus niet voor ieder emissiearm huisvestingssysteem een emissiewaarde beschikbaar. Het is niet mogelijk om voor ieder afzonderlijke huisvestingssysteem een geurreductie te geven. Dit betekent dat de geurreductie voor de hele groep van emissiearme huisvestingssystemen moet worden bepaald. Hiervoor kan de gemiddelde geurreductie van de wel gemeten huisvestingssystemen worden gebruikt, weergegeven in tabel 4.6.

Uit tabel 4.6 blijkt dat de emissiewaarde van een traditionele stal 165,5 ou_E/s bedraagt en de gemiddelde waarde van de emissiearme stallen 79,3 ou_E/s (afgerond op 80 ou_E/s).

³¹ De emissiefactoren (odour units per dier) zijn weliswaar gemeten door de WUR, maar nog niet algemeen geaccepteerd.

Tabel 4.6: gemeten geuremissie bij melkvee.

Huisvestingssysteem	Rapport nummer Wur-Lr	geuremissie (ou _E /s/dier)	spreiding	aantal * meetlocaties	Rav.nr.	BWL.nr
Traditioneel (ligboxenstal met betonnen roostervloer)	296	165,5	80,1	4	A 1.100	-
Emissiearm (ligboxenstal met roostervloer voorzien van een bolle rubber toplaag, met mestschuif)	598	47,2	12,0	1	A.1.10	2010.31
Emissiearm (ligboxenstal met roostervloer voorzien van een bolle rubber toplaag en afdichtflappen in de roosterspleten, met mestschuif)	610	49,1	97,9	2	A 1.9	2010.30
	612	101,5	51,6			
Emissiearm (ligboxenstal met het vrijekeuze conceptsysteem)	614	80,0	81,3	4	(nog) niet in Rav opgenomen	-
	615	153,3	58,5			
	616	76,9	56,8			
	617	80,8	70,2			
Emissiearm (ligboxenstal met roostervloer voorzien van cassettes in de roosterspleten, met mestschuif)	653	45,5	49,3	1	A 1.13	2010.34

* Om tot een verantwoorde emissiefactor te komen, worden volgens het meetprotocol op 4 locaties metingen uitgevoerd. Dit houdt in dat zes 24-uurs metingen (voor geur 2-uurs) worden uitgevoerd, verspreid over het jaar.

4.6.2.2 Invoergegevens V-Stacks gebied

Met het rekenprogramma V-stacks gebied zijn bij verschillende dieren aantallen de geurcontouren berekend. Dit zijn 100, 200, 300, 400, 500, 650 en 900 dieren (alleen de ouderdieren). Bij de berekening is uitgegaan van de volgende invoergegevens:

- ✓ bronhoogte: 1,5 m;
- ✓ gebouwhoogte: 6 m;
- ✓ diameter: 0,5 m;
- ✓ uittredesnelheid: 0,4 m/s.

4.6.2.3 Gehanteerde geurbelasting / geurnorm

De andere afstanden zijn bepaald op basis van de geurcontouren van 3 ou_E/m³ voor objecten in de bebouwde kom en 10 ou_E/m³ voor objecten in hete buitengebied. De afstanden uit de Wgv zijn als het ware normen voor de voorgrond geurbelasting, maar dan uitgedrukt in meters. De Wgv houdt voor de melkveehouderij geen rekening met cumulatie, zoals dat wel het geval is bij de intensieve veehouderij. Om ook op dit punt aan te sluiten bij de wettelijke systematiek wordt hier ook geen rekening gehouden met een cumulatie. Er wordt uitgegaan van de voorgrondbelasting. Het niveau van de voorgrondbelasting is zodanig gekozen dat het overeenkomt met een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de woonkernen en het buitengebied.

4.6.2.4 Overzicht varianten

Zoals uit de voorgaande paragrafen betreft het onderzoek naar andere afstanden 4 varianten: twee verschillende emissiewaarden in combinatie met twee verschillende waarden voor de geurbelasting / geurnorm. In onderstaand schema zijn de varianten weergegeven.

Variant	Emissiewaarde	Geurbelasting / geurnorm
1A	165,5 ou _E /s	3 ou _E /m ³ bebouwde kom
1B		10 ou _E /m ³ buitengebied
2A	80 ou _E /s	3 ou _E /m ³ bebouwde kom
2B		10 ou _E /m ³ buitengebied

4.6.3 Uitgangspunten voor andere afstanden Nertsenhouderij

Met het rekenprogramma V-stacks gebied zijn bij verschillende dieraantallen van 1.000 tot 12.000 nertsen de geurcontouren bepaald, conform paragraaf 4.6.1. De afstand van het emissiepunt tot aan de geurcontour is de aan te houden afstand. Deze afstand behoort bij een bepaalde geurbelasting of geurnorm.

In deze paragraaf worden de gehanteerde uitgangspunten besproken.

4.6.3.1 Emissiewaarden

Traditioneel worden nertsen gehouden in kooien onder een afdak (sheds). De mest wordt opgevangen in een open opslag onder de kooien. In 1994 is een emissiearm Groen-Labelsysteem geïntroduceerd onder naam "dagontmesting met afvoer naar een gesloten opslag (*Groen Label BB 94.02.013*)". Sindsdien is de traditionele wijze van huisvesten niet gangbaar meer en wordt bij uitbreiding en nieuwbouw het emissiearme Groen-Labelsysteem toegepast. Als gevolg daarvan komt de traditionele huisvesting in de praktijk nog maar weinig voor (nog wel een enkele keer op bestaande en kleinere bedrijven die zich nauwelijks hebben ontwikkeld).

Geuremissies zijn vanwege het voorgaande alleen gemeten op bedrijven met het emissiearme Groen-Labelsysteem, niet voor de traditionele huisvesting. Daarom is de traditionele huisvesting niet meegenomen in dit onderzoek naar andere afstanden. Wel is een inschatting gemaakt van het toepassen van een luchtwasser waarbij de nertsen worden gehouden in een gesloten systeem, een zogenaamde 'kas' (wordt sinds enkele jaren toegepast op enkele nertsenbedrijven).

Voor de geuremissie van nertsen zijn dientengevolge twee varianten voor de emissiewaarden doorgerekend:

- A. De emissiewaarde van 4,9 ou_E/s per fokteef voor emissiearme huisvesting van nertsen, categorie H 1.2 uit de Regeling ammoniak veehouderij onder naam "dagontmesting met afvoer naar een gesloten opslag (*Groen Label BB 94.02.013*)". De genoemde emissiewaarde is overgenomen uit het rapport 340 "Fijnstofemissie uit stallen: nertsen" van januari 2011 dat is opgesteld door WUR Livestock Research³².

³² Het onderzoek beschrijft de metingen van de geuremissie van peldsdierhouderijen. De metingen zijn uitgevoerd bij 4 bedrijven. De kooien hebben een voorziening voor dagontmesting met afvoer naar een gesloten opslag. In de Regeling ammoniak veehouderij (www.infomil.nl) staat de beschrijving voor nertsenstallen (Rav code H 1.2). De meetresultaten zijn gecorrigeerd voor de bezetting (aantal pups en reuen per fokteef) en gelden voor een jaargemiddelde situatie. Uit het onderzoek blijkt dat de geuremissie van een nertsenbedrijf 4,9 ou_E/s per fokteef bedraagt. Deze emissiewaarde geldt inclusief opfok, jongvee onderscheidenlijk jongen, en reuen, waardoor zij niet apart meetellen voor de berekening van de ammoniakemissie.

- B. De emissiewaarde van 2,9 ou_e/s voor de huisvesting in een in een gesloten systeem, een zogenaamde 'kas'. In deze kas worden de nertsen gehouden in kooien met dagontmesting met afvoer naar een gesloten opslag, het hiervoor aangehaalde emissiearme Groen-labelsysteem (*Groen Label BB 94.02.013*). De ventilatielucht uit de kas wordt centraal afgezogen, in een luchtwasser gereinigd en op hoogte uitgestoten naar de buitenlucht. Er is een geurreductie van 40% aangehouden; een conservatieve waarde voor de 'gemiddelde' geurreductie van biologische en chemische luchtwassers welke beschikbaar zijn voor de varkenshouderij.

4.6.3.2 Invoergegevens V-Stacks gebied

In de emissiearme Groen Label huisvesting worden de sheds op een natuurlijke wijze geventileerd. Middels open zijanten komt er lucht naar binnen die via de nok de stal weer verlaat. Met het rekenprogramma V-stacks gebied zijn bij verschillende dieraantallen de geurcontouren berekend. Dit zijn 1.000 t/m 12.000 dieren (alleen de ouderdieren, fokteven). Bij de berekening is uitgegaan van de volgende invoergegevens:

- ✓ bronhoogte: 1,5 m;
- ✓ gebouwhoogte sheds: 3 m;
- ✓ diameter: 0,5 m;
- ✓ uittredesnelheid: 0,4 m/s.

Bij de berekeningen voor de huisvesting in een 'kas' met centrale ventilatie en luchtwasser is uitgegaan van de volgende invoergegevens:

- ✓ bronhoogte: 6 m;
- ✓ gebouwhoogte kas: 6 m;
- ✓ diameter: 1,5 m;
- ✓ uittredesnelheid: 4 m/s.

4.6.3.3 Gehanteerde geurbelasting / geurnorm

De andere afstanden zijn bepaald op basis van de geurcontouren van 3 ou_e/m³ voor objecten in de bebouwde kom en 10 ou_e/m³ voor objecten in hete buitengebied. De afstanden uit de Wgv zijn als het ware normen voor de voorgrond geurbelasting, maar dan uitgedrukt in meters. De Wgv houdt voor de melkveehouderij geen rekening met cumulatie, zoals dat wel het geval is bij de intensieve veehouderij. Om ook op dit punt aan te sluiten bij de wettelijke systematiek wordt hier ook geen rekening gehouden met een cumulatie. Er wordt uitgegaan van de voorgrondbelasting. Het niveau van de voorgrondbelasting is zodanig gekozen dat het overeenkomt met een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de woonkernen en het buitengebied.

4.6.3.4 Overzicht varianten

Zoals uit de voorgaande paragrafen betreft het onderzoek naar andere afstanden 4 varianten: drie verschillende emissiewaarden in combinatie met 2 verschillende waarden voor de geurbelasting / geurnorm. In onderstaand schema zijn de varianten weergegeven.

Variant	Emissiewaarde	Geurbelasting / geurnorm
1A	4,9 ou _e /s	3 ou _e /m ³ bebouwde kom
1B		10 ou _e /m ³ buitengebied
2A	2,9 ou _e /s	3 ou _e /m ³ bebouwde kom
2B		10 ou _e /m ³ buitengebied

5 Proces en besluitvorming

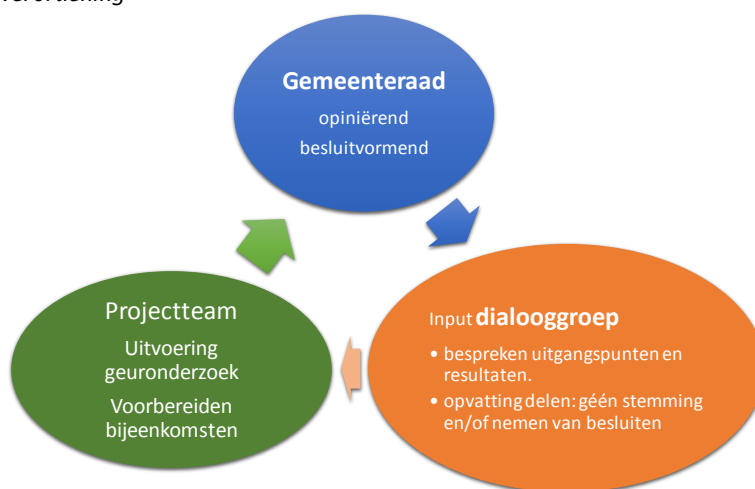
Zoals in paragraaf 1.1 is beschreven, heeft de gemeente Asten in 2014 de geur en de fijn stof situatie in kaart gebracht. Vooral de omgeving van de woonkern Heusden heeft de aandacht vanwege de hoge cumulatieve geur- en fijn stof belasting. Het is ook een door het NSL aangewezen aandachtsgebied met overschrijdingen van de fijn-stofnormen die het gevolg zijn van de gezamenlijke emissies van veehouderijen in en rond het gebied (cumulatief). Voor dit gebied heeft de gemeente een dialoog in gang gezet tussen veehouders en bewoners van het gebied.

Vanuit deze achtergrond wil de gemeente Asten een geurbeleid ontwikkelen met de actieve betrokkenheid van belanghebbenden. Hiermee is rekening gehouden bij de opzet van het project aangaande deze geurgebiedsvisie (zie figuur 5.1).

Belanghebbende veehouders en burgers hebben in een gezamenlijke dialooggroep het ontwikkelen van de nieuwe geurgebiedsvisie en het toekomstige geurbeleid van dichtbij gevolgd. Het projectteam had de opdracht om het proces te begeleiden.

Er is veel tijd en aandacht besteed aan het informeren en afstemmen met belanghebbenden en met het gemeentebestuur (college en commissie). Dit dient de kwaliteit van het democratisch besluitvormingsproces waaraan een gemeentelijke geurverordening is onderworpen.

Figuur 5.1. Processchema aanpak voor het opstellen geurgebiedsvisie en -verordening

5.1 De dialooggroep

Bij de totstandkoming van de evaluatie geurgebiedsvisie heeft een dialooggroep van belanghebbenden gefunctioneerd als klankbord. Van de deelnemers werd geen besluit verwacht, maar hen is gevraagd zich een mening te vormen over het (toekomstige) geurbeleid van de gemeente op grond van feiten en inzichten. Daarmee had de klankbordgroep een adviserende rol. In de klankbordgroep waren, naast de gemeente, vertegenwoordigd: de sector (ZLTO) en de dorsraad Heusden (beiden met 2 leden).

Een vertegenwoordiger van het Urgentieteam, de heer Peeters, fungeerde als onafhankelijk voorzitter

De dialooggroep is zes avonden bij elkaar geweest. De leden hebben bijgedragen aan de controle en vaststelling van de uitgangspunten en hebben hun opvatting gegeven over de mogelijke geurnormen en afstanden. Vragen die door de leden buiten de vergaderingen om aan de projectgroep werden gesteld, zijn beantwoord en verwerkt in de overlegverslagen. Verslagen van de bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn, na goedkeuring door de klankbordgroep vastgesteld.

5.2 De rol van het projectteam

Het projectteam had de opdracht om het proces te begeleiden. In de periode van februari tot en met oktober 2015 verzorgde het projectteam de uitvoering van de werkzaamheden. Hiertoe behoorden de technische en de inhoudelijke werkzaamheden als ook de procesbegeleiding.

Het projectteam heeft de geurberekeningen voor de verschillende scenario's uitgevoerd en de resultaten gevisualiseerd op geurkaarten. Daarnaast zijn analyses uitgewerkt met betrekking tot het woon- en leefklimaat voor de geurgevoelige objecten en de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen. Alle aspecten zijn in deze rapportage opgenomen.

5.3 Besluitvorming door de gemeenteraad

De Wgv verschaft de gemeenteraad de bevoegdheid om op basis van ruimtelijke overwegingen een bepaalde geurbelasting al dan niet acceptabel te achten (artikel 6 van de Wgv). Op deze wijze wordt de gemeente beleidsvrijheid geboden en kan zij, binnen zekere grenzen, maatwerk verlenen in vergunningverlening aan veehouderijen. De gemeenteraad is bevoegd in een verordening voor (delen van) zijn grondgebied een andere waarde of een andere afstand vast te leggen, die door het bevoegd gezag bij vergunningverlening moet worden gehanteerd. Het bevoegd gezag is ruimte geboden om rekening te houden met de ruimtelijke en milieuhygiënische feiten en omstandigheden in een concreet gebied en met de gewenste (toekomstige) ruimtelijke inrichting van dat gebied.

Gelet op bovenstaande tekst uit de Memorie van toelichting bij de Wgv is de gemeenteraad bevoegd om – rekening houdend met de wettelijke randvoorwaarden – een verordening op te stellen. De gedachte van de wetgever daarachter is dat daarmee het stellen van (andere) geurnormen deel uitmaakt van het democratische besluitvormingsproces. In dit proces wordt bepaald welk geurniveau aanvaardbaar wordt gevonden en welke geurnormen daarbij passen. Daarnaast is op een gemeentelijke inspraakverordening van toepassing. Kortom, de gemeenteraad besluit over de geurnormen. Om het democratische besluitvormingsproces zo goed mogelijk te ondersteunen, hebben belanghebbenden in een dialooggroep hun mening kunnen vormen (zie vorige paragraaf).

De gemeenteraad stelt de ontwerp geurgebiedsvisie en de ontwerp geurverordening vast. Deze worden vervolgens voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd. Na de ter inzage legging heeft het projectteam de inspraakreacties samengevat en beantwoord. Deze zijn samen met de definitieve geurgebiedsvisie en geurverordening ter vaststelling aangeboden aan de commissie en de gemeenteraad.

Aanhoudingsbesluit

De gemeenteraad heeft op 3 februari 2015 besloten om een aanhoudingsbesluit te nemen (zie paragraaf 2.3). Zo heeft de gemeente één jaar de tijd gekregen om onderzoek uit te voeren naar actualisatie van de geurgebiedsvisie en geurverordening.

Informatieve bijeenkomsten

Voorafgaand aan het besluitvormingsproces zijn twee informerende/ opiniërende en voor een ieder toegankelijke bijeenkomsten gehouden:

- een bijeenkomst met de commissie Ruimte op 15 september 2015;
- een brede dialoogavond op 20 oktober 2015.

Tijdens beide bijeenkomsten is de opzet van de geurgebiedsvisie besproken en zijn de (voorlopige) resultaten gepresenteerd.

Besluitvormingstraject

De gemeenteraad besluit dus over de geurnormen en legt deze in een verordening vast. Het proces daartoe is als volgt:

- 8 december 2015: behandeling ontwerp geurgebiedsvisie en ontwerp geurverordening in het college van Burgemeester en wethouders.
- 12 januari 2016: behandeling ontwerp geurgebiedsvisie en ontwerp geurverordening in de commissie Ruimte.
- Op 2 februari 2016: behandeling in de gemeenteraad ontwerp geurgebiedsvisie en ontwerp geurverordening. Besloten is om de ontwerp "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Asten 2016" vast te stellen met daarin opgenomen:
 - de norm 0,5 - 5 voor het zgn. fijnstofconcentratiegebied rondom Heusden zoals vastgesteld door het ministerie van I en M en aangeven op de bij het ontwerp gevoegde kaart;
 - de norm 1 - 10 voor de rest van het grondgebied van Asten.
- Het ontwerp van de geurgebiedsvisie en het ontwerp van de "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Asten 2016" zijn op 12 februari 2016 gepubliceerd en hebben tot en met 24 maart 2016 ter inzage gelegen. ZLTO Heusden en de Dorpsraad Heusden hebben tot 28 april de tijd gekregen om hun inspraakreactie in te dienen zodat er nog meer tijd was voor overleg. Daarnaast is er op 18 februari een zogenaamde inloopavond gehouden, waarbij .
- In mei 2016 zijn de inspraakreacties behandeld en in een nota samengevat met een reactie van de gemeente.
- Op 14 juni 2016 zijn de inspraakreacties en het definitieve voorstel voor de geurgebiedsvisie en verordening in de commissie Ruimte behandeld.
- Op 5 juli 2016 heeft de gemeenteraad geurgebiedsvisie en de "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Asten 2016" vastgesteld met de volgende besluiten:
 - het (fijnstofconcentratie)gebied rondom Heusden is begrensd en aangeven op de bij de geurverordening behorende kaart. Conform het voorstel van de ZLTO en Dorpsraad Heusden is dit gebied verkleind ten opzichte van het ontwerpbesluit;
 - de norm 0,5 - 5 voor het fijnstofconcentratiegebied rondom Heusden;
 - de norm 1 - 10 voor de rest van het grondgebied van Asten.

5.4 Afstemming met buurgemeenten

Andere geurnormen kunnen gevolgen hebben voor de buurgemeenten. In het grensgebied gaan mogelijk andere normen gelden bij de vergunningverlening aan veehouderijen. Dit heeft tot gevolg dat er meer of minder ontwikkelingsruimte is voor de veehouderijen. De definitieve gebiedsvisie en Verordening geurhinder en veehouderij wordt vervolgens aan de buurgemeenten toegestuurd.

6 Resultaten evaluatie: geursituatie in 2008 vergeleken met 2015

Het eerste onderdeel van deze geurgebiedsvisie is de evaluatie. De huidige geursituatie (april 2015) wordt vergeleken met de geursituatie in 2008. De evaluatie geeft inzicht in de veranderingen sinds 2008 wat betreft de ontwikkeling van de veehouderij en gevolgen voor het woon- en leefklimaat (beter, slechter, gelijk) (aantal bedrijven, gestopte bedrijven, geuremissie).

6.1 Ontwikkeling van de veehouderijen sinds 2008 tot 2015

De ontwikkeling van de veehouderij van 2008 tot 2015 betreft het aantal en de omvang van de veehouderijen (aantal dieren) en het aantal gestopte bedrijven. De betreffende gegevens zijn verkregen uit het vergunningenbestand van 2008 en 2015 (zie paragraaf 4.2).

6.1.1 Aantal en omvang van de veehouderijen

In onderstaande tabel 6.1 is het aantal en de omvang van de veehouderijen in 2008 en 2015 weergegeven.

	2008		2015		Vergelijk 2015 t.o.v. 2008	
	aantal bedrijven	aantal dieren	aantal bedrijven	aantal dieren	toe- of afname aantal bedrijven	toe- of afname aantal dieren
Varkenshouderij	100	207.105	70	244.395	-30	37.290
Pluimveehouderij	38	1.833.293	26	1.913.194	-12	79.901
Melkrundveehouderij	98	16.047	90	17.917	-8	1.870
Schapenhouderij	1	606	1	715	0	109
Vleesvee	9	10.447	13	12.742	4	2.295
Paardenhouderij	27	1.095	38	1.308	11	213
Nertsenhouderij	1	5.800	1	5.800	0	0
Geitenhouderij	2	8.395	1	1.994	-1	-6.401
Konijnenhouderij	1	3.246	1	3.246	0	0
Totaal	277		241		-36	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in de periode 2008 tot 2015 het aantal bedrijven per saldo is afgenomen met 36 stuks:

- er zijn 30 varkenshouderijen, 12 pluimveehouderijen, 8 melkrundveehouderijen en 1 geitenhouderij zijn gestopt met de bedrijfsvoering. Van deze 51 bedrijven is de vergunning ingetrokken of is de vergunning gewijzigd in verband met een omschakeling naar het houden van een andere diercategorie;
- er zijn 4 vleesvee bedrijven en 11 paardenhouderijen bij gekomen. Het betreft bedrijven zijn omgeschakeld van een ander diercategorie (zie punt hiervoor).

De omvang van de blijvende veehouderij is gegroeid, met name op de varkenshouderijen, de pluimveehouderijen, de vleesveehouderijen en de melkveehouderijen. Het aantal bedrijven met paarden en het aantal paarden is toegenomen. Er is een geitenhouderij gestopt en het aantal geiten binnen de gemeente is daarvoor afgenomen.

6.1.2 Emissiearme huisvesting van de dieren

In onderstaande tabel 6.2 is voor de jaren 2008 en 2015 weergegeven hoeveel dieren zijn gehuisvest in een traditioneel (niet emissiearm) en in een emissiearm huisvestingsstelsel.

Uit de tabel blijkt dat:

- het aantal dieren gehuisvest in emissiearme stallen is toegenomen en omgekeerd dat het aantal dieren dat gehuisvest wordt in de traditionele, niet emissiearme stallen, is afgenomen;
- de toename van de huisvesting van varkens en pluimvee in emissiearme stallen groter is dan de afname van de huisvesting in traditionele stallen. Dit betekent dat de emissiearme huisvesting is gecombineerd met een uitbreiding van de omvang van de veestapel;
- bijna 20% van aantal melkkoeien in 2015 emissiearm gehuisvest wordt.

Ook blijkt dat in 2015 nog een redelijk groot aantal varkens en kippen worden gehouden in traditionele stallen. Dit heeft de volgende achterliggende redenen:

- op de 23 stoppende bedrijven worden de dieren nog gehuisvest in traditionele stallen. Deze bedrijven mogen zogenaamde stoppersmaatregelen toepassen om de (ammoniak)emissie te verlagen. Deze bedrijven moeten uiterlijk 31 december 2019 stoppen of - als zij besluiten door te gaan - de stallen emissiearm maken (zie paragraaf 2.1.4);
- de bedrijven hebben gebruik gemaakt van interne saldering. Dit houdt in dat met verdergaande emissiearme technieken op één stal de achterwege blijvende ammoniakemissiereductie van de traditionele stal gecompenseerd mag worden. Per saldo moet het de totale emissiereductie gelijk zijn aan de reductie die met het Besluit huisvesting wordt beoogd.

Tabel 6.2. Huisvesting van de veestapel, emissiearm of niet (traditioneel) in de jaren 2008 en 2015.

	Huisvesting in 2008		Huisvesting 2015		Vergelijking 2015 t.o.v. 2008	
	traditioneel	emissiearm	traditioneel	emissiearm	traditioneel	emissiearm
Varkenshouderij	63.941	143.164	25.777	218.618	-38.164	75.454
Pluimveehouderij	759.766	1.073.527	237.480	1.675.714	-522.286	602.187
Melkveehouderij	?	?	8.713	1.996	-	-

6.1.3 Geuremissie van de veehouderij

In de periode 2008 tot 2015 is de geuremissie van alle veehouderijen toegenomen, zie figuur 6.1). De toename bedraagt ruim 105 duizend odour units.

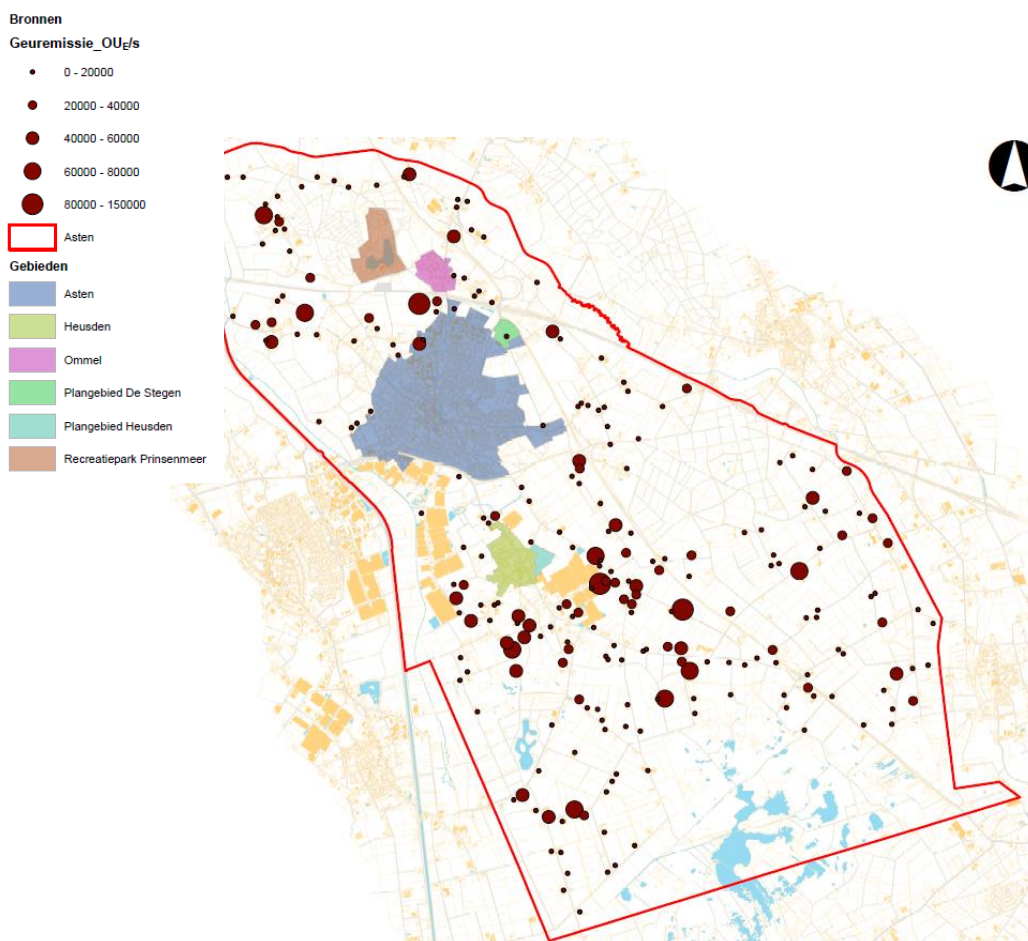
De toename van de geuremissies is het gevolg van de bedrijfsontwikkeling in de intensieve veehouderij sinds 2008: minder bedrijven, maar met een grotere omvang.

Figuur 6.2 geeft de omvang van de intensieve veehouderijen weer uitgedrukt in odour units. De figuur laat zien dat de grotere intensieve veehouderijen zich vooral bevinden in het buitengebied bij Heusden.

Figuur 6.1. Geuremissie van alle veehouderijen in de gemeente Asten in 2008 en 2015

Geurkaart 6.1: omvang van de intensieve veehouderijen in 2015 uitgedrukt in odour units

6.2 Gevolgen voor het woon- en leefklimaat

De ontwikkeling van de veehouderij van 2008 tot 2015 heeft zijn doorwerking op het woon- en leefklimaat. Het betreft de (gemiddelde) achtergrondbelasting en achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten (aantal woningen per geurklasse; zie paragraaf 4.4).

6.2.1 Achtergrond geurbelasting in 2008 en 2015

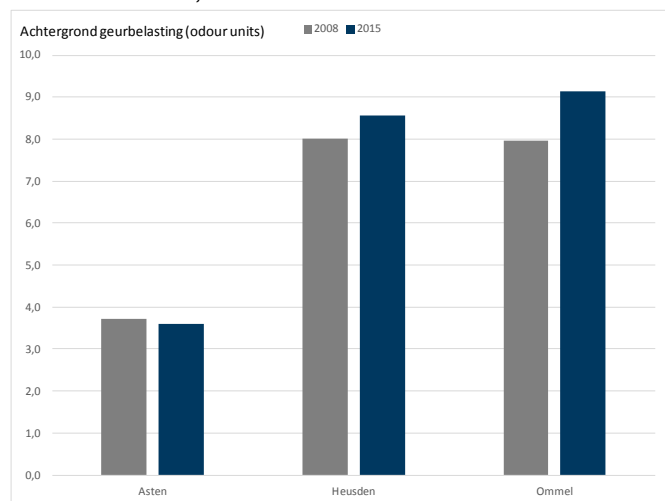
De geuremissies van alle veehouderijen samen veroorzaken de achtergrondbelasting. De gemiddelde achtergrond geurbelasting is in 2015 hoger dan in 2008, zowel op de woonkernen als in het land buitengebied; zie figuren 6.2 en 6.3.

Op de woonkern Asten is de geurbelasting iets afgenomen. Op de woonkernen Heusden en Asten daarentegen is de gemiddelde achtergrond geurbelasting toegenomen met respectievelijk 0,6 en 1,2 odour units.

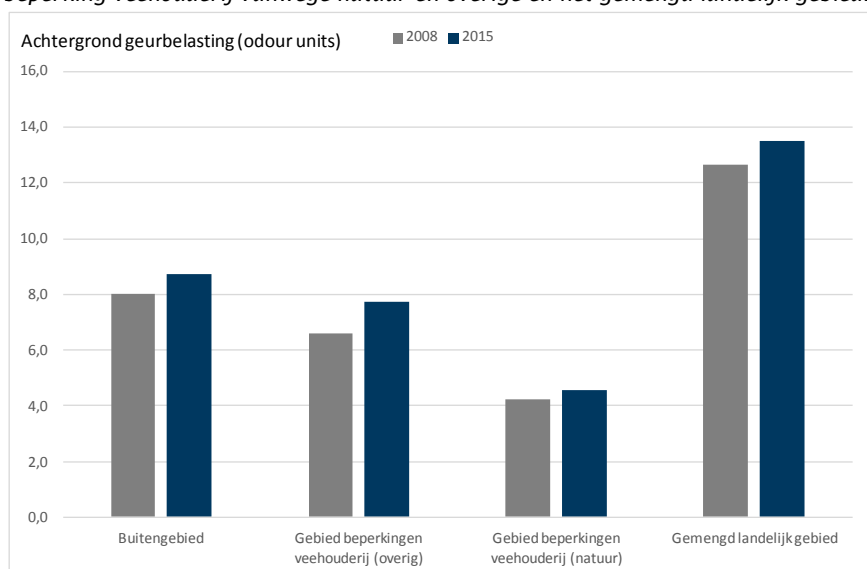
In het buitengebied neemt de gemiddelde geurbelasting met 0,7 odour units toe. De gemiddelde geurbelasting is in het gemengd landelijk gebied het hoogst. Daar is de achtergrond geurbelasting in 2015 bijna 1 odour unit hoger dan in 2008.

Ook in de gebieden met beperking voor de veehouderij is de achtergrond geurbelasting in 2015 hoger dan in 2008. Dat is opmerkelijk omdat in die gebieden sinds de reconstructie (2002) door het 'slot op de muur' geen uitbreiding van de veestapel meer mogelijk is (zie paragraaf 2.2.2). De toename van de achtergrond geurbelasting in de gebieden met beperkingen veehouderij is het gevolg van de toename van de emissies in het gemengd landelijk gebied, welke zich vanuit het gemengd landelijk gebied verspreid en doorwerkt tot in de gebieden met beperkingen veehouderij

Figuur 6.2. Gemiddelde achtergrond geurbelasting op de woonkernen Asten, Heusden en Ommel

Figuur 6.3. Achtergrond geurbelasting in het buitengebied in 2008 en 2015. Weergegeven is het gehele buitengebied van de gemeente en die in de gebieden beperking veehouderij vanwege natuur en overige en het gemengd landelijk gebied.

6.2.2 Achtergrond geurbelasting op geurgevoelige objecten (aantal per geurklasse).

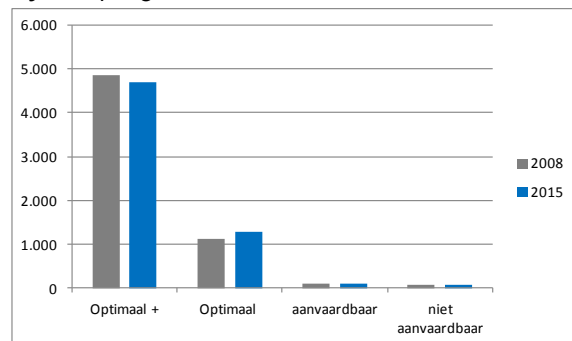
De achtergrond geurbelasting op geurgevoelige objecten (voornamelijk woningen) is berekend en ingedeeld in 4 geurklassen: optimaal+, optimaal, aanvaardbaar en niet-aanvaardbaar (zie paragraaf 4.4). In onderstaande figuren zijn de resultaten weergegeven.

In de periode 2008 tot 2015 is de geursituatie in de woonkern Asten niet wezenlijk veranderd. Het aantal woningen in de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar is nagenoeg gelijk gebleven. Deze woningen met een hoge geurbelasting bevinden zich aan de noordzijde van de woonkern Asten. In de nabijheid liggen 3 redelijk grote intensieve veehouderijen. Zie geurkaarten 2 en 3.

Opgemerkt moet worden dat de geurklasse niet aanvaardbaar zo'n 60 woningen bevat.

Er is in de woonkern Asten van 2008 tot 2015 wel een verschuiving opgetreden van de geurklasse optimaal+ naar optimaal (het betreft zo'n 180 woningen).

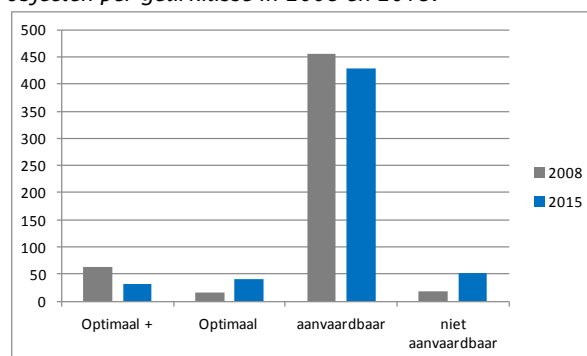
Figuur 6.4 Woonkern Asten, aantal geurgevoelige objecten per geurklasse in 2008 en 2015.

In de periode 2008 tot 2015 is de geursituatie in de woonkern Heusden verslechterd. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van de geurklassen optimaal+ ⇒ optimaal ⇒ aanvaardbaar ⇒ niet aanvaardbaar. De verschuiving van de ene naar de andere geurklasse heeft bij iedere stap betrekking op zo'n 30 tot 40 woningen.

Het aantal woningen in de geurklasse niet aanvaardbaar is toegenomen van 18 naar 53. Het grootste aantal woningen bevindt zich in de geurklasse aanvaardbaar (de aandachtklasse met een aannemelijke kans op geurhinder).

Figuur 6.5 Woonkern Heusden, aantal geurgevoelige objecten per geurklasse in 2008 en 2015.

De woningen met een hoge geurbelasting bevinden zich aan de zuidzijde van de woonkern Heusden, in de kernrandzone en het buitengebied. In de nabijheid liggen veel (grote) intensieve veehouderijen. Zie geurkaarten 2 en 3.

In de periode 2008 tot 2015 is de geursituatie in de woonkern Ommel verslechtert. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden, met name van de geurklasse optimaal ⇒ aanvaardbaar. De verschuiving van de ene naar de andere geurklasse heeft betrekking op zo'n 78 woningen. Het aantal woningen de geurklasse aanvaardbaar is verdubbeld.

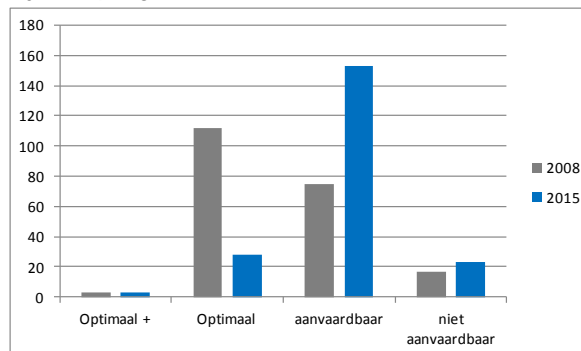
Het aantal woningen in de geurklasse niet-aanvaardbaar is toegenomen van 17 naar 23. In 2015 bevindt het grootste aantal woningen (153) zich in de geurklasse aanvaardbaar (de aandachtklasse met een aannemelijke kans op geurhinder).

De woningen met een hoge geurbelasting bevinden zich aan de zuidzijde van de woonkern Ommel. In de nabijheid liggen 2 redelijk grote intensieve veehouderijen welke ook de locaties met hoge geurbelasting op de woonkern Asten bepalen. Zie geurkaarten 2 en 3.

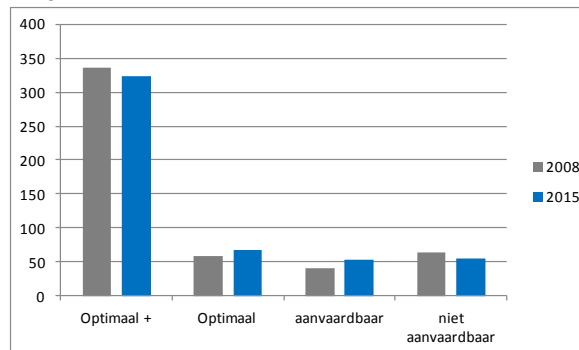
In de periode 2008 tot 2015 is de geursituatie in het buitengebied per saldo enigszins verbeterd.

Belangrijk is dat het aantal woningen in de geurklasse niet-aanvaardbaar is afgenomen (van 64 naar 54 stuks; 10 woningen verschoven van geurklasse niet-aanvaardbaar ⇒ aanvaardbaar). Tegelijk heeft een verschuiving van de geurklasse optimaal+ ⇒ optimaal ⇒ aanvaardbaar. De verschuiving van de ene naar de andere geurklasse heeft betrekking op zo'n 10 tot 12 woningen.

Figuur 6.6 Woonkern Ommel, aantal geurgevoelige objecten per geurklasse in 2008 en 2015.

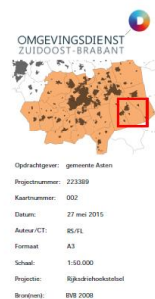
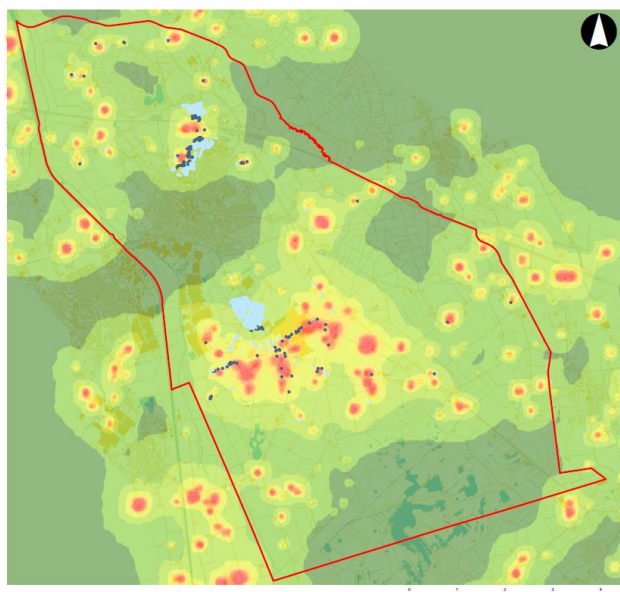
Figuur 6.7 Buitengebied, aantal geurgevoelige objecten per geurklasse in 2008 en 2015.

6.2.3 Visualisatie woon- en leefklimaat op geurkaarten 2 en 3

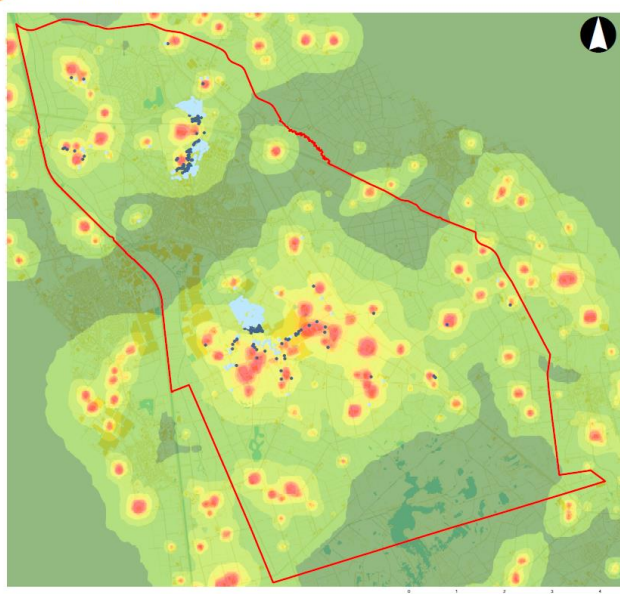
Geurkaart 6.2. Weergave van het woon- en leefklimaat in 2008: gekleurde contouren met de achtergrond geurbelasting en aantal woningen in de geurklassen aanvaardbaar (blauwe stippen) en niet-aanvaardbaar (donker blauwe stippen).

Kaart 2: Achtergrondbelasting 2008
Gemeente Asten

Geurkaart 6.3. Weergave van het woon- en leefklimaat in 2008: gekleurde contouren met de achtergrond geurbelasting en aantal woningen in de geurklassen aanvaardbaar (blauwe stippen) en niet-aanvaardbaar (donker blauwe stippen).

Kaart 3: Achtergrondbelasting 2015
Gemeente Asten

7 Resultaten gebiedsvisie: toekomstscenario's met andere geurnormen

In deze geurgebiedsvisie zijn de effecten bepaald van zes toekomstscenario's: de huidige set geurnormen en vijf sets met andere geurnormen (zie tabel 7.1 en paragraaf 4.3.1).

Iedere set met geurnormen is doorgerekend met de uitgangspunten zoals beschreven in paragraaf 4.3.2. In de toekomstscenario's is rekening gehouden met de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen: de ontwikkelaars, de standstil bedrijven en de stoppende bedrijven.

De ontwikkelaars zijn de intensieve veehouderijen met meer dan 30% ruimte op het bouwblok. Aangenomen is dat deze ruimte ook benutten voor het bouwen van een nieuwe stal voor het uitbreiden van de omvang van de veestapel (zover de geurnormen dit toelaten). In paragraaf 4.3.2 is beschreven dat 46 intensieve veehouderijen betreft. Een toename of afname van de geuremissie en -belasting is het gevolg van de aangenomen ontwikkeling op deze 46 bedrijven.

Omdat uitgegaan wordt van het 'opvullen' van de beschikbare ruimte op het bouwblok (zover de geurnormen dit toelaten), worden de toekomstscenario's ook wel worstcase scenario's genoemd. Het is niet de bedoeling van de geurgebiedsvisie om het slechtst denkbare scenario te schetsen. De toekomstscenario's zijn bedoeld om de **potentiële knelpunten** in beeld brengen van en **locaties waar mogelijk een verbetering van de geursituatie kan optreden**. Op basis van deze informatie wordt inzichtelijk of en waar andere geurnormen van belang kunnen zijn.

Tabel 7.1. Toekomstscenario met zes sets van geurnormen

Naam normenset	Geurnorm odour units (ou _E /m ³)		Toelichting
	Bebouwde kom	Buitengebied	
N 3-14	3	14	De huidige geurnormen (wettelijke standaard, de gemeente Asten heeft geen geurverordening).
N 2-10	2	10	Vijf sets met andere geurnormen.
N 1-10	1	10	Aanscherpen t.o.v. de huidige geurnormen voor de bebouwde kom en in het buitengebied. Normen zijn stapsgewijs scherper gekozen om het effect te bepalen en na te gaan of een emissiestandstil wordt bereikt
N 1-8	1	8	
N 2-7	2	7	
N 0,5-5	0,5	5	

7.1 Effect van geurnormen op de veehouderij

7.1.1 Effect op de ontwikkelingsmogelijkheden

In figuur 7.1 is te zien dat er 79 zijn intensieve veehouderijen zijn met bouwblokruimte, waarvan 33 met minder dan 30%. Zie ook paragraaf 4.3.2.

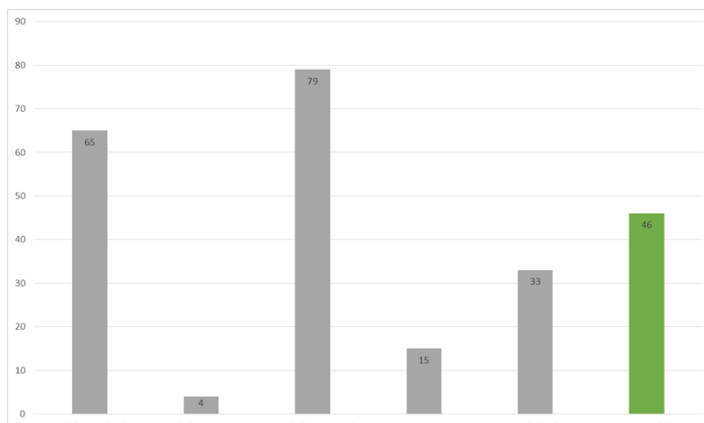
De 46 intensieve veehouderijen met meer dan 30% ruimte op het bouwblok kunnen nog een nieuwe stal (of meerdere) bouwen en hun ruimte op het bouwblok geheel opvullen, zover de geurnorm dat toelaat.

Deze 46 veehouderijen kunnen nog uitbreiden in aantallen dieren, afhankelijk van de geurnorm kan ook de geuremissie van het bedrijf toenemen. In het geval dat de geurnorm wordt overschreden is de 50% regeling³³ van de Wet geurhinder en veehouderij van toepassing en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage³⁴ aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting.

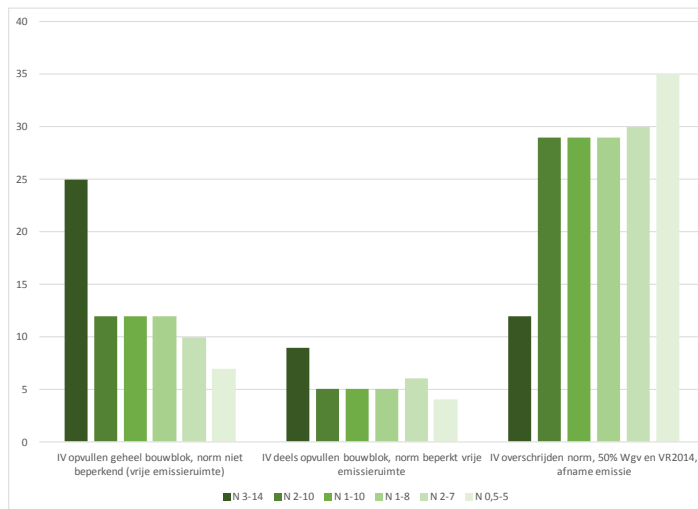
In figuur 7.2 is het effect weergegeven van de zes sets met geurnormen op de ontwikkelaars weergegeven. Het blijkt dat naarmate de geurnormen scherper zijn:

- het aantal intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte afneemt;
- het aantal intensieve veehouderijen dat het bouwblok niet geheel kan opvullen vanwege beperkingen door de geurnorm vrijwel gelijk is in de toekomstscenario's, maar wel hoger is onder de normenset N3-14 en lager bij de normenset N0,5-5;
- het aantal intensieve veehouderijen dat de geurnormen overschrijdt (rechter deel van de figuur 7.2) een toeneemt aanscherpen van de normen van N 3-14 ⇒ N 2-10, vervolgens gelijk blijft en weer toeneemt bij aanscherpen van de normen van naar N 2-7 ⇒ N 0,5-5. Dit laatste komt doordat pas bij de normen N 2-7 en N 0,5-5 de geurnormen zodanig scherp zijn dat extra veehouderijen deze

Figuur 7.1. Aantal intensieve veehouderij waarvoor een standstil is aangenomen, stoppende bedrijven en ontwikkelaars (groene kolom).

Figuur 7.2. Effect geurnormen op de 46 ontwikkelaars.

³³ De 50% regeling is van toepassing in gevallen dat de geurbelasting van de veehouderij hoger is dan de geurnorm. Zodra het bedrijf gaat ontwikkelen – een nieuwe stal bouwen voor het houden van meer dieren – dan is de 50% regeling van toepassing. Dit kan alleen door het toepassen van emissiearme systemen zoals luchtwassers. De 50% regeling van de Wgv werkt dan als volgt: 50% van de emissiereductie die wordt behaald door het toepassen van emissiearme systemen mag benut worden voor het houden van meer dieren en de andere 50% wordt benut om de geuremissie van het bedrijf te verlagen. Dit resulteert in een lagere bedrijfsemissie en dien ten gevolge een lager geurbelasting (NB. Aan de geurnorm hoeft niet voldaan te worden. De geurbelasting komt uit op een niveau tussen de huidige geurbelasting en de norm).

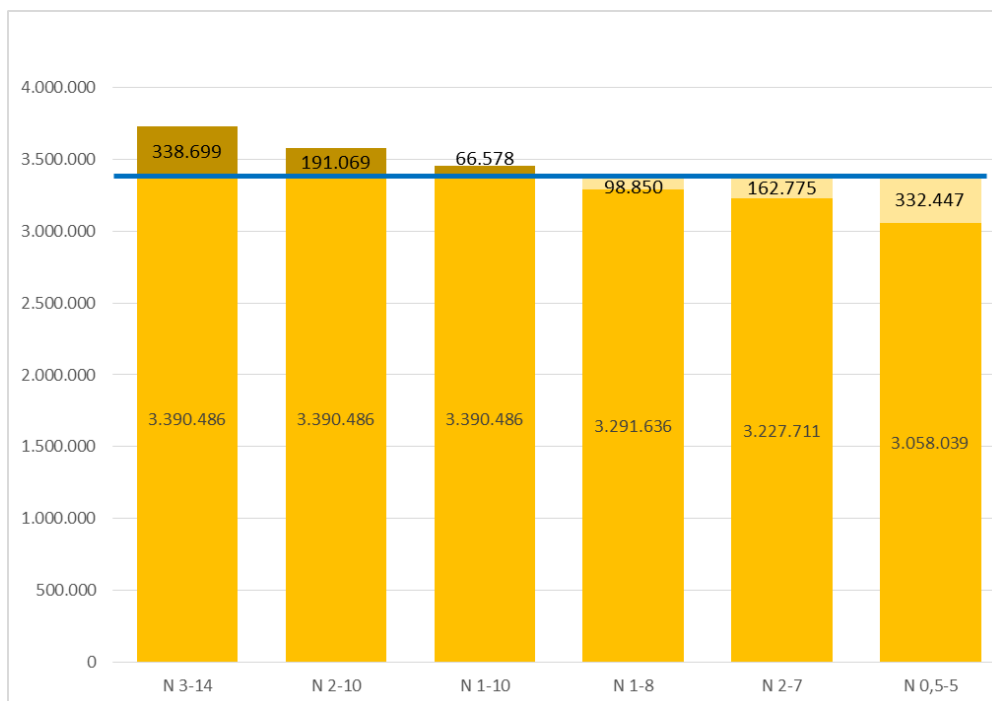
³⁴ In het geval dat de achtergrondbelasting hoger is geurnormen uit de Verordening ruimte, kan de uitbreiding / bouw van een nieuwe stal worden toegestaan indien het bedrijf zijn bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting wegneemt (proportionele bijdrage van een veehouderij aan de afname van een overbelasting).

overschrijden. De normensets N 1-8 en N1-10 leiden niet tot extra overschrijders ten opzichte van de normenset N 2-10.

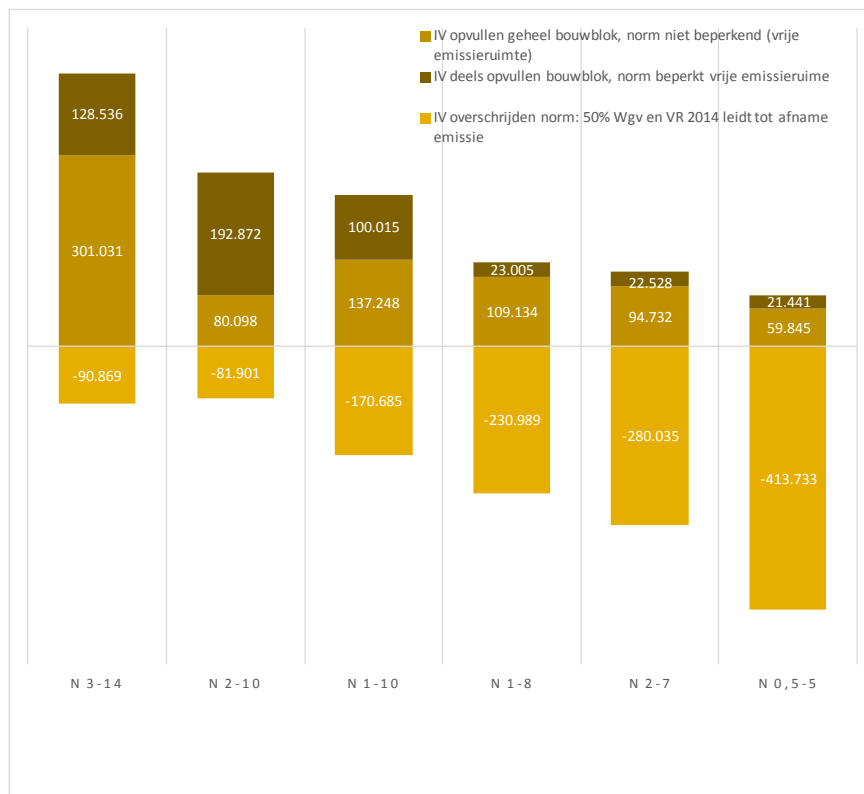
7.1.2 Effect op de totale geuremissie

Het effect op de totale geuremissie van de intensieve veehouderijen in Asten is weergegeven in figuur 7.3. Daaruit blijkt dat:

- bij de eerste drie normensets (N 3-14, N 2-10, N 1-10) een toename van de geuremissies mogelijk is en dat de mogelijke toename de geuremissies wordt beperkt naarmate de normen lager zijn;
 - bij de geurnormenset N 3-14 de geuremissie ten opzichte van 2015 met 338.699 odour units kan toenemen (10 %);
 - bij de geurnormenset N 2-10 de geuremissie ten opzichte van 2015 met 191.069 odour units kan toenemen (5,6 %);
 - bij de geurnormenset N 1-10 de geuremissie ten opzichte van 2015 met 338.699 odour units kan toenemen (2 %);
- bij de laatste drie normensets (N 1-8, N 2-7, N 0,5-5) een afname van de geuremissie mogelijk is en dat de afname groter is naarmate de geurnormen lager zijn;
 - bij de geurnormenset N 1-8 de geuremissie ten opzichte van 2015 met 98.850 odour units kan afnemen (3 %);
 - bij de geurnormenset N 2-7 de geuremissie ten opzichte van 2015 met 162.775 odour units kan afnemen (5 %);
 - bij de geurnormenset N 0,5-5 de geuremissie ten opzichte van 2015 met 332.447 odour units kan afnemen (11 %)

Figuur 7.3. Geuremissies veehouderijen, mogelijke toename of afname bij de verschillende normensets. De blauwe lijn in de figuur geeft het niveau van de geuremissies in 2015 weer.

Figuur 7.4. Effect geurnormen op de emissie op bedrijfsniveau: toename en afname van de geuremissies op verschillende bedrijven (bedrijven met vrije emissieruimte, bedrijven waar het bouwblok beperkend is voor de emissies en bedrijven waar de geurnormen beperkend zijn).

7.1.3 Effect op de geuremissie op bedrijfsniveau

De hiervoor besproken mogelijke toename van de totale geuremissie is het saldo van toename en afname op bedrijfsniveau. De figuur 7.4 laat zien dat:

- er bedrijven zijn met een toename en bedrijven met een afname van geuremissies;
- scherpere normen de vrije emissieruimte beperken;
- scherpere normen leiden tot een groter effect van de 50% regeling van de Wgv en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 om een proportionele bijdrage te leveren aan de afname van de overbelasting door de achtergrondbelasting. Dit wil zeggen dat de bedrijfsemissies van normoverschrijders afnemen naarmate de geurnormen scherper zijn (in vergelijking met soepele normen, is bij scherpere normen de overschrijding in aantallen odour units hoger en is dus de reductie die kan worden bereikt groter).

Toelichting bij de figuur 7.4.

- Onder de normenset N 3-14:
 - zijn er 25 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte. Deze bedrijven kunnen het gehele bouwblok opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 25 bedrijven met 301.031 odour units toenemen.
 - zijn er 9 intensieve veehouderijen die het bouwblok slechts voor een deel kunnen opvullen en doordat de geurnorm beperkend is. Deze bedrijven kunnen het bouwblok dus niet geheel, maar deels opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. De geurnorm laat geheel opvullen niet toe niet toe. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 9 bedrijven met 128.536 odour units toenemen.
 - zijn er 12 intensieve veehouderijen die de geurnormen N 3-14 overschrijden. Bij het opvullen van het gehele bouwblok voor uitbreiding van de veestapel, is de 50% regeling van de Wgv en de en de regeling

uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting. In deze situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 25 bedrijven met 90.869 odour units afnemen.

- Onder de normenset 2-10:
 - zijn er 12 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte. Deze bedrijven kunnen het gehele bouwblok opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 12 bedrijven met 80.098 odour units toenemen.
 - zijn er 5 intensieve veehouderijen die het bouwblok slechts voor een deel kunnen opvullen en doordat de geurnorm beperkend is. Deze bedrijven kunnen het bouwblok dus niet geheel, maar deels opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. De geurnorm laat geheel opvullen niet toe niet toe. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 9 bedrijven met 192.872 odour units toenemen.
 - zijn er 29 intensieve veehouderijen die de geurnormen N 2-10 overschrijden. Bij het opvullen van het gehele bouwblok voor uitbreiding van de veestapel, is de 50% regeling van de Wgv en de en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting. In deze situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 29 bedrijven met 81.901 odour units afnemen.
- Onder de normenset N 1-10:
 - zijn er 12 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte. Deze bedrijven kunnen het gehele bouwblok opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 12 bedrijven met 137.248 odour units toenemen.
 - zijn er 5 intensieve veehouderijen die het bouwblok slechts voor een deel kunnen opvullen en doordat de geurnorm beperkend is. Deze bedrijven kunnen het bouwblok dus niet geheel, maar deels opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. De geurnorm laat geheel opvullen niet toe niet toe. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 5 bedrijven met 100.015 odour units toenemen.
 - zijn er 29 intensieve veehouderijen die de geurnormen N 1-10 overschrijden. Bij het opvullen van het gehele bouwblok voor uitbreiding van de veestapel, is de 50% regeling van de Wgv en de en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting. In deze situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 29 bedrijven met 170.685 odour units afnemen.
- Onder de normenset N 1-8:
 - zijn er 12 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte. Deze bedrijven kunnen het gehele bouwblok opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 12 bedrijven met 109.134 odour units toenemen.
 - zijn er 5 intensieve veehouderijen die het bouwblok slechts voor een deel kunnen opvullen en doordat de geurnorm beperkend is. Deze bedrijven kunnen het bouwblok dus niet geheel, maar deels opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. De geurnorm laat geheel opvullen niet toe niet toe. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 5 bedrijven met 23.005 odour units toenemen.
 - zijn er 29 intensieve veehouderijen die de geurnormen N 1-8 overschrijden. Bij het opvullen van het gehele bouwblok voor uitbreiding van de veestapel, is de 50% regeling van de Wgv en de en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting. In deze situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 29 bedrijven met 230.989 odour units afnemen.
- Onder de normenset N 2-7:
 - zijn er 10 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte. Deze bedrijven kunnen het gehele bouwblok opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 10 bedrijven met 94.732 odour units toenemen.
 - zijn er 6 intensieve veehouderijen die het bouwblok slechts voor een deel kunnen opvullen en doordat de geurnorm beperkend is. Deze bedrijven kunnen het bouwblok dus niet geheel, maar deels opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. De geurnorm laat geheel opvullen niet toe niet toe. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 5 bedrijven met 22.528 odour units toenemen.
 - zijn er 30 intensieve veehouderijen die de geurnormen N 2-7 overschrijden. Bij het opvullen van het gehele bouwblok voor uitbreiding van de veestapel, is de 50% regeling van de Wgv en de en de regeling uit de

Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting. In deze situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 12 bedrijven met 280.035 odour units afnemen.

- Onder de normenset N 0,5-5:
 - zijn er 7 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte. Deze bedrijven kunnen het gehele bouwblok opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 7 bedrijven met 59.845 odour units toenemen.
 - zijn er 4 intensieve veehouderijen die het bouwblok slechts voor een deel kunnen opvullen en doordat de geurnorm beperkend is. Deze bedrijven kunnen het bouwblok dus niet geheel, maar deels opvullen met stallen voor uitbreiding van de omvang van de veestapel. De geurnorm laat geheel opvullen niet toe niet toe. In die situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 4 bedrijven met 21.441 odour units toenemen.
 - zijn er 35 intensieve veehouderijen die de geurnormen N 0,5-5 overschrijden. Bij het opvullen van het gehele bouwblok voor uitbreiding van de veestapel, is de 50% regeling van de Wgv en de en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 dat een proportionele bijdrage aan de afname van een overbelasting van de achtergrondbelasting. In deze situatie kan de geuremissie als gevolg van deze 35 bedrijven met 413.733 odour units afnemen.

7.1.4 Emissie standstil

Uit de voorgaande paragrafen kan met betrekking tot emissie standstil het volgende worden opgemerkt.

- ❖ Gelet op de totale geuremissies van de veehouderijen (figuur 7.3), wordt een emissie standstil en mogelijk een afname van de emissie bereikt met de geurnormensets N1-8, N 2-7 en N 0,5-5.
- ❖ Gelet op de geuremissie op bedrijfsniveau wordt een emissiestandstil niet bereikt. Ook bij de scherpste normenset N 0,5-5 zijn er nog 11 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte, waarvan 4 bedrijven de vrije emissieruimte niet tot de geurnorm kunnen opvullen vanwege beperkte bouwblok ruimte om nieuwe stallen te bouwen (zie figuur 7.2 en 7.4).

De vrije emissieruimte bedraagt 81.286 odour units voor de 11 bedrijven gezamenlijk.

7.2 Effect van geurnormen op het woon- en leefklimaat

Het effect van geurnormen op de intensieve veehouderijen de geuremissie heeft zijn doorwerking op het woon- en leefklimaat. Om dit inzichtelijk te maken worden effect besproken op:

- de (gemiddelde) achtergrondbelasting; en
- de achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten c.q. het aantal woningen per geurklasse; zie paragraaf 4.5).

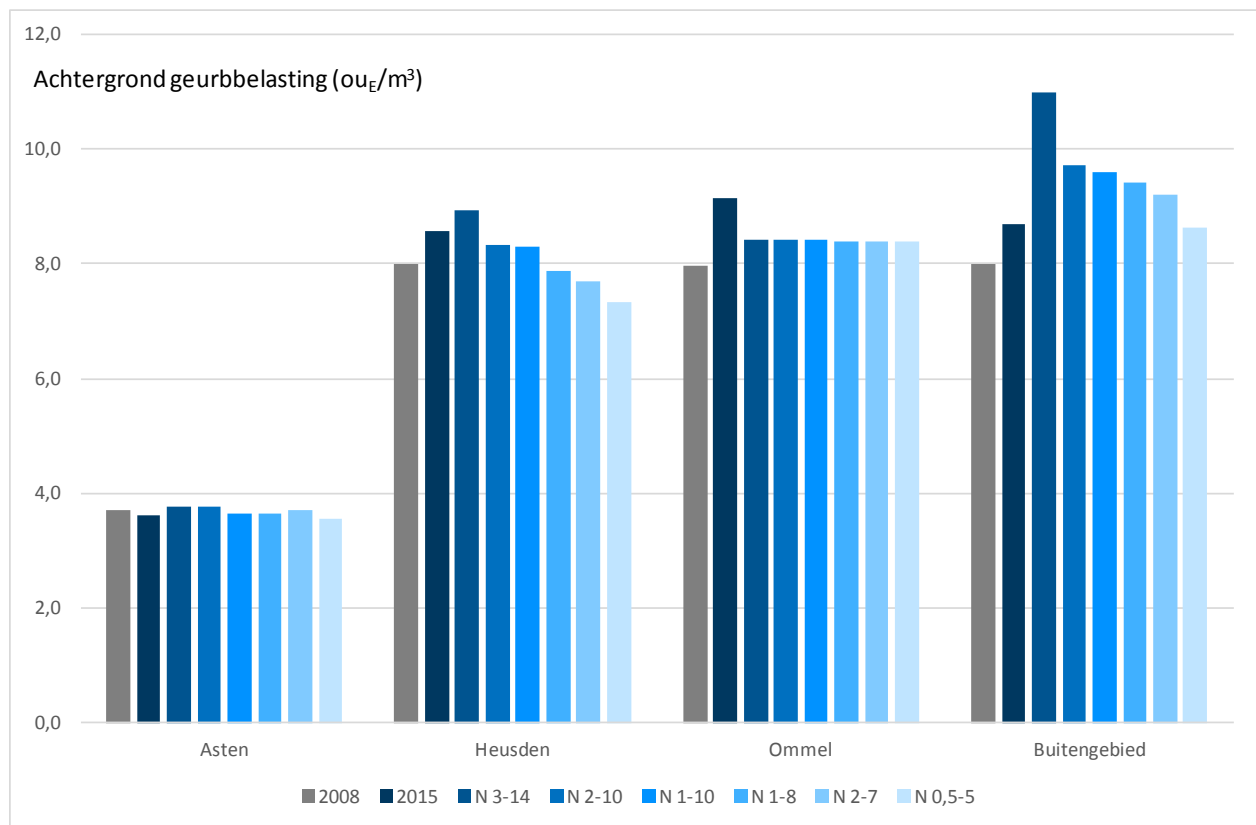
7.2.1 Het effect op de achtergrond geurbelasting

In figuur 7.5 en tabel 7.2 is het effect van geurnormen op de achtergrond geurbelasting weergegeven. Het betreft het gemiddelde op de woonkernen Asten, Heusden en Ommel en het gemiddelde in het buitengebied.

Het volgende blijkt.

- De geurnormen hebben nauwelijks effect op de gemiddelde achtergrondbelasting op de woonkern *Asten*. De achtergrondbelasting is gemiddeld 3,6 tot 3,8 odour units. Dit wordt gekwalificeerd als een goed woon- en leefklimaat (zie tabel 4.2, paragraaf 4.4.2);
- De huidige geurnormen (N 3-14) hebben enig effect, namelijk een mogelijk afname van de gemiddelde achtergrondbelasting op de woonkern *Ommel* ten opzichte van 2015. Scherpere geurnormen leiden niet tot verdere verlaging van de gemiddelde achtergrondbelasting. De achtergrondbelasting is gemiddeld 8 tot 9 odour units. Dit wordt gekwalificeerd als een redelijk goed woon- en leefklimaat (zie tabel 4.2, paragraaf 4.4.2);
- De geurnormen effectief zijn voor de woonkern Heusden. De huidige geurnormen (N 3-14) kunnen nog leiden tot een toename van de achtergrondbelasting tot 8,9 odour units. Scherpere normen leiden tot een afname en een lager niveau van de achtergrond geurbelasting vergeleken met die in 2015. Afhankelijk van de geurnormenset bedraagt de achtergrond geurbelasting gemiddeld 8,9 tot 7,3 odour units. Dit wordt gekwalificeerd als een redelijk goed woon- en leefklimaat ((zie tabel 4.2, paragraaf 4.4.2);
- In het buitengebied kan de achtergrond geurbelasting - ongeacht de geurnormen - toenemen. De geurnormen zijn zoverre effectief dat zij de toename kunnen beperken. De huidige geurnormen (N 3-14) kunnen leiden tot een forse toename van de achtergrondbelasting tot 11,0 odour units. Scherpere normen leiden tot een afname en een lager niveau van de achtergrond geurbelasting, waarbij met de geurnormenset N 0,5-5 bijna het geurniveau van kan worden 2015 bereikt. Afhankelijk van de geurnormenset bedraagt de achtergrond geurbelasting gemiddeld 11 tot 8,6 odour units. Dit wordt gekwalificeerd als een redelijk goed woon- en leefklimaat (zie tabel 4.2, paragraaf 4.4.2);

Opgemerkt moet worden dat de geurnormen effect sorteren in Heusden en in zekere mate ook het buitengebied. Dit laatste betreft het buitengebied van Heusden. In die omgeving bevinden zich de meeste intensieve veehouderijen en leiden scherpere normensets ook tot beperking van de toename, dan wel een afname van de geuremissie zoals deze in paragraaf 7.1.3 wordt beschreven. Dit wordt ook geïllustreerd op de geurkaarten met de emissies van de veehouderijen (separaat bijgevoegde geurkaarten). Zie ook paragraaf 7.1.3.

Figuur 7.5. gemiddelde achtergrond geurbelasting op de woonkernen en in het buitengebied

Tabel 7.1. Gemiddelde achtergrond geurbelasting op de woonkernen en in het buitengebied

Gemiddelde achtergrondbelasting	2008	2015	N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Asten	3,7	3,6	3,8	3,8	3,6	3,6	3,7	3,6
Heusden	8,0	8,6	8,9	8,3	8,3	7,9	7,7	7,3
Ommel	8,0	9,2	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4
Buitengebied	8,0	8,7	11,0	9,7	9,6	9,4	9,2	8,6

7.2.2 Het effect van geurnormen op de geurgevoelige objecten: aantal woningen per geurklasse

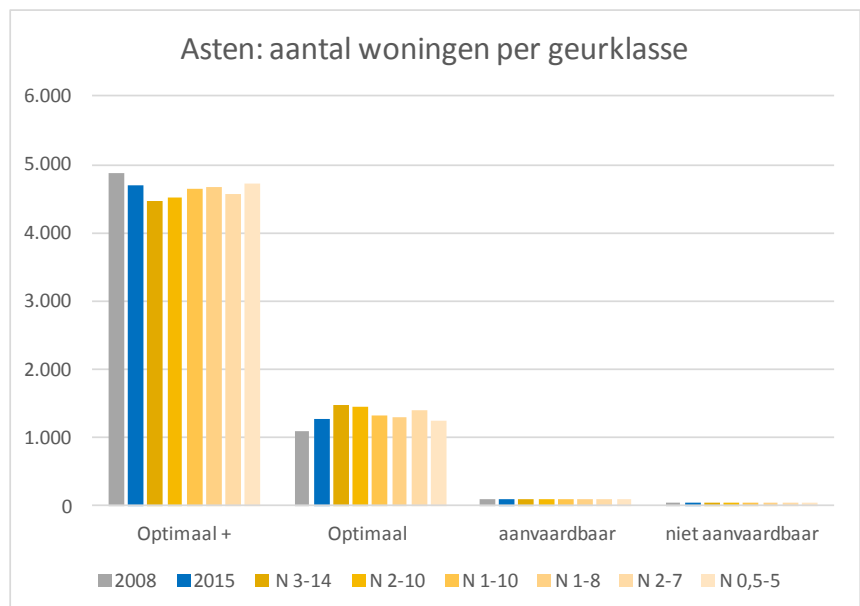
In de voorgaande paragraaf is de gemiddelde achtergrondbelasting behandeld, gemiddeld over een woonkern of over het buitengebied. Het gemiddelde geeft een globaal beeld van de geursituatie, maar de hogere en lagere waarden worden weggemiddeld. In het buitengebied komen bijvoorbeeld gebieden voor met nauwelijks veehouderijen (zie groene gebieden op de geurkaart 6,2 en 6.3 en de separaat bijgevoegde geurkaarten). Woningen dichtbij veehouderijen hebben vaak te maken met een hogere geurbelasting dan gemiddeld. Veehouderijen nabij woonkernen geven in dat deel van de woonkern een hoger dan gemiddelde belasting. Met name de hogere waarden zijn van belang in verband met de kans op geurhinder en de beoordeling van het woon- en leefklimaat.

Zoals beschreven paragraaf 4.5 is de geurbelasting op voor geur gevoelige objecten bepaald en ingedeeld in vier geurklassen: optimaal+, optimaal, aanvaardbaar en niet-aanvaardbaar. In deze paragraaf worden de resultaten besproken, het effect van de geurnormen op het aantal woningen per geurklasse.

Woonkern Asten

Het effect van de geurnormen op de woonkern Asten beperkt zich tot verschuivingen tussen de geurklassen optimaal+ en optimaal, de klassen die worden gekwalificeerd als (zeer) goed woon- en leefklimaat.

- Onder de huidige geurnormen (N 3-14) kan het aantal woningen in de geurklasse optimaal+ afnemen met 200 stuks, welke in de geurklasse optimaal er bij komen.
- Naarmate de geurnormen (vanaf N 2-10) scherper zijn, neemt het aantal woningen in de geurklasse optimaal+ toe en evenredig af in de geurklasse optimaal.
- Bij de geurnormen N 0,5-5 is het aantal woningen in de geurklasse optimaal+ groter dan in 2015.
- Rond de 100 woningen bevinden zich in de geurklasse aanvaardbaar, ongeacht de geurnormen.
- Rond de 60 woningen bevinden zich in de geurklasse niet-aanvaardbaar, ongeacht de geurnormen.
- Op de geurkaarten met de achtergrond geurbelasting (separaat bijgevoegd) is te zien dat de woningen in de geurklasse aanvaardbaar en niet-aanvaardbaar zich bevinden aan de noordrand van de woonkern. In de nabijheid is een cluster van drie intensieve veehouderijen gelegen. Zie ook geurkaart 6.1 in paragraaf 6.1.3)

Tabel 7.2. Achtergrond geurbelasting op woningen in de woonkern Asten, ingedeeld in geurklassen.

Effecten op het woon- en leefklimaat: aantal woningen per geurklasse									
	Geurklasse	2008	2015	Toekomstscenario sets geurnormen					
				N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Woonkern Asten	Optimaal +	4.865	4684	4478	4505	4654	4661	4558	4720
	Optimaal	1.107	1284	1490	1462	1316	1309	1411	1251
	aanvaardbaar	97	102	102	104	101	101	102	101
	niet aanvaardbaar	61	60	60	59	59	59	59	58

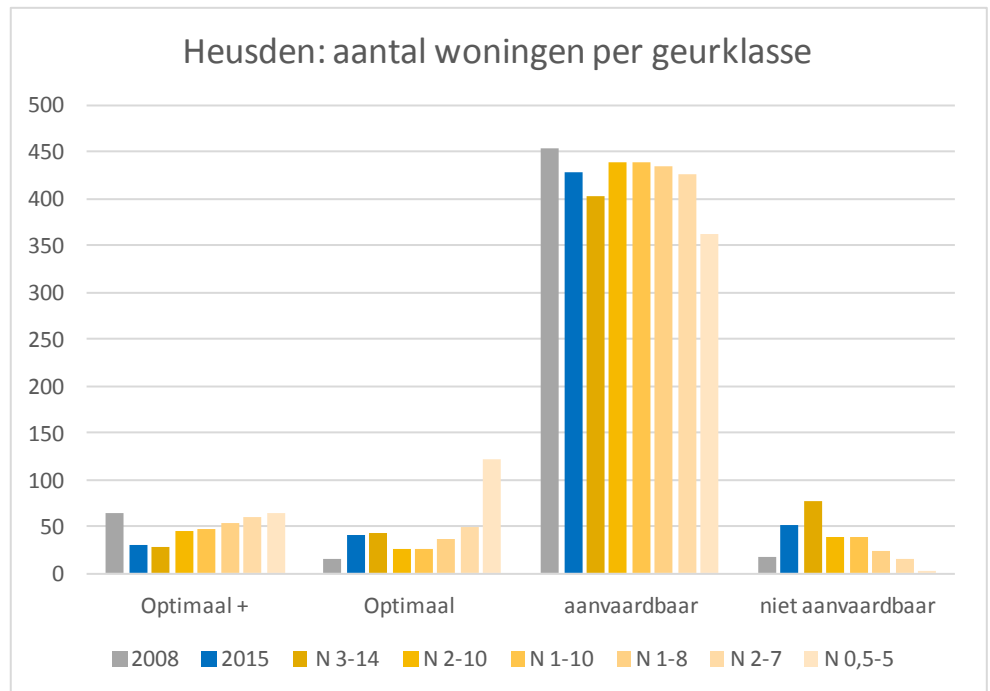
De beide geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar voldoen niet aan de aan de GGD normen voor de achtergrond geurbelasting. Deze zouden beiden *niet aanvaardbaar* zijn, dus overbelast zijn (zie paragraaf 4.4.3. en 4.5.2). Bovenstaande tabel laat zien dat de bij elkaar opgeteld het aantal woningen in de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar rond de 160 stuks. De sets met geurnormen hebben geen effect op dit aantal.

Woonkern Heusden

Het effect van de geurnormen op de woonkern Heusden betreft vooral de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar, klassen die worden gekwalificeerd redelijk goed, matig tot slecht woon- en leefklimaat.

- Onder de huidige geurnormen (N 3-14) kan het aantal woningen in de geurklasse niet aanvaardbaar met 24 stuks toenemen ten opzichte van 2015 tot een totaal van 77

- Naarmate de geurnormen (vanaf N 2-10) scherper zijn, neemt het aantal woningen in de geurklasse niet-aanvaardbaar af en is minder dan in 2015. Bij de geurnormen N 2-7 kan het aantal woningen in de geurklasse niet-aanvaardbaar verminderen tot 15 stuks (onder aantal van 18 woningen in 2008). Bij de geurnormen N 0,5-5 zijn er slechts 3 woningen met een niet-aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

- Naarmate de geurnormen scherper zijn, kan het aantal woningen in de geurklasse aanvaardbaar afnemen. Er vindt een verschuiving plaats van niet-aanvaardbaar ⇒ aanvaardbaar ⇒ optimaal.
- Naarmate de geurnormen scherper zijn, kan het aantal woningen in de geurklassen optimaal en optimaal+ toenemen.

Tabel 7.3. Achtergrond geurbelasting op woningen in de woonkern Asten, ingedeeld in geurklassen.

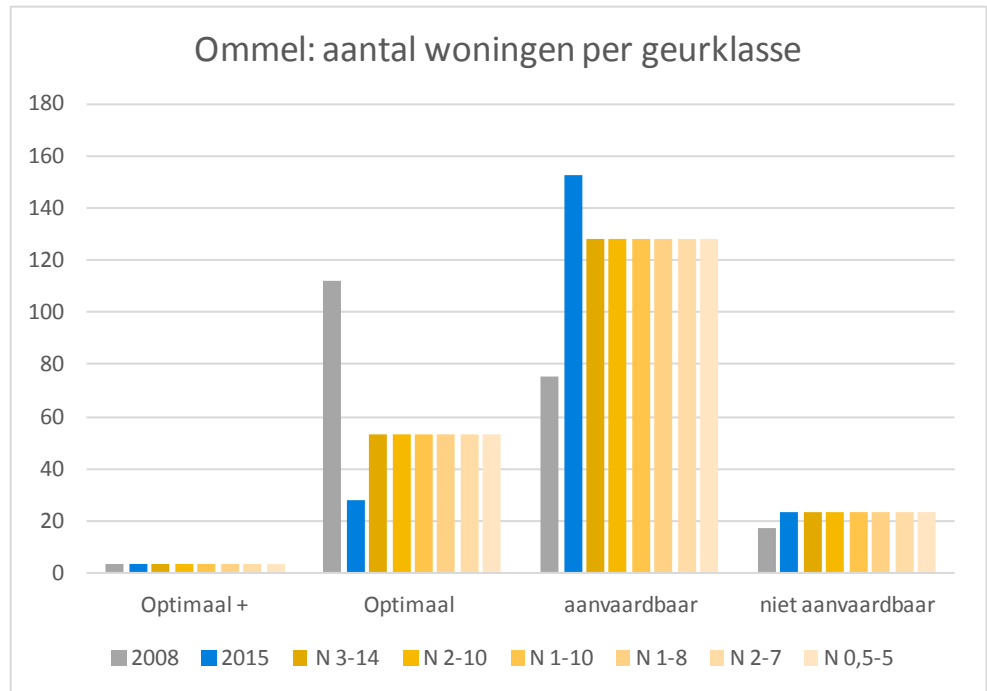
Effecten op het woon- en leefklimaat: aantal woningen per geurklasse									
	Geurklasse	2008	2015	Toekomstscenario sets geurnormen					
				N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Woonkern Heusden	Optimaal +	64	31	29	46	47	55	60	64
	Optimaal	16	41	43	27	27	38	51	123
	aanvaardbaar	455	428	404	440	439	435	427	363
	niet aanvaardbaar	18	53	77	40	40	25	15	3

De beide geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar voldoen niet aan de aan de GGD normen voor de achtergrond geurbelasting. Deze zouden beiden *niet aanvaardbaar* zijn, dus overbelast zijn (zie paragraaf 4.4.3. en 4.5.2). Bovenstaande tabel laat zien dat de beide geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar bij elkaar opgeteld rond de 480 is in 2015 evenals bij de sets geurnormen N 3-14, N 2-10 en N 1-10. Bij de sets met geurnormen N 1-8, N 2-7 en N 0,5 -5 wordt het aantal geleidelijk lager (respectievelijk 470, 442 en 366 woningen in de geurklassen aanvaardbaar plus niet aanvaardbaar).

Woonkern Ommel

Het effect van de geurnormen op de woonkern Ommel is beperkt. Het betreft vooral de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar, klassen die worden gekwalificeerd redelijk goed, matig tot slecht woon- en leefklimaat.

- Drie woningen bevinden zich in de geurklasse optimaal+, ongeacht de geurnormen.
- Ten opzichte van 2015 kan het aantal woningen in de geurklasse optimaal toenemen tot 53 stuks, ongeacht de geurnormen.
- Ten opzichte van 2015 kan het aantal woningen in de geurklasse aanvaardbaar afnemen van 153 tot 78 stuks, ongeacht de geurnormen.
- Er vindt dus een verschuiving plaats van woningen in de geurklasse aanvaardbaar ⇒ optimaal
- Rond de 23 woningen bevinden zich in de geurklasse optimaal+, ongeacht de geurnormen.

Tabel 7.4. Achtergrond geurbelasting op woningen in de woonkern Ommel, ingedeeld in geurklassen.

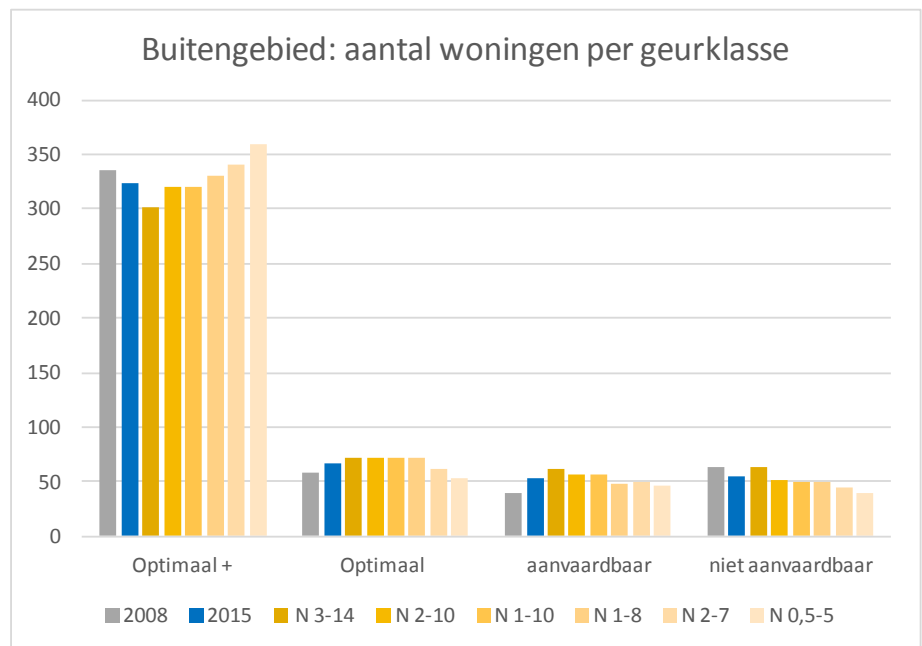
Effecten op het woon- en leefklimaat: aantal woningen per geurklasse									
	Geurklasse	2008	2015	Toekomstscenario sets geurnormen					
				N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Woonkern Ommel	Optimaal +	3	3	3	3	3	3	3	3
	Optimaal	112	28	53	53	53	53	53	53
	aanvaardbaar	75	153	128	128	128	128	128	128
	niet aanvaardbaar	17	23	23	23	23	23	23	23

De beide geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar voldoen niet aan de aan de GGD normen voor de achtergrond geurbelasting. Deze zouden beiden *niet aanvaardbaar* zijn, dus overbelast zijn (zie paragraaf 4.4.3. en 4.5.2). Bovenstaande tabel laat zien dat in 2015 bij elkaar opgeteld 176 woningen zich in de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar bevinden. Onder de sets met geurnormen en bij ontwikkeling van de veehouderij kan dit aantal afnemen tot 151. Scherpere geurnormen hebben geen effect op dit aantal.

Buitengebied

In het buitengebied hebben de meeste woningen (80%) een (zeer) goed woon- en leefklimaat. De achtergrond geurbelasting valt in de geurklassen optimaal+ en optimaal. Wat betreft het effect van geurnormen zijn vooral de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar van belang; dit zijn de klassen die worden gekwalificeerd, matig tot slecht woon- en leefklimaat.

- Onder de huidige geurnormen (N 3-14) kan het aantal woningen in de geurklasse niet aanvaardbaar met 12 stuks toenemen ten opzichte van 2015 tot een totaal van 64 (NB. Dit komt overeen met het aantal in 2008)

- Naarmate de geurnormen (vanaf N 2-10) scherper zijn, neemt het aantal woningen in de geurklasse niet-aanvaardbaar af en is minder dan in 2015. Bij de geurnormen N 0,5-5 zijn er mogelijk nog 40 woningen met een niet-aanvaardbaar woon- en leefklimaat.
- Naarmate de geurnormen (vanaf N 2-10) scherper zijn, neemt het aantal woningen in de geurklasse aanvaardbaar af en is minder dan in 2015 (vanaf N 1-8).
- Naarmate de geurnormen scherper zijn, vindt een verschuiving plaats van niet-aanvaardbaar ⇒ aanvaardbaar ⇒ optimaal ⇒ optimaal+.
- Naarmate de geurnormen scherper zijn, kan het aantal woningen in de geurklasse en optimaal+ toenemen.

Tabel 7.5. Achtergrond geurbelasting op woningen in het buitengebied, ingedeeld in geurklassen.

Effecten op het woon- en leefklimaat: aantal woningen per geurklasse									
	Geurklasse	2008	2015	Toekomstscenario sets geurnormen					
				N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Buitengebied	Optimaal +	336	324	302	320	320	330	341	359
	Optimaal	58	67	71	71	72	71	62	53
	aanvaardbaar	40	53	61	56	56	48	50	46
	niet aanvaardbaar	64	54	64	51	50	49	45	40

De beide geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar voldoen niet aan de aan de GGD normen voor de achtergrond geurbelasting. Deze zouden beiden *niet aanvaardbaar* zijn, dus overbelast zijn (zie paragraaf 4.4.3. en 4.5.2). Bovenstaande tabel laat zien dat in 2015 bij elkaar opgeteld het aantal woningen in de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar 107 is. Onder de huidige geurnormen N 3-14 kan dit nog toenemen tot 125. Bij de sets geurnormen N 2-10 en N 1-10 kan het aantal op het huidige niveau blijven (rond 107 woningen). Bij de sets met geurnormen N 1-8, N 2-7 en N 0,5 -5 wordt het aantal geleidelijk lager (respectievelijk 97, 95 en 86 woningen in de geurklassen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar).

8 Resultaten gebiedsvisie andere afstanden melkveehouderij

Conform de in paragraaf 4.4 beschreven methode zijn de afstanden bepaald voor de varianten met andere emissiewaarden en geurbelasting / -norm. De resultaten zijn in onderstaande paragrafen in grafieken en tabellen weergegeven.

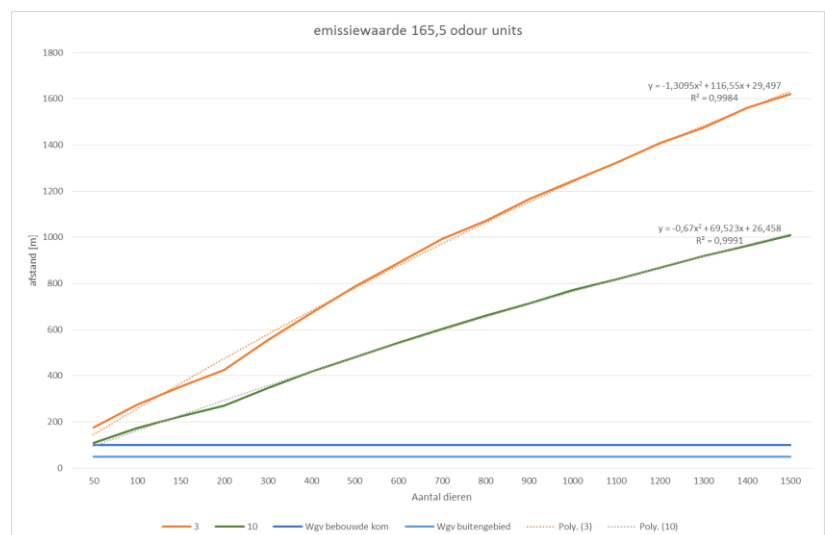
8.1.1 Andere afstanden bij emissiewaarde 165,5 odour units (traditionele ligboxenstal)

In onderstaande tabel en grafiek zijn de andere afstanden gegeven voor het hanteren van een emissiewaarde van 165,5 odour units per volwassen melkkoe welke is gehuisvest in een traditionele ligboxenstal. De lijnen in de grafiek betreffen het aantal dieren en de afstand:

- De oranje lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 3 odour units (bijv. te hanteren voor de bebouwde kom).
- De oranje lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 10 odour units (bijv. te hanteren voor het buitengebied).
- De donkerblauwe lijn betreft de vaste afstand van 100 meter uit de Wgv voor de bebouwde kom.
- De lichtblauwe lijn betreft de vaste afstand van 50 meter uit de Wgv voor het buitengebied.

NB. De formule bij de oranje en groen lijn is de rekenkundige relatie tussen het aantal dieren en de afstand, welke is herleid uit het verloop van de grafieklijn.

De waarden behorende bij de grafiek zijn opgenomen in de tabel.

Geur emissiewaarde	165,5	165,5	Wgv	Wgv
Geurnorm / -belasting	3	10	bebouwde kom	buitengebied
aantal dieren	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]
50	176	108	100	50
100	275	173	100	50
150	353	224	100	50
200	426	270	100	50
300	555	347	100	50
400	672	418	100	50
500	787	481	100	50
600	888	543	100	50
700	993	602	100	50
800	1071	661	100	50
900	1167	715	100	50
1000	1244	770	100	50
1100	1323	817	100	50
1200	1409	869	100	50
1300	1476	919	100	50
1400	1560	964	100	50
1500	1621	1010	100	50

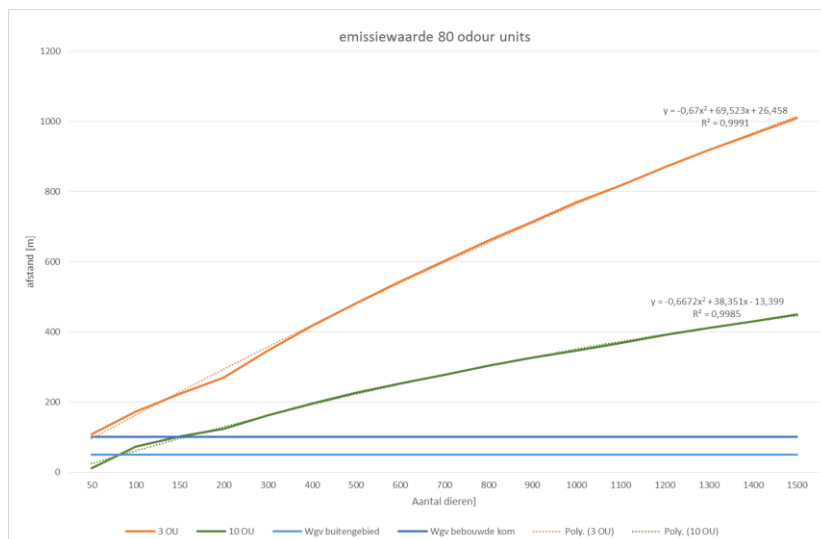
8.1.2 Andere afstanden bij emissiewaarde 80 odour units (emissiearm ligboxenstal)

In onderstaande tabel en grafiek zijn de andere afstanden gegeven voor het hanteren van een emissiewaarde van 80 odour units per volwassen melkkoe welke is gehuisvest in een emissiearme ligboxenstal. De lijnen in de grafiek betreffen het aantal dieren en de afstand:

- De oranje lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 3 odour units (bijv. te hanteren voor de bebouwde kom).
- De groene lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 10 odour units (bijv. te hanteren voor het buitengebied).
- De donkerblauwe lijn betreft de vaste afstand van 100 meter uit de Wgv voor de bebouwde kom.
- De lichtblauwe lijn betreft de vaste afstand van 50 meter uit de Wgv voor het buitengebied.

NB. De formule bij de oranje en groen lijn is de rekenkundige relatie tussen het aantal dieren en de afstand, welke is herleid uit het verloop van de grafieklijn.

De waarden behorende bij de grafiek zijn opgenomen in de tabel.

Geur emissiewaarde	80	80	Wgv	Wgv
Geurnorm / -belasting	3	10	bebouwde kom	buitengebied
aantal dieren	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]
50	108	11	100	50
100	173	72	100	50
150	224	101	100	50
200	270	124	100	50
300	347	161	100	50
400	418	196	100	50
500	481	226	100	50
600	543	252	100	50
700	602	277	100	50
800	661	304	100	50
900	715	326	100	50
1000	770	346	100	50
1100	817	369	100	50
1200	869	392	100	50
1300	919	411	100	50
1400	964	430	100	50
1500	1010	450	100	50

9 Andere afstanden nertsenhouderij

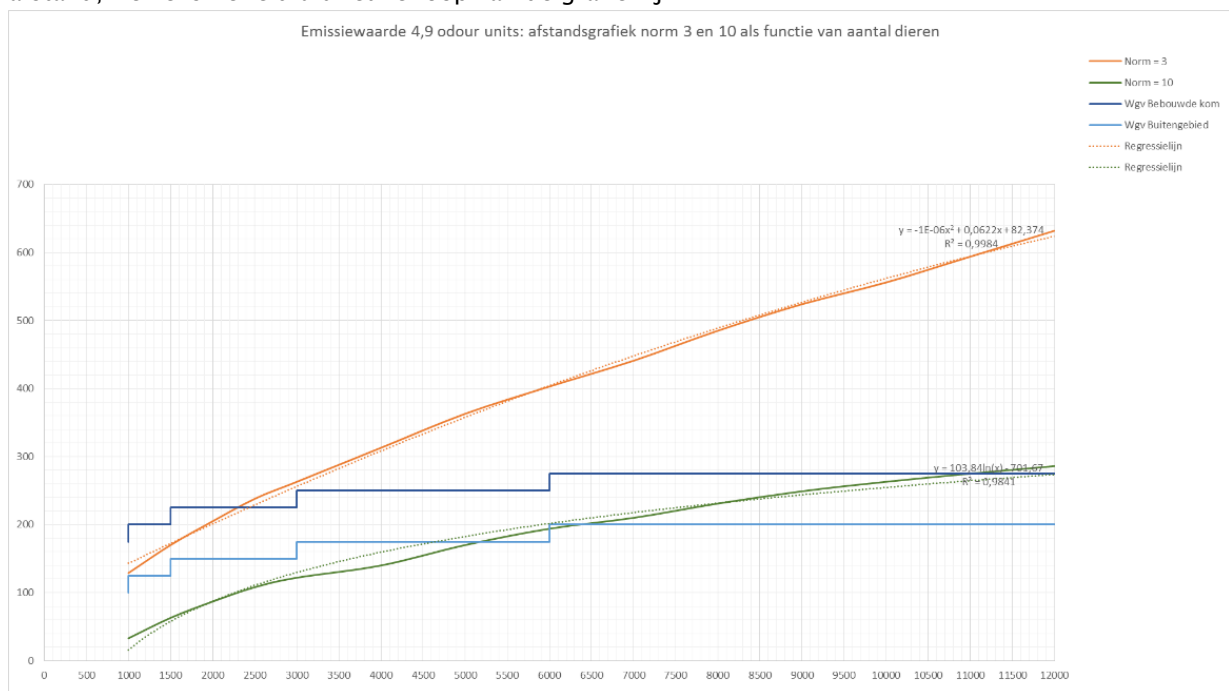
Conform de in paragraaf 4.4 beschreven methode zijn de afstanden bepaald voor de varianten met andere emissiewaarden en geurbelasting / -norm. De resultaten zijn in onderstaande 2 grafieken en tabellen weergegeven.

9.1.1 Andere afstanden bij emissiewaarde 4,9 odour units (emissiearme sheds)

In onderstaande tabel en grafiek zijn de andere afstanden gegeven voor het hanteren van een emissiewaarde van 4,9 odour units per fokteef. De lijnen in de grafiek betreffen het aantal dieren en de afstand:

- De oranje lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 3 odour units (bijv. te hanteren voor de bebouwde kom).
- De oranje lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 10 odour units (bijv. te hanteren voor het buitengebied).
- De donkerblauwe lijn betreft de vaste afstand uit de Wgv voor de bebouwde kom.
- De lichtblauwe lijn betreft de vaste afstand uit de Wgv voor het buitengebied.

NB. De formule bij de oranje en groen lijn is de rekenkundige relatie tussen het aantal dieren en de afstand, welke is herleid uit het verloop van de grafieklijn.

De waarden behorende bij de grafiek zijn opgenomen in de tabel.

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Geuremissiewaarde				
Geurnorm / -belasting	4,9	4,9	Wgv	Wgv
	3	10	bebouwde kom	buitengebied
aantal dieren	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]
1000	129	33	175	100
1500	170	63	200	125
2000	205	87	200	125
2500	238	108	225	150
3000	263	122	225	150
4000	313	140	250	175
5000	363	170	250	175
6000	403	194	250	175
7000	441	210	275	200
8000	485	231	275	200
9000	524	249	275	200
10000	556	263	275	200
11000	594	275	275	200
12000	632	286	275	200

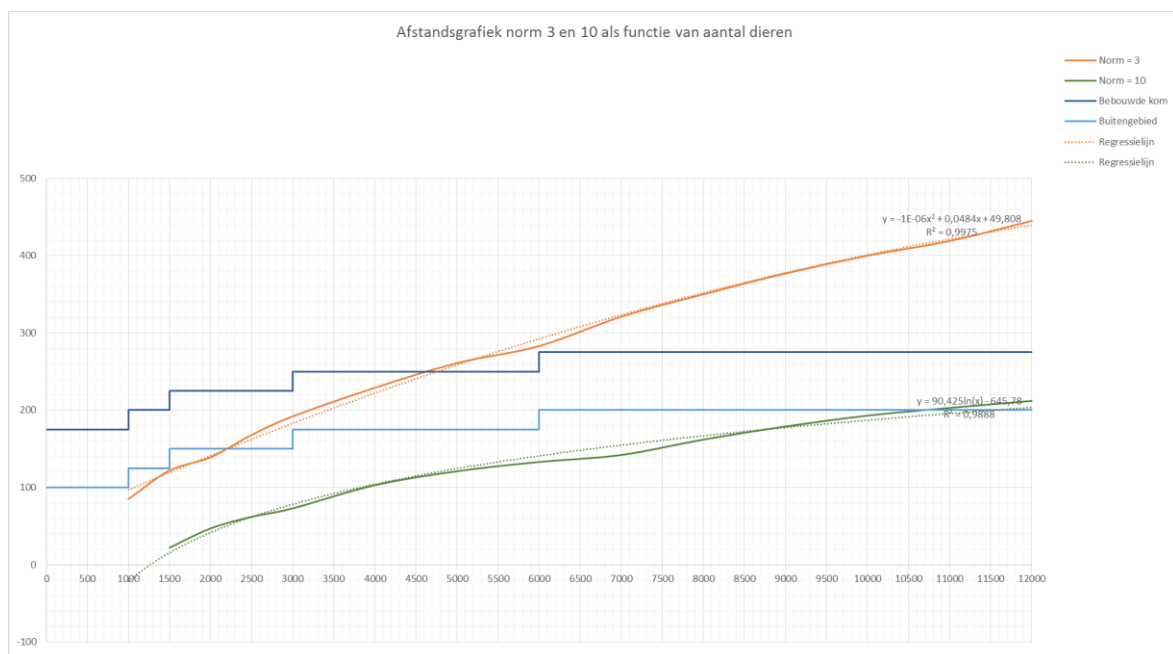
9.1.2 Andere afstanden bij emissiewaarde 2,9 odour units (luchtwasser)

In onderstaande tabel en grafiek zijn de andere afstanden gegeven voor het hanteren van een emissiewaarde van 2,9 odour units per fokteef. De lijnen in de grafiek betreffen het aantal dieren en de afstand:

- De oranje lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 3 odour units (bijv. te hanteren voor de bebouwde kom).
- De groene lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 10 odour units (bijv. te hanteren voor het buitengebied).
- De donkerblauwe lijn betreft de vaste afstand uit de Wgv voor de bebouwde kom.
- De lichtblauwe lijn betreft de vaste afstand uit de Wgv voor het buitengebied.

NB. De formule bij de oranje en groen lijn is de rekenkundige relatie tussen het aantal dieren en de afstand, welke is herleid uit het verloop van de grafieklijn.

De waarden behorende bij de grafiek zijn opgenomen in de tabel.

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Geuremissiewaarde				
Geurnorm / -belasting	2,9	2,9	Wgv	Wgv
	3	10	bebouwde kom	buitengebied
aantal dieren	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]	afstand [m]
1000	85		175	100
1500	122	22	200	125
2000	139	47	200	125
2500	168	62	225	150
3000	192	73	225	150
4000	229	103	250	175
5000	261	121	250	175
6000	283	133	250	175
7000	321	142	275	200
8000	350	162	275	200
9000	377	179	275	200
10000	400	193	275	200
11000	419	203	275	200
12000	445	212	275	200

10 Conclusies uit de evaluatie en de geurgebiedsvisie

In dit hoofdstuk worden de conclusies behandeld zoals deze kunnen worden getrokken uit het uitgevoerde geuronderzoek met betrekking tot de evaluatie, de geurgebiedsvisie over andere geurnormen en andere afstanden.

10.1 Conclusie uit de evaluatie 2008 – 2015

In hoofdstuk 6 zijn de resultaten van de evaluatie gepresenteerd. De geursituatie in 2015 is vergeleken met die in 2008.

Met betrekking tot de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij blijkt uit de vergelijking dat:

- per saldo 36 veehouderijen zijn gestopt met de bedrijfsvoering. De vergunning van deze bedrijven is ingetrokken;
- het aantal intensieve veehouderijen met 42 stuks is afgenomen, maar ook dat het aantal dieren is toegenomen (varkens 15% en pluimvee 4%);
- in 2015 meer dieren (varkens en pluimvee) zijn gehuisvest in stallen met emissiearme systemen en dat;
- desondanks de geuremissie met 3% is toegenomen (met ruim 105.000 odour units);
- het aantal melkveehouderijen met 8 stuks is afgenomen, maar het aantal melkkoeien is gestegen met ruim 10%. Zo'n 20% van de melkkoeien wordt in 2015 emissiearm gehuisvest;

Met betrekking tot het woon- en leefklimaat blijkt uit de vergelijking dat als gevolg van de toegenomen geuremissies:

- in het buitengebied en op de woonkernen Ommel en Heusden de achtergrond geurbelasting toegenomen is. Als gevolg daarvan is het woon en leefklimaat ter plaatse verslechtert, in 2015 zijn er ten opzichte van 2008:
 - o meer woningen in de geurklasse niet-aanvaardbaar en overbelast. De geurnorm uit de Verordening ruimte 2014 wordt overschreden;
 - o meer woningen in de geurklasse aanvaardbaar (aandachtklasse met een reële kans op geurhinder);
 - o minder woningen in de geurklassen optimaal en optimaal+.
- op de woonkern Asten achtergrond geurbelasting iets is afgenomen. Het effect op het woon- en leefklimaat is beperkt tot verschuivingen binnen de geurklassen met het goede woon- en leefklimaat optimaal+ en optimaal en betreft slechts enkele woningen.

De geconstateerde verslechtering van het woon- en leefklimaat betreft de cumulatie van geur, de zogenaamde achtergrond geurbelasting in de gemeente. Er zijn meerdere redenen te noemen voor de verslechtering van het woon- en leefklimaat sinds 2008.

- Vanaf de jaren negentig lag de prioriteit bij de bescherming van de natuur tegen ammoniak uit stallen. Veehouderij dicht bij de natuur was onwenselijk. Het reconstructiebeleid heeft sinds het begin van deze eeuw de afwaartse beweging van veehouderijen gestimuleerd. Het gevolg was dat – zoals bijvoorbeeld in de omgeving van Heusden – de veehouderij zich richting de woonkernen verplaatste en concentreerde;
- Geur werd lange tijd niet als problematisch ervaren. Er was geen noodzaak tot geurreductie maar wel voor ammoniakreductie (zie eerste punt). Vanwege de ammoniakproblematiek werden emissiearme systemen ontwikkeld voor ammoniakreductie, geurreductie was een bijzaak.
- Om bedrijfsontwikkeling mogelijk te maken werden door het Rijk de voorwaarden voor vergunningverlening versoepeld. De toets op de cumulatie van geur kwam te vervallen, eerst onder de werking van een speciale richtlijn en later onder een geurwet voor de reconstructiegebieden. Ook onder de huidige Wet geurhinder en veehouderij kan bij de vergunningverlening niet worden getoetst aan de cumulatie van geur c.q. de achtergrondbelasting.

10.2 Conclusies gebiedsvisie andere geurnormen intensieve veehouderij

In hoofdstuk 7 zijn de resultaten van het geuronderzoek naar andere geurnormen gepresenteerd. De uitgangspunten die van belang zijn voor dit onderzoek zijn besproken in hoofdstuk 4. Voor de interpretatie van de resultaten is het van belang om te weten dat bij het geuronderzoek rekening is gehouden met:

- de stoppende bedrijven;
- de standstil bedrijven: gelegen in gebieden met beperkingen veehouderij (Verordening ruimte 2014) of te klein zijn om te ontwikkelen of geen ruimte op het bouwblok hebben voor het bouwen van een nieuwe stal c.q. uitbreiding van de omvang van het bedrijf;
- de ontwikkelaars, zijnde intensieve veehouderijen met meer dan 30% ruimte op het bouwblok. In paragraaf 4.3.2 is beschreven dat het 46 intensieve veehouderijen betreft. Aangenomen is dat deze bouwblokruimte door hen wordt benut (opvullen) voor het bouwen van een nieuwe stal voor het uitbreiden van de omvang van de veestapel, zover de geurnormen dit toelaten;
- de 50% regeling van de Wgv en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 om een proportionele bijdrage te leveren aan de afname van de overbelasting door de achtergrondbelasting. Beide regels leiden bij ontwikkeling (bouwen nieuwe stal / uitbreiding) tot een lagere bedrijfsemissie door toepassing van vergaande emissiearme systemen (bijvoorbeeld luchtwassers).

In deze geurgebiedsvisie zijn de effecten bepaald van zes toekomstscenario's: de huidige set geurnormen en vijf sets met andere geurnormen (zie tabel 10.1 en paragraaf 4.3.1).

Tabel 10.1. Toekomstscenario met zes sets van geurnormen

Naam normenset	Geurnorm odour units (ou _E /m ³)		Toelichting
	Bebouwde kom	Buitengebied	
N 3-14	3	14	De huidige geurnormen (wettelijke standaard, de gemeente Asten heeft geen geurverordening).
N 2-10	2	10	Vijf sets met andere geurnormen.
N 1-10	1	10	Aanscherpen t.o.v. de huidige geurnormen voor de bebouwde kom en in het buitengebied. Normen zijn stapsgewijs scherper gekozen om het effect te bepalen en na te gaan of een emissiestandstil wordt bereikt
N 1-8	1	8	
N 2-7	2	7	
N 0,5-5	0,5	5	

Omdat uitgegaan wordt van het 'opvullen' van de beschikbare ruimte op het bouwblok (zover de geurnormen dit toelaten), worden de toekomstscenario's ook wel worstcase scenario's genoemd. Het is niet de bedoeling van de geurgebiedsvisie om het slechtst denkbare scenario te schetsen. De toekomstscenario's zijn bedoeld om de **potentiële knelpunten** in beeld brengen van **locaties waar mogelijk een verbetering van de geursituatie kan optreden**. Op basis van deze informatie wordt inzichtelijk of en waar andere geurnormen van belang kunnen zijn.

De resultaten zijn beschreven in hoofdstuk 7. In de tabellen 10.1 en 10.2 op de volgende pagina's zijn voor iedere set geurnormen de effecten voor de veehouderijen en de effecten voor het woon- en leefklimaat samengevat.

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

In het schema hieronder zijn de conclusies uit de resultaten aangaande de effecten voor de veehouderij en de effecten voor het woon- en leefklimaat samengevat en naast elkaar gezet.

Samenvattende conclusies uit de toekomstscenario's met andere geurnormen	
Effect op de intensieve veehouderij	Effect op het woon- en leefklimaat
• scherpere normen hebben tot gevolg dat de emissieruimte op de bedrijven wordt beperkt. ○ het aantal bedrijven met vrije emissieruimte neemt af en de emissieruimte per bedrijf wordt kleiner; ○ het aantal bedrijven dat de geurnormen overschrijdt neemt toe. Van toepassing is de 50% regeling van de Wgv en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 om een proportionele bijdrage te leveren aan de afname van de overbelasting door de achtergrondbelasting. Beide regels leiden bij ontwikkeling (bouwen nieuwe stal / uitbreiding) tot een lagere bedrijfsemissie door toepassing van vergaande emissiearme systemen (bijvoorbeeld luchtwassers). • De geuremissies van de intensieve veehouderijen neemt (per saldo) nog toe onder de geurnormen sets N 3-14, N 2-10 en N 1-10 • De geuremissies van de intensieve veehouderijen neemt (per saldo) af onder de geurnormen sets N 1-8, N 2-7 en N 0,5-5. De grootste afname kan worden bereikt met de scherpste geurnormen. • Gelet op de totale geuremissies van de veehouderijen wordt een emissie standstil en mogelijk een afname van de emissie bereikt met de geurnormensets N1-8, N 2-7 en N 0,5-5. Gelet op de geuremissie op bedrijfsniveau wordt een emissiestandstil niet bereikt. Ook bij de scherpste normenset N 0,5-5 zijn er nog 7 intensieve veehouderijen met vrije emissieruimte; de vrije emissieruimte bedraagt 81.286 odour units voor de 11 bedrijven gezamenlijk.	• Onder de huidige geurnormen (N 3-14) zal het woon- en leefklimaat verslechteren. De achtergrondbelasting neemt toe en er kunnen nieuwe geurknelpunten ontstaan. • Scherpere normen dan de huidige – vanaf geurnormen N 2-10 en scherper – bieden perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat, met name in het <i>buitengebied</i> en voor de woonkern <i>Heusden</i>. Naarmate de normen scherper zijn, kan: ○ een steeds lagere wordende achtergrond geurbelasting worden bereikt; ○ het aantal woningen in een niet aanvaardbaar (overbelast) woon en leefklimaat worden verminderd. Bij de scherpste normen (N 0,5-5) zijn er op termijn in de woonkern Heusden mogelijk maar 3 overbelaste locaties over (van de 53 in 2015). ○ het aantal woningen in de geurklasse aanvaardbaar worden verminderd (aandachtsklasse). ○ het aantal woningen in een goed woon- en leefklimaat zal toenemen (geurklassen optimaal en optimaal+). • Scherpere normen dan de huidige – vanaf geurnormen N 2-10 en scherper – hebben weinig tot geen effect op de <i>woonkernen Asten en Ommel</i>. Wel kan het aantal woningen toenemen met een goed woon- en leefklimaat (geurklassen optimaal en optimaal+).

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Tabel 10.1. Effecten van de sets met geurnormen (toekomstscenario's) op de intensieve veehouderij

Effecten op de intensieve veehouderijen	Set geurnormen					
	Huidig N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
1. Aantal bedrijven						
1.1 met vrije emissieruimte	25	12	12	12	10	7
	niet beperkt door de geurnormen en hebben dus vrije emissieruimte om te ontwikkelen en kunnen het bouwblok geheel benutten om in omvang en geuremissies toe te nemen (nieuwe stallen en meer dieren)					
1.2 beperkt door geurnorm	9	5	5	5	6	4
	kunnen een deel van het bouwblok opvullen, maar niet geheel omdat de geurnormen beperkend zijn. MB. Deze bedrijven hebben een lagere geur-belasting dan de norm en kunnen de bedrijfsemissies laten toenemen tot aan de geurnorm.					
1.3 overschrijdt norm	12	29	29	29	30	35
	Van toepassing is de 50% regeling van de Wgv en de regeling uit de Verordening ruimte 2014 om een proportionele bijdrage te leveren aan de afname van de overbelasting door de achtergrondbelasting. Beide regels leiden bij ontwikkeling (bouwen nieuwe stal / uitbreiding) tot een lagere bedrijfsemissie door toepassing van vergaande emissiearme systemen (bijvoorbeeld luchtwassers).					
2. Geureuremissie						
1.1 toename (1.1+1.2)	429.567	272.970	237.263	132.139	117.260	81.286
1.2 afname (1.3)	-90.869	-81.901	-170.685	-230.989	-280.035	-413.733
1.3 saldo toe-/afname	338.699	191.069	66.578	-98.850	-162.775	-332.447
	10%	6%	2%	-3%	-5%	-10%
	Toe- of afname ten opzichte van 2015 (geuremissie in 2015 is 3.390.486 odour units)					

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Tabel 10.2. Effecten van de sets met geurnormen (toekomstscenario's) op het woon- en leefklimaat: achtergrondbelasting en aantal woningen per geurklasse.

Effecten op het woon- en leefklimaat: gemiddelde achtergrondbelasting geurbelasting (cumulatief)									
		2008	2015	Toekomstscenario sets geurnormen					
				N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Woonkernen	Asten	3,7	3,6	3,8	3,8	3,6	3,6	3,7	3,6
	Heusden	8,0	8,6	8,9	8,3	8,3	7,9	7,7	7,3
	Ommel	8,0	9,2	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4
Buitengebied		8,0	8,7	11,0	9,7	10,0	9,4	9,2	8,6

Effecten op het woon- en leefklimaat: aantal woningen per geurklasse									
	Geurklasse	2008	2015	Toekomstscenario sets geurnormen					
				N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Woonkern Asten	optimaal +	4.865	4684	4478	4505	4654	4661	4558	4720
	optimaal	1.107	1284	1490	1462	1316	1309	1411	1251
	aanvaardbaar	97	102	102	104	101	101	102	101
	niet aanvaardbaar	61	60	60	59	59	59	59	58
		2008	2015	N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Woonkern Heusden	optimaal +	64	31	29	46	47	55	60	64
	optimaal	16	41	43	27	27	38	51	123
	aanvaardbaar	455	428	404	440	439	435	427	363
	niet aanvaardbaar	18	53	77	40	40	25	15	3
		2008	2015	N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Woonkern Ommel	optimaal +	3	3	3	3	3	3	3	3
	optimaal	112	28	53	53	53	53	53	53
	aanvaardbaar	75	153	128	128	128	128	128	128
	niet aanvaardbaar	17	23	23	23	23	23	23	23
		2008	2015	N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Buitengebied	optimaal +	336	324	302	320	320	330	341	359
	optimaal	58	67	71	71	72	71	62	53
	aanvaardbaar	40	53	61	56	56	48	50	46
	niet aanvaardbaar	64	54	64	51	50	49	45	40

10.3 Opties en afwegingen voor andere geurnormen intensieve veehouderij

In dit hoofdstuk worden de opties voor andere geurnormen besproken en de afwegingen welke een rol spelen bij de keuze van een set geurnormen.

Opties zijn in eerste instantie de onderzochte geurnormen sets N 3-14, N 2-10, N 1-10, N 1-8, N 2-7 en N 0,5-5. Ook is differentiatie mogelijk, bijvoorbeeld door in het NSL overschrijdingsgebied voor fijn stof een scherpere norm te kiezen dan in de rest van de gemeente.

Waar het gaat om het maken van een keuze voor de ene of de andere set geurnormen spelen een aantal afwegingen een rol, zoals:

- effecten op de intensieve veehouderij: geuremissies, emissieruimte, standstil;
- de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij. Deze zijn niet onderzocht en onzeker. Bij scherpere normen kunnen de bedrijven minder uitbreiden in dieraantallen en wordt het moeilijker om de investeringskosten in de noodzakelijk geurreductie terug te verdienen. Het kan zijn dat de lat te hoog komt te liggen, de voor verbetering van het woon- en leefklimaat gewenste bedrijfsontwikkeling stilvalt, met als gevolg dat geursituatie niet verbetert en blijft op het niveau van 2015. Uit dit onderzoek blijkt weliswaar het effect van de geurnormen op de emissies, de emissieruimte, het bereiken van een standstil en of de bedrijven die overschrijden te maken krijgen met de 50% regeling van de Wgv en de regels Vr 2014. Niet bekend is of de veehouderijen daadwerkelijk gaan ontwikkelen, ook bij de scherpe geurnormen. Hiervan kan alleen een inschatting worden gemaakt;
- het woon- en leefklimaat en het perspectief op een verbetering van de geursituatie;
- nieuwe knelpunten of minder knelpunten;
- de balans tussen ontwikkelingsmogelijkheden veehouderij en verbetering van het woon- en leefklimaat. Omdat de perspectieven op bedrijfsontwikkeling lastig in te schatten zijn (zie aandachtspunt 2), is het lastig een balans te vinden. Differentiëren van geurnormen naar gebied kan wellicht bijdragen aan het vinden van de balans.

In het schema hieronder worden deze afwegingsaspecten per optionele set geurnormen inzichtelijk gemaakt. De situatie in 2015 is daarbij de referentie. Aan de hand van dit schema worden hieronder de opties besproken.

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Opties: sets geurnormen						
Afwegingaspecten	N 3-14	N 2-10	N 1-10	N 1-8	N 2-7	N 0,5-5
Intensieve veehouderij						
potentiële geuremissie (saldo toe- of afname)	+10%	+6%	+2%	-3%	-5%	-10%
vrije emissieruimte (totaal)	429.567	272.970	237.263	132.139	117.260	81.286
aantal bedrijven met vrije emissieruimte	25	12	12	12	10	7
standstil op bedrijfsniveau (aantal bedrijven)	12	29	29	29	30	35
perspectief op bedrijfsontwikkeling	++	++	+	+/-	+/-	- (?)
prikkel tot innovatie (emissiearme systemen)	0	0	0/+	+	++	++
Woon en leefklimaat						
perspectief op verbetering geursituatie in de woonkernen Asten en Ommel	0	0	0	0	0	0/+
perspectief op verbetering geursituatie in Heusden	-	0/+	0/+	+	++	+++
perspectief op verbetering geursituatie in het buitengebied	-	0	0	0/+	0/+	+
nieuwe knelpunten	ja	nee *	nee *	nee *	nee *	nee *
minder knelpunten	nee	enkele	meerdere	meerdere	redelijk veel	veel
	* nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten, tenzij zich bijzondere situaties voordoen, zoals ophogen emissiefactoren (bijvoorbeeld bij vleeskuikens of luchtwassers) of onvoorziene lokale effecten.					

Optie N 3-14 *Huidige geurnormen: 3 ou op de woonkernen en 14 ou in het buitengebied*
 Deze optie lijkt niet reëel. De geuremissies kunnen zodanig toenemen dat nieuwe knelpunten met geuroverlast zullen optreden. Vanwege de huidige geurbeleving van inwoners van de woonkern Heusden is een mogelijk toename van de geurhinder niet acceptabel.

Optie N 2-10 *Andere geurnormen: 2 ou op de woonkernen en 10 ou in het buitengebied*
 Deze optie biedt de intensieve veehouderijen nog redelijk veel vrije emissieruimte. Het biedt perspectief voor bedrijfsontwikkeling. Voor het woon- en leefklimaat biedt deze optie weinig tot geen perspectief op verbetering van de geursituatie. Deze zal gelijkwaardig blijven aan die in 2015. Nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.

Optie N 1-10 *Andere geurnormen: 1 ou op de woonkernen en 10 ou in het buitengebied*
 Overwegend gelijkwaardig aan optie N 2-10. Het perspectief op bedrijfsontwikkeling is wellicht iets meer beperkt. Het woon- en leefklimaat kan op sommige punten beter doorwerken, zoals de vermindering van het aantal knelpunten.

Optie N 1-8 *Andere geurnormen: 1 ou op de woonkernen en 8 ou in het buitengebied*

Het perspectief op bedrijfsontwikkeling is min of meer beperkt. Bij bedrijfsontwikkeling gaan de emissies afnemen. Dit biedt enig perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat, met name voor de woonkern Heusden. Het aantal knelpunten met geur kan verminderen en nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.

Optie N 2-7

Andere geurnormen: 2 ou op de woonkernen en 7 ou in het buitengebied

Het perspectief op bedrijfsontwikkeling is redelijk beperkt.

Bij bedrijfsontwikkeling gaan de emissies in belangrijke mate afnemen. Dit biedt een redelijk goed perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat, met name voor de woonkern Heusden. Het aantal knelpunten met geur kan flink verminderen en nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.

Optie N 0,5-5

Andere geurnormen: 0,5 ou op de woonkernen en 5 ou in het buitengebied

Het hanteren van de geurnormen N 0,5-5 biedt voor de woonkern Heusden het beste perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat. In minder mate gaat dit ook op voor het buitengebied. Het aantal woningen in een goed woon- en leefklimaat (geurklassen optimaal(+)) kan flink toenemen. Het aantal knelpunten met geur kan fors verminderen en nieuwe knelpunten zijn niet te verwachten.

Daar tegenover staat dat de scherpste van de normstelling de veehouders aanzienlijk beperkt in de ontwikkelingsmogelijkheden. De kans is dan aanwezig dat de ontwikkeling van de veehouderijen stil valt en de geursituatie niet verbetert (blijft zoals in 2015). Of dit te verwachten is hangt af van:

- de bedrijfssituatie. Dit kan van bedrijf tot bedrijf verschillen. De ervaring uit andere gemeenten leert dat bedrijven ontwikkelen, ondanks (heel) scherpe. Het zijn vaak de betere bedrijven met goede technische en economische resultaten;
- de innovatiekracht van de sector om nieuwe emissiearme systemen te ontwikkelen en toepasbaar te maken.

Geurnormen differentiëren naar gebied

Uit de resultaten is aangaande de woonkernen Asten en Ommel is duidelijk geworden dat aanscherpen van de geurnormen geen tot weinig effect heeft en geen perspectief biedt op verbetering voor het woon- en leefklimaat. De veehouderijen rond deze woonkernen worden bij het aanscherpen van de normen steeds meer beperkt in hun ontwikkelingsmogelijkheden. Andersom, het toepassen van soepelere normen heeft geen nadelige gevolgen voor deze woonkernen.

Anders ligt dit voor de woonkern Heusden en omgeving (het buitengebied rond Heusden). Aanscherping van geurnormen biedt een duidelijk perspectief op verbetering van het woon- en leefklimaat.

Vanuit deze achtergrond kan worden overwogen om de geurnormen naar gebied te differentiëren. Met het hanteren van naar gebied gedifferentieerde normen kan een balans wordt gevonden:

- scherpere normen worden gehanteerd in een deelgebied om perspectief te bieden op verbetering van het woon- en leefklimaat. Het NSL overschrijdingsgebied voor fijn stof (paragraaf 3.2) is een al aangewezen en een begrensde gebied dat zich hiervoor leent;
- omdat hogere emissies buiten het NSL overschrijdingsgebied niet leiden tot nadelige gevolgen voor het woon- en leefklimaat en scherpere normen geen perspectief bieden op verbetering, kunnen soepelere geurnormen worden gehanteerd voor de rest van het grondgebied. Dit biedt de veehouderijen op het overig grondgebied een beter perspectief op bedrijfsontwikkeling.

10.4 Gebiedsvisie en andere afstanden voor de melkveehouderij en nertsenhouderij

Voorgaande geurnormen hebben betrekking op de milieuvergunningverlening voor de intensieve veehouderij (varkens, kippen en vleesvee). Voor andere diercategorieën zijn geen geuremissiefactoren beschikbaar en biedt de Wgv geen mogelijkheid om met geurnormen vergunning te verlenen. Vergunningen worden dan verleend met in achtneming van (vaste) afstanden. Andere dan de intensieve diercategorieën kunnen lokaal een belangrijke bijdrage leveren aan de achtergrond geurbelasting. Om rekening te houden met invloed van de geuremissies van melkveehouderijen en nertsenhouderijen zijn voorstellen opgenomen voor het hanteren van andere afstanden.

10.4.1 Andere afstanden melkveehouderij

Omgerekend op basis van de beschikbare gemeten emissiewaarden, zijn de aan te houden afstanden tot een melkveehouderij groter dan de standaard vaste afstanden uit de Wgv. Dit geldt vooral bij grotere omvang van de bedrijven, gemiddeld vanaf zo'n 100 tot stuks melkvee. De aan te houden afstanden zijn ook groter bij huisvesting in een traditionele ligboxenstal met hogere emissie per melkkoe. Bij toepassing van emissiearme ligboxenstallen zijn de afstanden kleiner. Onderstaande tabel geeft in samenvatting een indruk van de verschillen en verhoudingen weer.

	Aantal volwassen melkkoeien								
	50	100	150	200	300	600	900	1200	1500
Afstand tot de bebouwde kom (max. geurbelasting 3 ou) bij:									
- traditionele ligboxenstal, emissiewaarde 165,5 ou	176	275	353	426	555	888	1167	1409	1621
- emissiearme ligboxenstal, emissiewaarde 80 ou	108	173	224	270	347	543	715	869	1010
- Vaste afstand Wgv	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Aantal volwassen melkkoeien								
	50	100	150	200	300	600	900	1200	1500
Afstand in het buitengebied (grafieklijn max. geurbelasting 10 ou) bij:									
- traditionele ligboxenstal, emissiewaarde 165,5 ou	108	173	224	270	347	543	715	869	1010
- emissiearme ligboxenstal, emissiewaarde 80 ou	11	72	101	124	161	252	326	392	450
- Vaste afstand Wgv	50	50	50	50	50	50	50	50	50

Geconcludeerd kan worden dat het realistisch is om bij grotere omvang van melkveebedrijven ook een grotere afstand tot geur gevoelige objecten aan te houden. Het voorstel is om:

- De afstanden te baseren op de emissiewaarden van 80 ou voor emissiearme stallen, omdat het Besluit huisvesting sinds eind juni van 2015 het emissiearm bouwen verplicht stelt. Deze verplichting geldt alleen voor de nieuwbouw van stallen.
- In onderstaande tabel is het voorstel uitgewerkt voor opname in de geurverordening. Tot een omvang van 200 melkkoeien wordt de afstand uit de Wgv en veehouderij aangehouden (doorgaans wordt bij melkveehouderijen tot deze omvang geen geuroverlast ervaren). Vanaf een omvang van 200

melkkoeien worden grotere afstanden gehanteerd, waarbij deze zijn afgerond op een werkbare waarden.

- *Aan te houden afstanden melkveehouderijen tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en in het buitengebied. De andere afstanden zijn van toepassing bij de bouw van nieuwe stallen.*

	Aantal volwassen melkkoeien				
	0-200	201- 300	301-600	601-900	>900
Afstand tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom	100	250	350	550	700
Afstand tot geurgevoelige objecten in het buitengebied	50	125	150	250	300

10.4.2 Andere afstanden nertsen

In omliggende gemeenten bevindt zich een concentratie van nertsenbedrijven. Omliggende gemeenten ontvangen regelmatig klachten over geuroverlast van nertsenbedrijven. Bij die gemeenten komen vergunningaanvragen binnen voor uitbreiding van bestaande bedrijven of omschakeling van een andere intensieve veehouderij naar het houden van nertsen. De sector anticipeerde op het vervallen van de Wet verbod pelsdierhouderij. Deze was namelijk sinds de uitspraak van 21 mei 2014 door de rechtbank Den Haag buiten werking gesteld. Op 10 november 2015 is duidelijk geworden dat het verbod door de Raad van State in stand is gehouden en weer van kracht is. De sector heeft aangekondigd door te gaan met procederen het verbod aan te gaan vechten tot aan de Hoge Raad en het Europese Hof. Het kan nog enige jaren duren voordat deze procedures zijn doorlopen.

De genoemde ontwikkelingen en het mogelijk vervallen van het verbod op de pelsdierhouderij baren de gemeente Asten zorgen. De gemeente wil met het oog op de toekomst nieuwe geurhinder voorkomen en wil geen risico lopen dat als gevolg van toekomstige uitbreidingen of omschakelingen nieuwe knelpunten zullen ontstaan. Verondersteld wordt dat bij grotere omvang van de bedrijven de wettelijke vaste afstanden niet toereikend zijn om geurhinder te voorkomen. Dit kan wel door de afstand te vergroten en afhankelijk te maken van de omvang van de veestapel. De onderbouwing daarvoor wordt geleverd in hoofdstuk 9 van deze geurgebiedsvisie.

- Omgerekend op basis van emissiewaarde van 4,9 odour units zijn de aan te houden afstanden van een emissiearme Groen Label nertsenhouderij tot de bebouwde kom, groter dan de standaard vaste afstanden uit de Wgv. Vanaf een omvang van zo'n 4000 fokteven geldt dit ook in het geval van het toepassen van een luchtwasser bij een emissiewaarde van 2,9 odour units.
- In het buitengebied zijn de aan te houden afstanden bij een emissiewaarde van 4,9 odour units van een emissiearme Groen Label nertsenhouderij vanaf zo'n 4000 fokteven groter dan de vaste afstand uit de Wgv. Bij een emissiewaarde van 2,9 odour units voor het toepassen van een luchtwasser is de aan te houden afstand tot 10.000 fokteven kleiner dan de vaste afstand uit de Wgv.

Onderstaande tabel geeft in samenvatting een indruk van de verschillen en verhoudingen weer.

	Aantal fokteven					
	2000	4000	6000	8000	10000	12000
Afstand tot de bebouwde kom						
(max. geurbelasting 3 ou) bij:						
- emissiewaarde 4,9 ou	205	313	403	485	556	632
- emissiewaarde 2,9 ou	139	229	283	350	400	445
- Vaste afstand Wgv	200	250	250	275	275	275

GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

	Aantal fokteven					
	2000	4000	6000	8000	10000	12000
Afstand in het buitengebied (max. geurbelasting 10 ou) bij:						
- emissiewaarde 4,9 ou	87	140	194	231	263	286
- emissiewaarde 2,9 ou	47	103	133	162	193	212
- vaste afstand Wgv	125	175	175	200	200	200

Geconcludeerd kan worden dat het realistisch is om bij grotere omvang van nertsenhouderijen ook een grotere afstand tot geur gevoelige objecten aan te houden.

Het voorstel is om:

- De afstanden te baseren op de emissiewaarden van 4,9 ou voor emissiearme stallen, omdat de emissiewaarde van 2,9 odour units voor het toepassen van luchtwassers niet is gemeten (maar herleid van andere sectoren) en het niet aannemelijk is dat de luchtwassers op grote schaal toegepast gaan worden.
- In onderstaande tabel is het voorstel uitgewerkt voor opname in de geurverordening. Tot een omvang van 4000 fokteven wordt voor het buitengebied de afstand uit de Wgv en veehouderij aangehouden. Daarboven en voor de afstand naar de bebouwde kom zijn de berekende waarden aangehouden, waarbij deze zijn afgerond op een werkbare waarden.
- *Aan te houden afstanden melkveehouderijen tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en in het buitengebied. De andere afstanden zijn van toepassing bij de bouw van nieuwe stallen.*

	Aantal fokteven					
	0-2000	2001-4000	4001-6000	6001-8000	8001-10000	meer dan 10000
Afstand tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom	200	300	400	500	550	650
Afstand tot geurgevoelige objecten in het buitengebied	125	175	200	225	250	300

10.4.3 Toepassen van andere afstanden

In de Wet geurhinder en veehouderij worden enkel afstanden gehanteerd. De wet laat een berekening van de geurbelasting en het toetsen aan geurnormen niet toe. Het is niet toegestaan een berekening van de geurbelasting uit te voeren met de specifieke parameters van een stal en te toetsen aan een geurnorm of daar een afstand uit te herleiden.

Het hanteren van andere afstanden sluit wel aan bij de systematiek van de Wet geurhinder en veehouderij. Er worden andere afstanden aangehouden, die zijn gebaseerd op de gemeten emissiewaarden (de meest recente wetenschappelijke inzichten). De emissiewaarde is gebruikt voor het berekenen en meten van de geurcontouren behorende bij een gewenste geurnorm. Gelet op het voorgaande is het niet mogelijk om op een andere manier dan hier is beschreven de aan te houden afstand te bepalen.

11 Verordening geurhinder en veehouderij

Verordening geurhinder en veehouderij Asten 2016

De raad van de gemeente Asten,

gelet op artikel 6 van de Wet geurhinder en veehouderij,

gelet op het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 december 2015

gelet op de door hem bij besluit van 5 juli 2016 vastgestelde gebiedsvisie als bedoeld in artikel 8 van de Wet geurhinder en veehouderij,

BESLUIT:

vast te stellen de volgende verordening houdende regels met betrekking tot beslissingen inzake vergunningen krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voor zover betreft geurhinder vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven:

de Verordening geurhinder en veehouderij Asten 2016.

Artikel 1. Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

Veehouderij:	inrichting die tot een krachtens artikel 1.1, derde lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht aangewezen categorie behoort en is bestemd voor het fokken, mesten, houden, verhandelen, verladen of wegen van dieren.
Wet:	de Wet geurhinder en veehouderij.
Geurgebiedsvisie	de onderbouwing van de geurverordening als bedoeld in artikel 8 van de Wet
Geurgevoelig object:	zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet geurhinder en veehouderij.
Geurbelasting:	de waarde ter plaatse van de gevel van het gevoelige object, berekend met V-Stacks, uitgedrukt in Europese odour units per tijdseenheid.
Odour units (ou_e/m^3 . P98):	geurconcentratie als aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ou_e/m^3), gemeten volgens de NEN-EN 13725:2003 "Luchtbepaling van de geurconcentratie door dynamische olfactometrie". In deze verordening wordt voor de geurbelasting uitgegaan van het gebruikelijke 98-percentiel geurconcentratie. Hetgeen betekent dat de – met een verspreidingsmodel – berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van de tijdseenheid niet wordt overschreden.
Emissiearme huisvesting melkkoeien ouder dan 2 jaar:	ammoniakemissiearme stallen opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij anders dan categorie A 1.100.

Artikel 2. Aanwijzing gebieden

Als gebieden als bedoeld in artikel 6 van de Wet worden de volgende gebieden aangewezen:

1. Het grondgebied van de gemeente Asten, met uitzondering van het gebied als bedoeld in lid 2.
2. Het (fijnstofconcentratie)gebied rondom de woonkern Heusden.
3. De gebieden als bedoeld in lid 1 en 2 wordt aangegeven op de bij deze verordening behorende en als zodanig gewaarmerkte Gebiedsvisie en bijbehorende gewaarmerkte kaart (Geurnormenkaart behorende bij de Verordening geurhinder en veehouderij 2016 gemeente Asten).

Artikel 3. Andere waarden voor de geurbelasting

1. In afwijking van artikel 3, lid 1 van de Wet bedraagt de maximale waarde voor de geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelig object in het gebied als genoemd in artikel 2 lid 1 van deze verordening:

A. Woonkernen Asten en Ommel	1,0 odour units.
B. Buitengebied	10,0 odour units.

2. In afwijking van artikel 3, lid 1 van de Wet bedraagt de maximale waarde voor de geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelig object in het gebied als genoemd in artikel 2 lid 2 van deze verordening:

C. Woonkern Heusden	0,5 odour units.
D. Buitengebied	5,0 odour units.

Artikel 4: Andere waarden voor de afstanden melkveehouderij

In afwijking van artikel 4, eerste lid van de Wet, bedraagt de minimale afstand tussen een melkveehouderij met melkkoeien (categorieën A1 uit de Regeling geurhinder en veehouderij) en een geurgevoelig object in het gebied als genoemd in artikel 2 lid 1 van deze verordening, de in tabel 1 genoemde waarde.

Tabel 1: aan te houden afstanden melkveehouderijen tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en in het buitengebied. De andere afstanden zijn van toepassing bij de bouw van nieuwe stallen.

	Aantal volwassen melkkoeien				
	0-200	201- 300	301-400	400-601	>900
Afstand tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom	100	250	350	550	700
Afstand tot geurgevoelige objecten in het buitengebied	50	125	150	250	300

Artikel 5: Andere waarden voor de afstanden pelsdierhouderij

In afwijking van artikel 4, eerste lid van de Wet, bedraagt de minimale afstand tussen een pelsdierhouderij met fokteven en een geurgevoelig object in het gebied als genoemd in artikel 2 lid 1 van deze verordening, de in tabel 2 genoemde waarde.

Tabel 2: aan te houden afstanden pelsdierhouderijen tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en in het buitengebied. De andere afstanden zijn van toepassing bij de bouw van nieuwe stallen.

	Aantal fokteven					
	0-2000	2001-4000	4001-6000	6001-8000	8001-10000	meer dan 10000
Afstand tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom	200	300	400	500	550	650
Afstand tot geurgevoelige objecten in het buitengebied	125	175	200	225	250	300

Artikel 6. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na publicatie.

Artikel 7. Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als de "Verordening geurhinder en veehouderij Asten 2016". Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 5 juli 2016.

De raad van de gemeente Asten,

De griffier,

de voorzitter,

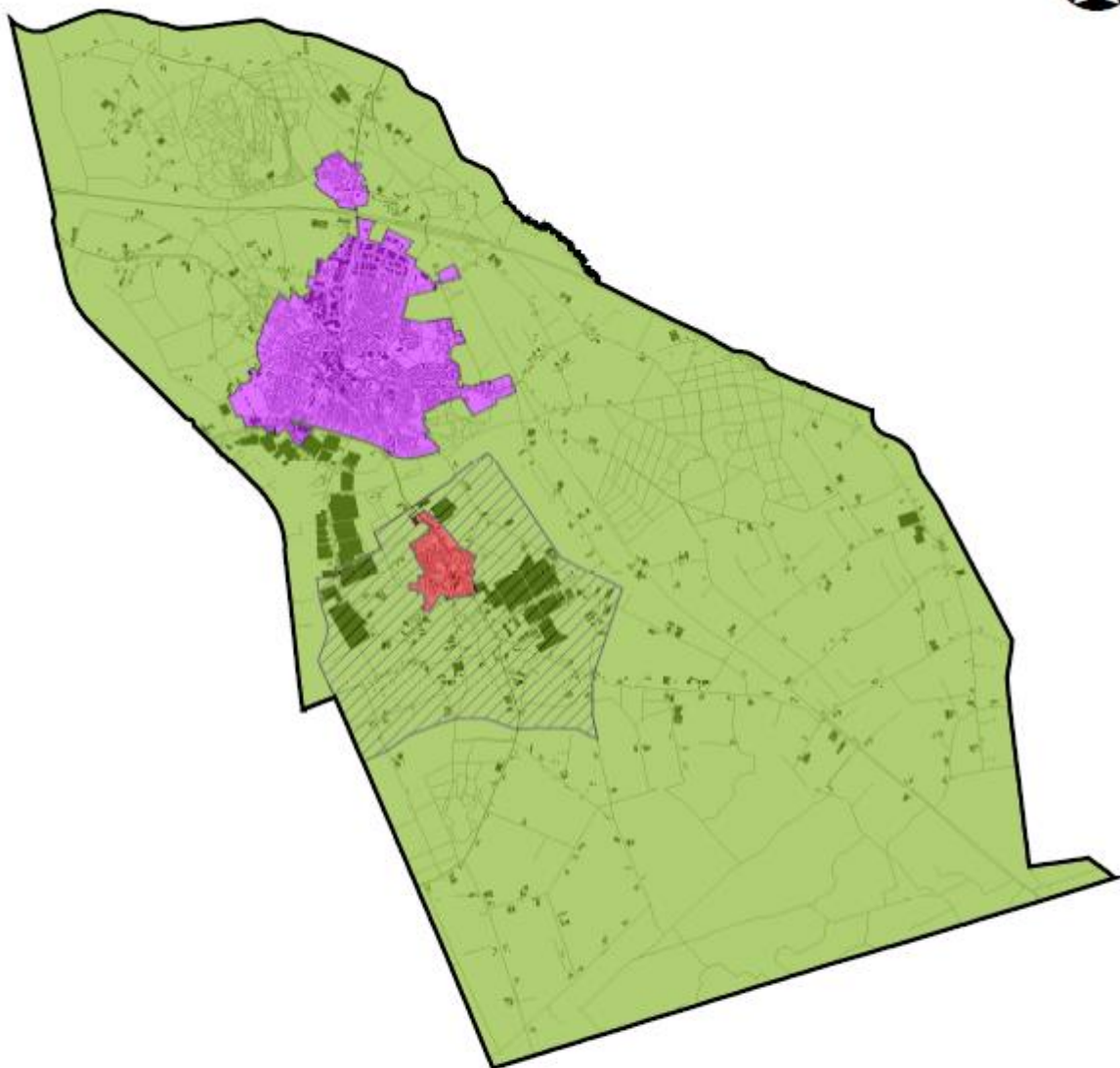
GEBIEDSVISIE EN VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

GEMEENTE ASTEN, VASTGESTELD OP 5 JULI 2016

Geurnormenkaart Verordening geurhinder en veehouderij Asten 2016

Gemeente Asten

© ondergrond: kadaster 2015

Legenda

Gemeentegrens

Verordening

Gebieden

- A: woonkernen Asten en Ommel: 1,0 ou/m³
- B: buitengebied: 10 ou/m³
- C: woonkern Heusden: 0,5 ou/m³
- D: buitengebied: 5,0 ou/m³

Opdrachtgever: Gemeente Asten

Projectnummer: 223389

Kaartnummer:

Datum: 30 augustus 2016

Auteur/CT: FL/FS

Formaat: A4

Schaal: 1:65.000

Projectie: Rijksdriehoekstelsel

Bron(nen):